

Fellessurvey II. Kunnskapsløftet

Dokumentasjonsrapport

Nils Vibe

Arbeidsnotat 8/2011

NIFU

Arbeidsnotat 8/2011

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
Adresse PB 5183 Majorstuen, NO-0302 Oslo. Besøksadresse: Wergelandsveien 7, 0167 Oslo

Oppdragsgiver Utdanningsdirektoratet
Adresse Postboks 9359 Grønland, 0135 Oslo

www.nifu.no

Forord

NIFU har på oppdrag for Utdanningsdirektoratet gjennomført 12 ulike spørreundersøkelser blant ulike grupper i grunnopplæringen. Denne datainnsamlingen er gjennomført som en del av evalueringen av Kunnskapsløftet. Eifred Markussen ved NIFU har vært prosjektleder og Carmen Dalseng og Idunn Seland ved NIFU har deltatt i datainnsamlingen.

Data fra disse undersøkelsene skal brukes av Fafo, Nova, ILS, Nordlandsforskning, SINTEF og NIFU. Spørreskjemaene ble utarbeidet ved NIFU på grunnlag av spørsmål som de enkelte forskningsmiljøene hadde utformet. Når spørsmål til flere forskningsprosjekter skal inn i samme skjema, kan ikke alle få med alle de spørsmålene de ønsker, og som de kunne stilt om de hadde gjennomført hver sin survey. Dette er en ulempe med slike felles surveys. Fordelen er at belastningen på sektoren med å besvare spørsmål reduseres. Til tross for at forskerne måtte ta ut spørsmål de gjerne skulle stilt, opplevde NIFU et godt samarbeid med de andre miljøene i denne prosessen. Mari Wigum Frøseth ved NIFU var hovedansvarlig for utarbeidelse av skjemaene til ulike grupper i skolen, mens Berit Lødding ved NIFU var hovedansvarlig for utarbeidelse av intervjuguidene til lærlinger og instruktører.

Datainnsamlingen ble gjennomført i vårsemesteret 2011. I skolen og blant skoleeiere ble selve datainnsamlingen gjennomført av Conexus AS. Datainnsamlingen blant lærlinger og instruktører ble gjennomført av Respons Analyse AS. NIFU vil takke Karianne Slettemoen i Conexus AS og Idar Eidset i Respons Analyse AS for et godt samarbeid og en vel gjennomført jobb.

Data fra lærling- og instruktørundersøkelsene er bearbeidet og gjort analyseklare av Respons analyse. Dataene fra de ti undersøkelsene i skolen og blant skoleeier er bearbeidet og gjort analyseklare av Nils Vibe ved NIFU. Han har også skrevet dette dokumentasjonsnotatet,

Oslo, august 2011

Sveinung Skule
Direktør

Nina Sandberg
Forskningsleder

Innhold

1	Innledning	7
1.1	Generelt om utvalgene og metodene.....	7
1.2	Om svarprosenter, representativitet og datakvalitet	8
2	Lærere i videregående skole.....	10
2.1	Hovedtall	10
2.2	Bakgrunnsinformasjon om skolene og lærerne	10
2.3	Sammensetning etter alder.....	11
2.4	Sammensetning etter kjønn.....	12
2.5	Type lærerutdanning	13
2.6	Representativitet etter skoletype og skolestørrelse.....	13
2.7	Veiling av utvalget.....	15
2.8	Vurdering av materialet for øvrig.....	17
3	Elever i videregående skole	19
3.1	Hovedtall og svarprosent	19
3.2	Useriøse besvarelser.....	19
3.3	Sammensetning etter trinn, utdanningsprogram og kjønn.....	20
3.4	Utvalgets representativitet	21
3.5	Karakterer	21
3.6	Mors og fars utdanning.....	23
3.7	Veiling av utvalget.....	25
4	Lærere på 10. trinn	27
4.1	Hovedtall og svarprosent	27
4.2	Alder og kjønn	27
4.3	Utdanning og yrkeserfaring.....	28
4.4	Utvalgets representativitet	28
5	Elever på 10. trinn	30
5.1	Hovedtall og svarprosent	30
5.2	Useriøse besvarelser.....	30
5.3	Utvalgets representativitet	30
5.4	Karakterer	31
5.5	Foreldrenes utdanningsnivå	31
6	Kontaktlærere på 4. og 7. trinn	33
6.1	Hovedtall og svarprosent	33
6.2	Alder og kjønn	33
6.3	Utdanning og yrkeserfaring.....	34
6.4	Utvalgets representativitet	35
7	Rektorer i grunnskolen	36
7.1	Metode, hovedtall og svarprosent.....	36
7.2	Representativitet på skolenivå.....	37
7.3	Sammensetning etter alder og kjønn	38
7.4	Sammensetning etter utdanning.....	39
8	Rektorer i videregående skole	40
8.1	Metode, hovedtall og svarprosent.....	40
8.2	Representativitet på skolenivå.....	41
8.3	Sammensetning etter utdanning.....	41
9	Instruktører i fagopplæringen.....	43
9.1	Metode og utvalg.....	43
10	Lærlinger	45
10.1	Metode og utvalg.....	45
10.2	Utvalgets representativitet	45
10.3	Andre indikasjoner på representativitet og datakvalitet	47
11	Kommuner	50

11.1	Metode, hovedtall og svarprosent.....	50
11.2	Representativitet på kommunenivå.....	51
12	Fylkeskommuner og fylkesmenn.....	52
12.1	Metode, utvalg og svarprosent.....	52
	Referanser.....	53
	Vedlegg. Spørreskjemaer.....	54

1 Innledning

1.1 Generelt om utvalgene og metodene

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) har fått i oppdrag fra Utdanningsdirektoratet å organisere gjennomføringen av i alt 12 spørreundersøkelser i forbindelse med evalueringen av Kunnskapsløftet. 10 av undersøkelsene er elektroniske undersøkelser som Conexus har gjennomført, mens to er foretatt som telefonintervju av Respons analyse. Prosjektet har gått under navnet *Fellessurvey II*.

Tabellen nedenfor viser hvilke respondentgrupper som skulle intervjues og hva som var den beregnede størrelsen for bruttoutvalgene.

	Eier	Skole / bedrift	Lærer / instruktør	Elev / lærling
Barnetrinnet	Kommune (150)	Rektorer (1000)	Lærere 4. og 7. trinn (250 – 400)	
Ungdomstrinnet			Lærere 10. trinn (250 – 400)	Elever 10. trinn (3000)
Videregående skole	Fylkeskommune (19)	Rektorer (145)	Lærere vgs (1000)	Elever vgs (9000)
Fagopplæring			Instruktører (200)	Lærlinger (400)
Alle nivå	Fylkesmenn (18)			

I prosjektbeskrivelsen for Fellessurvey II ble det tatt forbehold om alle utvalgenes størrelse: “Vi tar forbehold for at det i utvalgsprosessen kan dukke opp forhold som gjør at et eller flere utvalg vil endre størrelse”. For utvalgene av lærere på alle trinn ble det tatt særlig forbehold: “Her velges alle lærerne på de skolene som må inngå for å få det nødvendige antall respondenter blant elevene. Når det gjelder størrelsen på disse utvalgene må det derfor tas forbehold. Størrelsen vil bestemmes av hvor mange lærere det er på de skolene som deltar, og er derfor ikke mulig å fastslå nøyaktig på forhånd.”

For fem av de tolv undersøkelsene ble det valgt et design som er basert på bruk av klyngeutvalg. Dette gjelder lærere i videregående skole, på 10. trinn i ungdomsskolen og på 4. og 7. trinn i barneskolen, og elever i videregående skole og på 10. trinn. Det er altså her ikke foretatt en tilfeldig trekking fra hele populasjonen av lærere og elever. I stedet er det plukket ut et utvalg av skoler i sju fylker, og lærere og elever ved disse skolene er invitert til å delta. Når klyngeutvalg ble foretrukket framfor tilfeldig trekking i hele populasjonen av lærere og elever, henger dette sammen med at erfaringen viser at dette både er svært tidkrevende og kostbart å administrere og dessuten ofte gir lave svarprosent.

Selv om klyngeutvalg vil medføre større usikkerhet for resultatene enn utvalg basert på tilfeldig trekking fra populasjonen (Hellevik 1972:73), så kan dette i noen grad kompenseres dersom utvalget er stratifisert med hensyn til egenskaper som har effekt på resultatvariablene i undersøkelsen. Skolestørrelse, skoletype og utdanningsprogram er eksempler på slike egenskaper. De fem undersøkelsene ble gjennomført som elektroniske spørreundersøkelser der respondentene fikk tildelt brukernavn og passord.

Tre av utvalgene er konstruert på samme måte som de spørringene NIFU gjennomfører på vegne av Utdanningsdirektoratet. Dette gjelder rektorer i videregående skoler, rektorer i grunnskolen og kommuner. Utvalgsmetoden er nærmere beskrevet i Vibe 2010. I utgangspunktet er populasjonen av grunnskoler delt i tre landsrepresentative utvalg med hensyn til geografi, størrelse og skoletype. Skolene i hvert utvalg tilhører en landsrepresentativ tredjedel av landets kommuner, der alle grunnskoler i de utvalgte kommunene er med i utvalget. Unntaket gjelder 10 større kommuner, som er med i alle kommuneutvalg, men der bare en tredjedel av grunnskolene er med i de enkelte grunnskoleutvalgene. På samme måte er en tredjedel av landets videregående skoler plukket ut etter kriteriene skoletype og skolestørrelse og fordelt forholdsmessig på landets fylker. De tre undersøkelsene ble gjennomført som elektroniske spørreundersøkelser der respondentene fikk tildelt brukernavn og passord.

To av undersøkelsene er gjennomført som telefonintervju. Dette gjelder undersøkelser blant lærlinger og instruktører i fagopplæringen. Lærlingene er trukket som et tilfeldig utvalg fra VIGO. For instruktørene ble det også tatt utgangspunkt i VIGO, ved at opplæringskontorer og opplæringsbedrifter med lærekontrakter ble kontaktet. I neste omgang ble instruktører rekruttert til å delta i undersøkelsene.

De to siste undersøkelsene, blant fylkeskommuner og fylkesmenn, er ikke utvalgsundersøkelser, men omfatter hele populasjonen av fylker.

1.2 Om svarprosent, representativitet og datakvalitet

Denne rapporten dokumenterer de 12 undersøkelsene med hensyn til svarprosent, representativitet og datakvalitet. I den grad det har vært mulig, har nettoutvalgene blitt sammenliknet med tilgjengelig statistikk som viser fordelingen på relevante variabler i populasjonen. I de tilfellene der skjevhetene i nettoutvalgets sammensetning har vært særlig påtakelige, foreslås det å bruke vekter.

Å beregne svarprosenter for undersøkelser basert på klyngeutvalg og med rekruttering av respondenter i to ledd, først blant skoler og så blant lærerne ved skolene som deltar, er i seg selv en utfordring. Det er mulig å beregne separate svarprosenter, først på skolenivå og så blant lærerne som er invitert til å delta. I OECD-undersøkelsen TALIS, som ble gjennomført blant lærere på ungdomstrinnet i 23 land i 2008, ble det benyttet en tilsvarende to-trinns modell (OECD 2009). Først ble det trukket et representativt utvalg av skoler, som hver hadde to erstatningsskoler i tilfelle primærskolen ikke ønsket å delta. I Norge sa 179 av 199 skoler "ja" til å delta, men 23 av disse hadde en svarprosent blant lærerne på under 50 prosent og ble derfor utelukket fra det endelige nettoutvalget. Svarprosenten på skolenivå ble beregnet på basis av de 200 skolene som var målet for rekrutteringen og med utgangspunkt i de 156 skolene som hadde en svarprosent på minst 50 prosent blant lærerne. Dermed ble svarprosenten for skolene $100 \cdot (156/200) = 78$. På disse skolene var svarprosenten blant lærerne 76 prosent. I TALIS ble det dessuten beregnet en såkalt samlet deltakerrate (overall participation rate), der de to svarprosentene multipliseres. For Norges del ble denne $78 \cdot 76 = 59$ prosent (OECD 2009:279).

I forbindelse med analysen av utvalgenes representativitet, bruker vi en kji-kvadrattest (Godske 1966:105). Dette gjøres ved at vi tar utgangspunkt i den observerte fordelingen i nettoutvalget på en eller flere relevante variabler. Denne fordelingen sammenliknes så med fordelingen slik den er i populasjonen. Størrelsen på populasjonen skaleres ned, slik at den tilsvarer antallet observasjoner i nettoutvalget. Hvis fordelingen i nettoutvalget tilsvarer fordelingen i populasjonen helt perfekt, vil kji-

kvadratet bli 0. Representativitet er definert som at den observerte fordelingen i nettoutvalget med mindre enn 5 prosent sannsynlighet er uavhengig av den forventede fordelingen, slik den er i populasjonen. Eller, omvendt uttrykt; det er minst 95 prosent sannsynlighet for at fordelingen i nettoutvalget er avhengig av fordelingen i populasjonen.

I denne rapporten tas det ikke stilling til selve innholdet i undersøkelsene, det vil si spørsmålenes utforming og validitet i forhold til problemstillinger de skal belyse. I noen tilfeller bruker vi imidlertid svarfordelingene på enkeltspørsmål som illustrasjoner på innholdet i undersøkelsene og dessuten som eksempler på hvilke effekter det har å veie materialet.

2 Lærere i videregående skole

2.1 Hovedtall

Det beregnede bruttoutvalget var 1000 lærere i videregående skole. Prosjektskissen for Fellessurvey II tok imidlertid forbehold, slik som redegjort for i innledningen til denne rapporten, om at denne og andre utvalgsstørrelser kunne bli justert i utvalgsprosessen. Bruttoutvalget ble til slutt 1275 lærere i videregående skole. Det endelige materialet består av i alt 624 lærere, som har besvart omtrent 220 spørsmål. De 624 lærerne kommer fra 20 ulike skoler med mellom 5 og 86 lærere ved hver skole. De 20 skolene ligger i sju fylker: Oslo (5 skoler), Hordaland (4), Buskerud (3), Akershus (2) og Finnmark, Sør-Trøndelag, Telemark og Troms, med en skole hver. De 20 skolene fordeler seg på fem rene studieforberedende, seks rene yrkesfaglige og åtte kombinerte skoler. Vi har dermed ikke et tilfeldig trukket utvalg med sikte på å oppnå landsrepresentativitet, men slik prosjektbeskrivelsen gjorde rede for, valgt å bruke klyngeutvalg. Dette øker usikkerheten, men vi har likevel valgt dette etter en totalvurdering, hvor bl.a. hensynet til svarprosent talte for klyngeutvalg. Sammensetningen av utvalget må vurderes i forhold til hvordan lærerpopulasjonen er sammensatt.

Et utvalg på 50 videregående skoler i sju fylker ble trukket ut. Målet var å gjennomføre undersøkelsen ved i alt 26 skoler, slik at de øvrige 24 skulle være erstatningsskoler. Dette er et design som har likhetstrekk med det som ble brukt i OECD-undersøkelsen TALIS blant lærere på ungdomstrinnet (Vibe m.fl. 2009). På grunn av dårlig respons blant de 26 skolene i primærutvalget og fordi tiden var knapp, ble alle de øvrige erstatningsskolene invitert til å delta. 23 skoler sa ja til å være med i undersøkelsen, hvorav 20 gjennomførte. Hvis vi tar utgangspunkt i målet om å rekruttere 26 skoler, blir svarprosenten på skolenivå 77 prosent. I alt ble 1275 lærere ved de 20 skolene invitert til å gjennomføre undersøkelsen, mens 624 gjennomførte. Dette betyr at 49 prosent av lærerne som ble bedt om å besvare undersøkelsen svarte. Svarprosenten for lærerne ved de 20 skolene varierer mellom åtte og 82 prosent.¹

2.2 Bakgrunnsinformasjon om skolene og lærerne

Vi har hatt tilgang til et begrenset omfang av informasjon om skolene. Dette er informasjon som opprinnelig er på elevnivå, men som er aggregert til skolenivå og gjelder elevtall på ulike trinn og utdanningsprogram. Dermed kan vi skille mellom skoler etter størrelse og hovedtype, nemlig om det dreier seg om en ren studieforberedende skole, en ren yrkesfaglig skole, eller en kombinert skole. Ut fra dette har vi på aggregert nivå laget et skoleregister med i alt 421 private og offentlige skoler med mellom 20 og 1965 elever, i alt nærmere 188.000 elever.

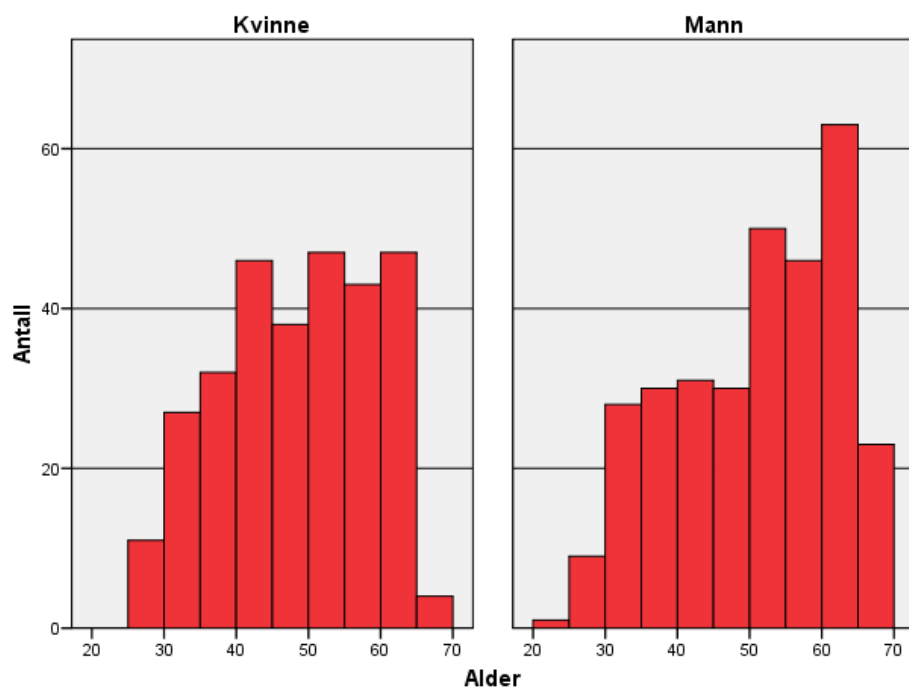
---

¹ Dersom vi beregner en samlet deltakerrate, slik det ble gjort i TALIS, vil den være $77 * 49 = 38$ prosent.

Fordi vi ikke har hatt tilgang til et register over norske lærere i videregående opplæring, har vi brukt registeropplysningene om alle elever, fordelt på videregående skoler, trinn og utdanningsprogram, slik det var høsten 2009. Vi har tatt utgangspunkt i et totaltall på ca. 25.000 lærere og har beregnet et tall for antall lærere pr skole ut fra antall elever fordelt på yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogrammer. Dette har gitt mellom 6 og 160 lærere pr skole. Fordi dette er resultater av beregninger, må det selvsagt tas forbehold når dette brukes som sammenlikningsgrunnlag. Lærerne i undersøkelsen har besvart spørsmål om hvilke trinn og utdanningsprogram de underviser på, slik at lærerinformasjon og elevinformasjon kan kontrolleres mot hverandre.

2.3 Sammensetning etter alder

Vi har ingen tilgjengelig statistikk for lærernes alderssammensetning. De 624 lærerne i vårt utvalg er i gjennomsnitt 49 år gamle, med et standardavvik på 11 år. 60 prosent er mellom 38 og 60 år gamle, mens omtrent 20 prosent er under 38 og over 60. En kartlegging av faglig kompetanse blant lærere i videregående skole viste at 26,5 prosent av lærerne var under 40 år, mens 14 prosent var 60 år og eldre (Turmo og Aamodt 2007:14). Lærerne i vårt utvalg er dermed litt eldre enn det den tidligere undersøkelsen viste. Det har gått fire år siden denne undersøkelsen ble gjennomført, noe som trolig har påvirket alderssammensetningen i populasjonen. De mannlige lærerne i vår undersøkelse er i gjennomsnitt 50 år gamle, de kvinnelige 48 år. Figur 2.1 viser aldersfordelingen for kvinnelige og mannlige lærere.

Figur 2.1 Aldersfordeling for nettoutvalget av kvinnelige og mannlige lærere i videregående skole

I vårt utvalg er det betydelige flere mannlige enn kvinnelige lærere som er 60 år og eldre, 24 mot 14 prosent. Dette kan være en indikasjon på at kvinner går av pensjon noe tidligere enn menn, noe som slett ikke virker urimelig. En annen tolkning kan være at det ble rekruttert flere mannlige lærere fra de eldste årskullene, noe som heller ikke er urimelig. Også Turmo og Aamodt (2007) fant at de mannlige lærerne var eldre enn de kvinnelige. Mens 17 prosent av mennene var 60 år og eldre, gjaldt dette 11 prosent av kvinnene (Turmo og Aamodt 2007:14).

Tabell 2.1 viser gjennomsnittsalderen for lærere etter hvilket utdanningsprogram de arbeider innenfor. Omtrent en tredjedel av lærerne oppgir at de jobber innenfor to eller flere utdanningsprogram, slik at de teller med tilsvarende mange ganger i tabellen.

Tabell 2.1 Gjennomsnittsalder for lærerne i nettoutvalget etter hvilke(t) utdanningsprogram de underviser på.

Teknikk- og industriell produksjon	51 år
Musikk, dans og drama	50 år
Elektrofag	49 år
Helse- og sosialfag	49 år
Hele nettoutvalget	49 år
Studiespesialisering	48 år
Påbygging til studiekompetanse	48 år
Design og håndverk	48 år
Studiespesialisering med formgivning	47 år
Bygg- og anleggsteknikk	47 år
Restaurant- og matfag	46 år
Service- og samferdsel	46 år
Medier og kommunikasjon	46 år
Naturbruk	43 år
Idrettsfag	43 år

Vi forventer ikke å finne noe sammenheng mellom alder og utdanningsprogram. Det viser seg at 12 av de 14 gruppene i tabellen ligger innenfor spredning på +/- 3 år fra gjennomsnittsalderen for hele utvalget. At det kan være mange unge lærere på Idrettsfag, virker rimelig. Når det gjelder Naturbruk, må vi ta hensyn til at det bare er 19 lærere fra dette utdanningsprogrammet i utvalget.

Turmo og Aamodt (2007) fant større variasjon i alderssammensetningen etter utdanningsprogram enn vi gjør. De skilte mellom lærere i felles allmenne fag og i programfag, noe som vanskeliggjør sammenlikningen. Noen fellestrekk finner vi likevel, som at lærerne i Musikk, dans og drama er eldre enn gjennomsnittet, mens lærerne i Idrettsfag og Medier og kommunikasjon er noe yngre (Turmo og Aamodt 2007:18). Selv om heller ikke den siterte undersøkelsen med sikkerhet kan sies å gi et helt presist bilde av populasjonen av lærere, styrker den vår oppfatning av at vår undersøkelse gir et godt bilde av alderssammensetningen.

2.4 Sammensetning etter kjønn

51 prosent av lærerne i utvalget er menn. I sin kartleggingsundersøkelse fant Turmo og Aamodt (2007) at 49 prosent var menn, når de så bort fra 3,6 prosent som ikke hadde oppgitt kjønn (Turmo og Aamodt 2007:14). Vi finner en kjønnsfordeling etter utdanningsprogram blant lærerne som avspeiler den vi finner blant elevene (se kapittel 3). De tre guttedominerte utdanningsprogrammene har en klar overvekt av mannlige lærere, mens de fire jentedominate tilbudene har en like klar overvekt av kvinnelige lærere. I sin oversikt skiller Turmo og Aamodt (2007) igjen mellom lærere i felles allmenne fag og lærere i programfag. Kjønnsskillet er tydeligst i programfagene, og mønsteret er det samme som vi finner i vårt utvalg med mannsdominans i guttefagene og kvinnedominans i jentefagene (Turmo og Aamodt 2007:17). Det gode samsvaret mellom det denne undersøkelsen viser og det vi finner, er en klar indikasjon på at vårt utvalg har en god kjønnsfordeling.

Tabell 2.2 Andel menn blant lærerne i nettoutvalget etter hvilke(t) utdanningsprogram de underviser på.

Elektrofag	75 %
Bygg- og anleggsteknikk	72 %
Teknikk- og industriell produksjon	64 %
Naturbruk	63 %
Idrettsfag	55 %
Påbygging til studiekompetanse	53 %
Service- og samferdsel	53 %
Hele nettoutvalget	51 %
Medier og kommunikasjon	48 %
Studiespesialisering	45 %
Restaurant- og matfag	39 %
Design og håndverk	33 %
Musikk, dans og drama	29 %
Studiespesialisering med formgivning	24 %
Helse- og sosialfag	21 %

2.5 Type lærerutdanning

Undersøkelsen blant lærerne i videregående skole inneholder spørsmål om utdanningstype og utdanningsnivå. De spørsmålene som sannsynligvis er mest relevante når vi skal vurdere utvalgets representativitet gjelder dels om læreren har godkjent lærerutdanning eller ikke, og i så fall hva slags type utdanning det gjelder; allmennlærerutdanning, praktisk pedagogisk utdanning eller faglærerutdanning.

Tabell 2.3 Type lærerutdanning i nettoutvalget etter kjønn. Prosent.

Hvilken type lærerutdanning har du?	Kvinne	Mann	Alle
Ikke godkjent lærerutdanning	5,3	9,2	7,3
Førskolelærerutdanning	1,7		0,8
Allmennlærerutdanning	5,0	2,9	3,9
Faglærerutdanning	25,1	25,1	25,1
Lærerutdanning fra et universitet/ Praktisk pedagogisk utdanning	63,0	62,9	62,9
Sum	100,0	100,0	100,0
Antall	(n=303)	(n=315)	(N=618)

Knapt to tredjedeler av lærerne oppgir at de har praktisk pedagogisk utdanning fra et universitet eller tilsvarende, mens en av fire har faglærerutdanning. Turmo og Aamodt (2007) fant at tre av fire lærere i videregående hadde praktisk-pedagogisk utdanning, mens 19 prosent hadde allmenn- eller faglærerutdanning og at andelen uten godkjent lærerutdanning var 6 prosent. De fant dessuten at betydelig flere kvinner enn menn hadde allmenn- eller faglærerutdanning, mens vi ikke finner noen tilsvarende kjønnsforskjell.

2.6 Representativitet etter skoletype og skolestørrelse

Det viser seg at vårt utvalg av lærere er skjevt sammensatt med hensyn til skolestørrelse og skoletype. Tabell 2.4 viser hvordan den prosentvise fordelingen på åtte kategorier er i utvalget i forhold til det vi har beregnet ut fra vår aggregerte skolefil. Det er nesten tre ganger så mange lærere ved rene yrkesfaglige skoler i utvalget sammenliknet med den beregnede populasjonen og 50 prosent flere ved rene studieforberedende skoler. Til gjengjeld er lærerne ved de kombinerte skolene tydelig underrepresentert. Når det gjelder skolestørrelse, er ikke skjevheten like stor, men lærerne ved de

minste skolene er tydelig underrepresentert. De som er sterkest overrepresentert, er lærere ved store yrkesfaglige skoler, mens lærere ved små og store kombinerte skoler er sterkest underrepresentert.

Tabell 2.4 Fordeling av lærere ved videregående skoler i nettutvalget og populasjonen etter skolestørrelse og skoletype. Totalprosentuert. N = 624 i utvalget. N = 25.000 i populasjonen.

	Studie- forberedende	Yrkesfaglig	Kombinert	Alle
Færre enn 250 elever	0 % (2 %)	6 % (6 %)	4 % (8 %)	9 % (16 %)
250 - 599	9 % (5 %)	12 % (4 %)	22 % (29 %)	43 % (39 %)
600 eller flere elever	4 % (2 %)	24 % (4 %)	19 % (40 %)	48 % (45 %)
Alle	13 % (9 %)	41 % (14 %)	45 % (77 %)	100 % (100 %)

Ulempen ved et så skjevt sammensatt utvalg er at det ikke uten videre kan brukes slik det er, og at det må vurderes om det må veies for skjevhetene. Så store skjevheter vil kunne påvirke svarfordelingen for hele utvalget sett under ett. I vårt tilfelle kan det imidlertid også være en fordel med den skjevheten vi har i materialet. En sterk overrepresentasjon av lærere ved rene yrkesfaglige skoler betyr at vi har relativt store utvalg av lærere på enkelte av yrkesfagene, noe vi ikke uten videre ville ha fått dersom vi hadde et utvalg som var representativt med hensyn til skoletype. Til gjengjeld er lærere ved de tre studieforbereende utdanningsprogrammene underrepresentert. Tabell 2.2 viser hvor mange lærere som har krysset av for at de underviser innenfor de ulike utdanningsprogrammene og hvor mange vi kunne ha forventet å finne med et utvalg som avspeilet populasjonen av lærere.

Tabell 2.5 Fordelingen av lærerne på utdanningsprogram i nettutvalget og forventet fordeling i populasjonen av lærere. Antall lærere. Samme lærer kan undervise på flere utdanningsprogram.

	I nettutvalget	Forventet
Studiespesialisering	265	352
Helse- og sosialfag	122	109
Bygg- og anleggsteknikk	109	64
Elektrofag	99	65
Teknikk og industriell produksjon	70	84
Design og håndverk	64	39
Påbygging til studiekompetanse	59	80
Idrettsfag	49	52
Service- og samferdsel	40	48
Medier og kommunikasjon	27	60
Musikk, dans og drama	24	29
Naturbruk	19	27
Restaurant- og matfag	18	30
I alt	965	1038

Det totale antallet overstiger antallet lærere i nettutvalget på 624, fordi en av tre lærere har oppgitt at de underviser på to eller flere utdanningsprogram. Det er særlig lærerne som underviser på Studiespesialisering som også underviser innenfor et eller flere andre utdanningsprogram. Vi ser at fire av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene er overrepresentert i nettutvalget i forhold til hva vi kunne forvente å finne med et representativt utvalg med hensyn til fordeling på programmer. Dette gjelder Helse- og sosialfag, Bygg- og anleggsteknikk, Elektrofag og Design og håndverk. Til gjengjeld er Medier og kommunikasjon, Naturbruk og Restaurant- og matfag tydelig underrepresentert.

I denne rapporten bruker vi kji-kvadrattester for å teste utvalgenes representativitet i forhold til populasjonen. Dette gjøres ved at vi tar utgangspunkt i den observerte fordelingen i nettutvalget på en eller flere relevante variabler. Denne fordelingen sammenliknes så med fordelingen slik den er i populasjonen. Størrelsen på populasjonen skaleres ned, slik at den tilsvarer antallet observasjoner i nettutvalget. Hvis fordelingen i nettutvalget tilsvarer fordelingen i populasjonen helt perfekt, vil kji-

kvadratet bli = 0. Representativitet er definert som at den observerte fordelingen i nettoutvalget med mindre enn 5 prosent sannsynlighet er uavhengig av den forventede fordelingen, slik den er i populasjonen. Eller, omvendt uttrykt; det er minst 95 prosent sannsynlighet for at fordelingen i nettoutvalget er avhengig av fordelingen i populasjonen.

Vi har gjennomført en kji-kvadrattest der vi har brukt fordelingen av lærerne i nettoutvalget som observert fordeling og fordelingen i populasjonen av lærere som forventet fordeling (tabell 2.6). Det er benyttet to variable: Skoletype (ren studieforbereende, kombinert, ren yrkesfaglig) og skolestørrelse (under 250 elever, 250-599 elever og 600 elever eller mer). Utgangspunktet er størrelsen på nettoutvalget, som er på 624 lærere.

Tabell 2.6 Kji-kvadrattest av nettoutvalg og populasjon av videregående skoler etter skolestørrelse og skoletype.

	Kji-kvadrat	Frihetsgrader	Phi	Sign. p =	Antall
Skolestørrelse	22,26	2	0,189	0,000	N = 624
Skoletype	542,38	2	0,932	0,000	N = 624
Størrelse mot type	1068,23	4	1,308	0,000	N = 624

Tabellen viser at utvalget ikke er representativt for populasjonen med hensyn til de to kriteriene skoletype og skolestørrelse. Avviket i forhold til skolestørrelse er likevel ikke så veldig stort. Vi viser i den forbindelse til tabell 2.4. Når det gjelder skoletype, har vi egentlig med et disproporsjonalt utvalg å gjøre, med en kraftig overrepresentasjon av rene yrkesfaglige skoler. Det kan imidlertid ha sine fordeler, ved at en del yrkesfaglige utdanningsprogram blir bedre representert. Dette gjør det aktuelt å vurdere om utvalget bør veies, noe vi kommer tilbake.

Tidligere i dette kapitlet har vi vist at utvalget trolig har god representativitet i forhold til andre viktige kriterier som alder, kjønn og utdanningsnivå. Her har vi imidlertid ikke nøyaktig informasjon om populasjonen som vi kan vurdere representativiteten i forhold til, slik at vurderingene må bli mer skjønnsmessige og baseres på sammenlikninger med andre utvalgsundersøkelser.

2.7 Veing av utvalget

Vi har allerede vært inne på at det vil være nødvendig å veie et utvalg som er så skjevt som vårt. Det er særlig når det gjelder fordeling på skolestørrelse og skoletype at skjevheten er påfallende. Vi har derfor laget en vekt som er basert på de avvikene utvalget viser fra populasjonen av lærere i tabell 2.1. Når vi bruker denne vekten, øker kvinneandelen fra 49 til 52 prosent, mens gjennomsnittsalderen synker fra 49,3 til 48,6 prosent. For kjønn og alder spiller det dermed liten rolle om vi veier eller ikke. For fordelingen mellom yrkesfaglærere og lærere som underviser i studieforbereende får veing derimot dramatiske konsekvenser.

Tabell 2.7 Effekten av å veie nettoutvalget etter skoletype og skolestørrelse.

	Antall med vekt	Prosent med vekt	Antall uten vekt	Prosent uten vekt
Studieforbereende	183	29,3 %	154	24,7 %
Yrkesfaglig	209	33,5 %	333	53,4 %
Begge	232	37,2 %	137	22,0 %
Sum	624	100,0 %	624	100,0 %

Andelen av lærerne som jobber bare i yrkesfaglige utdanningsprogram synker fra 53,4 til 33,5 prosent, mens andelen som jobber bare i studieforbereende utdanningsprogram øker fra 24,7 til 29,3 prosent. Andelen som jobber innenfor begge typer program, øker fra 22 til 37,2 prosent. Utslagene blir dermed betydelige.

Tabell 2.8 Antall lærere i nettutvalget som underviser på ulike utdanningsprogram, med og uten vekt.

	Uten vekt	Med vekt
Studiespesialisering	248	336
Helse- og sosialfag	122	68
Bygg- og anleggsteknikk	109	94
Elektrofag	99	80
Teknikk- og industriell produksjon	70	56
Design og håndverk	64	85
Påbygging til studiekompetanse	59	61
Idrettsfag	49	65
Service- og samferdsel	40	51
Medier og kommunikasjon	27	47
Musikk, dans og drama	24	50
Naturbruk	19	22
Restaurant- og matfag	18	14
Studiespesialisering med formgiving	17	30
I alt	965	1059

Å bruke en vekt som tar hensyn til skjevhet i sammensetningen av utvalget etter skolestørrelse og skoletype får konsekvenser for fordelingen av lærerne på alle utdanningsprogrammene. Først og fremst veies lærerne som underviser på Studiespesialisering, Musikk, Dans og drama og Idrettsfag opp, fordi de ikke finnes på de rene yrkesfaglige skolene. For de yrkesfaglige programmene varierer effekten noe, men de fleste gruppene veies ned. De tydeligste unntakene er Design og håndverk, Medier og kommunikasjon og Service og samferdsel, der flertallet av lærerne finnes på kombinerte skoler og dermed veies opp. Mest ned veies lærerne på Helse- og sosialfag, og det skyldes at tre fjerdedeler av dem finnes på rene yrkesfaglige skoler. Tabell 2.9 viser hvilke konsekvenser veiing etter denne metoden får for svarfordelingen på et av spørsmålene i undersøkelsen.

Tabell 2.9 Effekten av å veie nettutvalget etter skoletype og skolestørrelse for svarfordelingen på spørsmål om bruk av logg.

Jeg ber elevene skrive logg som jeg leser og gir tilbakemelding på	Med vekt	Uten vekt
Vet ikke	1,5 %	1,3 %
Aldri, eller nesten aldri	44,6 %	38,0 %
Sjeldnere	28,7 %	27,7 %
Omtrent en gang i måneden	15,3 %	19,0 %
Ukentlig	9,2 %	12,3 %
Daglig	0,8 %	1,6 %
Sum	100,0 %	100,0 %
Antall	(N=610)	(N=610)

Når materialet veies etter skolestørrelse og skoletype, øker andelen som svarer at de aldri eller nesten aldri ber elevene skrive en logg med 6,6 prosentpoeng. Dersom vi betrakter det uveide og det veide materialet som uavhengige utvalg, er dette en signifikant endring. Endringen i svarfordelingen skyldes at vi veier opp store kombinerte skoler der det er mindre vanlig å be elevene skrive logg, mens vi veier ned store yrkesfaglige skoler der dette er mer vanlig.

Et spørsmål som burde være følsomt for veiing er lærernes utdanning. Tabell 2.10 viser konsekvensen av å veie for skolestørrelse og skoletype. Effekten av å veie er at andelen med faglærerutdanning synker med 4,7 prosentpoeng, mens andelen med allmennlærerutdanning og praktisk pedagogisk utdanning stiger tilsvarende. Dette er en naturlig konsekvens av å veie ned de rene yrkesfaglige skolene.

Tabell 2.10 Effekten av å veie nettoutvalget etter skoletype og skolestørrelse for svarfordelingen på spørsmål om type lærerutdanning.

Hvilken type lærerutdanning har du?				
	Antall med vekt	Prosent med vekt	Antall uten vekt	Prosent uten vekt
Ikke godkjent lærerutdanning	47	7,6 %	45	7,3 %
Førskolelærerutdanning	4	0,7 %	5	0,8 %
Allmennlærerutdanning	31	5,0 %	24	3,9 %
Faglærerutdanning	127	20,5 %	156	25,2 %
Lærerutdanning fra et universitet/Praktisk pedagogisk utdanning	410	66,3 %	390	62,9 %
Sum	619	100,0	620	100,0 %

Som et alternativ til å veie materialet etter skoletype og skolestørrelse, har vi laget vektet som tar hensyn til fordelingen av lærerne på ulike utdanningsprogram, slik det er vist i tabell 2.2. Disse vektene tar også hensyn til at en av tre lærere underviser på to eller flere utdanningsprogram. En slik veiemetode har mindre innvirkning på totalresultatene. Effekten går i samme retning som den vi oppnår med å veie for skoletype og skolestørrelse slik det er vist i eksemplet i tabell 2.9, men virkningen er langt mindre. Hvis vi derimot bruker utdanningstype som eksempel, får vi en svært tydelig effekt. Andelen med praktisk-pedagogisk utdanning nærmer seg nå den Turmo og Aamodt (2007) fant.

Tabell 2.11 Effekten av å veie nettoutvalget etter utdanningsprogram for svarfordelingen på spørsmål om type lærerutdanning.

Hvilken type lærerutdanning har du?				
	Antall med vekt	Prosent med vekt	Antall uten vekt	Prosent uten vekt
Ikke godkjent lærerutdanning	40	6,4 %	45	7,3 %
Førskolelærerutdanning	3	0,6 %	5	0,8 %
Allmennlærerutdanning	25	4,0 %	24	3,9 %
Faglærerutdanning	130	21,0 %	156	25,2 %
Lærerutdanning fra et universitet/Praktisk pedagogisk utdanning	421	68,0 %	390	62,9 %
Sum	619	100,0 %	620	100,0 %

Å bruke skolestørrelse og skoletype som vei grunnlag kan være effektivt, men vi er ikke så sikre på at det er disse forholdene som er av størst betydning når vi skal komme fram til et mest mulig representativt utvalg og bruke veiing som en justering. Når vi ser at bruk av utdanningsprogram som vei grunnlag fører oss nærmere den fordelingen på utdanningstype som er funnet i en annen undersøkelse, er dette et godt argument for å velge denne vekten. Vi anbefaler å veie utvalget, spesielt når svarfordelinger for hele utvalget skal presenteres. Det er uansett en god praksis alltid å sjekke hvilken effekt veiingen har på resultatene og kommentere dette hvis avvikene mellom veid og uveid resultat er store.

2.8 Vurdering av materialet for øvrig

Det ligger ikke innenfor denne rapportens siktemål å vurdere selve undersøkelsen når det gjelder spørsmålene som er stilt, rekkefølgen på spørsmålene, validitet osv. Våre kommentarer gjelder kvaliteten på selve datamaterialet. En generell kommentar vil vi allikevel komme med, og den gjelder undersøkelsens omfang. Respondentene har besvart inntil 216 forskjellige spørsmål. Dette er et svært høyt tall for en enkelt undersøkelse, selv om mange av spørsmålene tilhører spørsmålsbatterier med samme svarskala og innenfor bestemte temaer. Det er vanlig å regne at respondentene kan besvare mellom tre og fire spørsmål i minuttet, øker antallet utover dette, vil det fort gå utover kvaliteten. Det betyr at hver respondent i gjennomsnitt har brukt en time på å besvare undersøkelsen. En time er

svært mye for en elektronisk undersøkelse, der barrieren mot å legge undersøkelsen til side og ta den fram igjen senere, nok er høyere enn når man bruker papirskjema. Noen av temaene gjelder riktignok bare bestemte grupper, som lærere i yrkesfaglige utdanningsprogrammer og lærere som underviser på Vg1, men en del av lærerne skal besvare samtlige spørsmål.

En vanlig test på datakvaliteten er å undersøke om det er indikasjoner på useriøse svar. I den forbindelse er det enkleste å sjekke svarene på spørsmålsbatterier med holdningsspørsmål. Den beste testen finner man hvis et slikt batteri inneholder spørsmål som logisk sett gjelder det samme, men med ulik svarretning, slik at man det vil være helt inkonsistent av være enig i eller uenig i begge spørsmål. Vi finner ingen eksempler på slike spørsmål, men undersøkelsen inneholder et spørsmålsbatteri om Kunnskapsløftet på 18 spørsmål der skalaen går fra helt uenig til helt enig. Respondenter som enten er helt enig i alle 18 spørsmål, eller helt uenig, må kunne sies å oppvise et uventet svarmønster og bør derfor undersøkes nærmere. Vi fant bare en respondent som svarte "helt enig" på samtlige 18 spørsmål, og ingen som svarte "helt uenig" på alle spørsmålene.

Et annet spørsmålsbatteri inneholder åtte spørsmål om hyppigheten for bruk av ulike vurderingsformer. Det vil være overraskende om vi fant lærere som enten aldri, eller nesten aldri, bruker noen av de åtte vurderingsformene, og like overraskende om vi fant lærere som bruker samtlige vurderingsformer hver dag. Vi fant en lærer av hver kategori. Det viser seg at det ikke er noen sammenheng mellom å være "helt enig" eller "helt uenig" i samtlige, eller så godt som samtlige, spørsmål i batteriet om Kunnskapsløftet, og å svare "aldri, eller nesten aldri" eller "daglig" på alle spørsmålene om vurderingsformer. Disse to testene har dermed ikke avdekket opplagte tilfeller av systematisk useriøse besvarelser.

3 Elever i videregående skole

3.1 Hovedtall og svarprosent

Bruttoutvalget for elever i videregående skole ble anslått til å være omtrent 9000 elever fordelt på alle trinn og utdanningsprogram i videregående skole. Prosjektskissen for Fellessurvey II tok imidlertid forbehold, slik som redegjort for i innledningen til denne rapporten, om at denne og andre utvalgsstørrelser kunne bli justert i utvalgsprosessen. Det endelige materialet besto opprinnelig av i alt 5444 elever som har besvart omtrent 190 spørsmål. Nettoutvalget av elever tilsvarer dermed omtrent 60 prosent av det anslåtte bruttoutvalget. De 5444 elevene kommer fra 19 ulike skoler med mellom 59 og 625 elever ved hver skole. De 19 skolene ligger i sju fylker: Oslo (5 skoler), Hordaland (3), Buskerud (3), Akershus (2) og Finnmark, Sør-Trøndelag, Telemark og Troms, med en skole hver. Dette er de samme skolene som i lærerfila, men en skole i Hordaland har ikke gjennomført undersøkelsen blant elevene. De 19 skolene fordeler seg på fem rene studieforberevende, seks rene yrkesfaglige og åtte kombinerte skoler. Vi har dermed et klyngeutvalg, og ikke et tilfeldig trukket utvalg med sikte på å oppnå landsrepresentativitet. Sammensetningen av utvalget må vurderes i forhold til hvordan elevpopulasjonen er sammensatt.

Et utvalg på 50 videregående skoler i sju fylker ble trukket ut. Målet var å gjennomføre undersøkelsen ved i alt 26 skoler, slik at de øvrige 24 skulle være erstatningsskoler. Dette er et design som tilsvarer det som ble brukt i OECD-undersøkelsen TALIS (Vibe m.fl. 2009). 23 skoler sa ja til å være med i undersøkelsen, hvorav 19 gjennomførte. Dette tilsvarer 73 prosent av det planlagte antallet på 26 skoler. I alt ble 8506 elever ved de 19 skolene invitert til å gjennomføre undersøkelsen, mens 5444 (64 prosent) gjennomførte. Svarprosenten for elevene ved de 19 skolene varierer mellom 24 og 77 prosent.

3.2 Useriøse besvarelser

Useriøse besvarelser blant elever er et problem for kvaliteten på spørreundersøkelser i skolen. En nylig gjennomført studie der Elevundersøkelsen ble brukt viser dette (Lødding og Vibe 2010). Derfor er det viktig å kvalitetssikre slike datamaterialer før analysearbeidet starter. Vi har brukt en rekke forskjellige opplysninger og spørsmål for å finne indikasjoner på useriøse besvarelser.

I første omgang ble 79 individer identifisert som mistenkelige på grunn av informasjon om eget og fars og mors fødeland. Dette kunne gjelde "land" som Antarktis, Bouvetøya eller Nordpolen, eller at eleven selv var født i Bolivia, far i Botswana og mor i Bahrain. Det er åpenbart at slike respondenter har lekt seg med nedtrekksmenyen i spørreskjemaet. Der hvor disse respondentene i tillegg hadde opplyst feil trinn og utdanningsprogram i forhold til det som er oppgitt fra registerdata, ble de fjernet. Usannsynlige fødelandskombinasjoner og mye ubesvart eller samme svarkategori på alle spørsmål i

spørsmålsbatterier ble også brukt til å fjerne useriøse besvarelser. Der fødelandsinformasjonen så mistenkelig ut, men informasjonen ellers virket å være seriøs, ble fødelandsinformasjonen strøket, mens respondenten ble beholdt i materialet. Kombinasjonen av usannsynlig fødelandsinformasjon og bare 6-ere i karakteropplysningene førte også til utelukkning av noen respondenter. I alt 42 respondenter ble fjernet med utgangspunkt i fødelandsinformasjonen, i kombinasjon med annen usannsynlig informasjon.

Det ble laget testvariable for å identifisere respondenter som hadde svart “Stemmer svært godt” eller “Stemmer svært dårlig” på samtlige spørsmål i et batteri på 21 spørsmål. Dermed ble det identifisert 57 respondenter som ble tatt ut av materialet. Det ble laget testvariable for å identifisere respondenter som hadde svart “Helt enig” eller “Helt uenig” på samtlige spørsmål i et testbatteri på 22 spørsmål. Dette førte til at ytterligere 61 respondenter ble fjernet. Endelig ble det identifisert 16 respondenter som hadde svart at de utførte samtlige av 12 ulike aktiviteter hver dag. Til sammen ble dermed 176 respondenter, eller 3,2 prosent fjernet fra datafila, som til slutt besto av 5268 enheter. Tre fjerdedeler av de som ble fjernet er gutter. Den justerte svarprosenten blir dermed 62 prosent blant elevene som var invitert til å delta.²

3.3 Sammensetning etter trinn, utdanningsprogram og kjønn

Tabell 3.1 viser hvordan nettutvalget er sammensatt etter kjønn, utdanningsprogram og trinn. Dette er sammenliknet med sammensetningen av elevpopulasjonen slik den var høsten 2009. Her har vi brukt registerdata fra Utdanningsdirektoratet som sammenlikningsgrunnlag.

Tabell 3.1 Sammensetning av populasjon og nettutvalg av elever i videregående opplæring etter utdanningsprogram, trinn og kjønn.

	Populasjon	Utvalg
Studiespesialisering	42,4 %	49,7 %
Idrettsfag	6,1 %	5,5 %
Musikk, dans og drama	3,4 %	2,4 %
Bygg- og anleggsteknikk	5,2 %	7,1 %
Design og håndverk	3,1 %	4,1 %
Elektrofag	4,9 %	7,7 %
Helse- og sosialfag	9,1 %	8,1 %
Medier og kommunikasjon	4,8 %	2,6 %
Naturbruk	2,2 %	1,0 %
Restaurant- og matfag	2,5 %	1,0 %
Service og samferdsel	3,9 %	2,0 %
Teknikk og industriell produksjon	6,7 %	3,5 %
Påbygging til generell studiekompetanse	5,8 %	5,3 %
Sum	100,0 %	100,0 %
Vg1	38,7 %	42,6 %
Vg2	35,5 %	32,4 %
Vg3	25,8 %	25,0 %
Sum	100,0 %	100,0 %
Jenter	50,9 %	49,6 %
Gutter	49,1 %	48,6 %
Uoppgitt		1,7 %
Sum	100,0 %	99,9 %
Antall	(N=184567)	(N=5268)

Tabellen viser at elever i Studiespesialisering er klart overrepresentert i utvalget i forhold til populasjonen. Det samme gjelder elever fra Bygg- og anleggsteknikk, Design og håndverk og

² Dersom vi benyttet en samlet deltakerrate, slik det er gjort i TALIS, ville den bli $73 * 62 = 45$ prosent.

Elektrofag, mens de øvrige utdanningsprogrammene er underrepresentert. For enkelte av utdanningsprogrammene, som Naturbruk og Restaurant- og matfag, er det under halvparten så mange elever i utvalget som det skulle ha vært dersom det var sammensatt som populasjonen. Med hensyn til trinn er skjevheten i utvalget mye mindre. Her er Vg1 litt overrepresentert, mens de to øvrige trinnene er tilsvarende underrepresentert. Kjønnfordelingen er helt i samsvar med det vi finner i populasjonen av elever.

3.4 Utvalgets representativitet

Vi vil prøve nettoutvalgets representativitet i forhold til populasjonen med hensyn til tre egenskaper, nemlig klasstrinn, kjønn og fordeling mellom elever på yrkesfaglige og studieforbereende tilbud. Vi regner elever på Medier og kommunikasjons som å tilhøre de studieforbereende retningene, ettersom 95 prosent av de som fullfører går den veien (Vibe m.fl. 2011). Også elever på Vg3 Naturbruk og på Vg3 Påbygging for studiekompetanse regnes med blant disse. Vi gjennomfører en kji-kvadratstest med fordelingen i nettoutvalget som observert fordeling og populasjonen som forventet fordeling. Utgangspunktet blir de 5177 elevene i nettoutvalget der vi har opplysninger om kjønn.

Tabell 3.2 Kji-kvadrattest av nettoutvalg og populasjon av elever i videregående skoler etter hovedretning, kjønn og klasstrinn.

	Kji-kvadrat	Frihetsgrader	Phi	Sign. p =	Antall
Hovedretning	20,26	1	0,063	0,000	N = 5177
Kjønn	0,311	1	0,008	0,577	N = 5177
Klasstrinn	34,87	2	0,082	0,000	N = 5177
Kjønn mot hovedretning	30,54	1	0,077	0,000	N = 5177
Kjønn mot klasstrinn	38,67	2	0,086	0,000	N = 5177

Testen viser at det bare er kjønnfordelingen som er representativ i forhold til populasjonen, mens fordelingen mellom klasstrinnene har den største skjevheten. Fordi nettoutvalget er så stort som det er, skal det ikke så store skjevheter til for at fordelingen i nettoutvalget avviker signifikant fra den vi finner i populasjonen. Både overrepresentasjonen av Vg1-elever på 3,9 prosentpoeng og av elever på studieforbereende tilbud på 3 prosentpoeng (ikke vist i tabell) gjør at utvalg og populasjon avviker signifikant fra hverandre. Når avvikene målt i prosentpoeng ikke er større enn det de er, og utvalget er stort, kan det være grunnlag for å veie utvalget. Dette kommer vi tilbake til.

3.5 Karakterer

Karakteropplysninger gir en god mulighet for å sammenlikne vårt utvalg med elevpopulasjonen. Elevene i videregående skole fikk følgende spørsmål: "Hvilke standpunkt-karakterer hadde du fra 10. trinn i disse fagene: *Sett inn karakteren du fikk*". Spørsmålet gjaldt norsk skriftlig hovedmål, norsk skriftlig sidemål, engelsk, samfunnsfag, matematikk og kroppsøving. 89 prosent av elevene har oppgitt en karakter i hvert av fagene norsk skriftlig hovedmål, engelsk og matematikk. Dette kan vi sammenlikne med standpunkt-karakterene for de fire avgangskullene fra grunnskolen i årene 2004 – 2007. Vi har tilsvarende informasjon for 95 prosent av elevene i de fire kullene.

Vi ser at gjennomsnittskarakteren for alle elevene i undersøkelsen som har oppgitt karakterer i de tre fagene er 4,12. Den varierer fra 4,00 for elevene på Vg1 til 4,31 for elevene på Vg3. Det er naturlig at vi finner en økning i gjennomsnittskarakteren fra trinn til trinn fordi det finner sted en seleksjon over tid, slik at gjennomsnittlig flere elever med svake karakterer enn med sterke faller fra ved overgangen fra et trinn til det neste. Vi ser videre at jentene har noe bedre gjennomsnittskarakterer enn guttene, men forskjellen er bare 0,16 karakterpoeng, og den gjelder bare for Vg1 og Vg2, hvor den er henholdsvis 0,30 og 0,20 karakterpoeng.

Når vi tar for oss de tre enkeltfagene, ser vi at forskjellen mellom kjønnene er størst i norsk og minst i matematikk. Guttene på Vg3 har bedre karakterer i matematikk fra grunnskolen enn jentene. Det er

marginale forskjeller i guttenes favør i engelsk på Vg3 og i matematikk på Vg2, og ingen forskjell i matematikk på Vg2. Ellers har jentene best grunnskolekarakterer i alle fag og på alle trinn. Når den gjennomsnittlige kjønnsforskjellen i grunnskolekarakterer forsvinner på Vg3, henger dette trolig sammen med at de minst skoleflinke, som er guttene på yrkesfagene, nå er ute av videregående skole, og er enten i lære eller har avbrutt opplæringen. Dermed er de ikke med i vår undersøkelse.

Tabell 3.3 Standpunkt karakterer fra grunnskolen i fagene norsk hovedmål, engelsk og matematikk i nettutvalget og populasjonen av elever i videregående opplæring.

Utvalg Fellessurvey II 2		Jenter	Gutter	Alle
Vg1	Snitt 3 fag	4,11	3,91	4,00
	Norsk skriftlig hovedmål	4,28	3,81	4,03
	Engelsk	4,23	4,10	4,16
	Matematikk	3,77	3,77	3,77
Vg2	Snitt 3 fag	4,22	4,02	4,11
	Norsk skriftlig hovedmål	4,37	3,97	4,16
	Engelsk	4,34	4,11	4,22
	Matematikk	3,91	3,94	3,92
Vg3	Snitt 3 fag	4,31	4,32	4,31
	Norsk skriftlig hovedmål	4,47	4,25	4,38
	Engelsk	4,41	4,45	4,42
	Matematikk	4,01	4,24	4,10
Alle trinn	Snitt 3 fag	4,20	4,04	4,12
	Norsk skriftlig hovedmål	4,36	3,96	4,16
	Engelsk	4,32	4,18	4,24
	Matematikk	3,88	3,93	3,90
Registerdata avgangskull fra grunnskolen 2004 - 2007				
10. trinn	Snitt 3 fag	3,90	3,53	3,72
	Norsk skriftlig hovedmål	4,17	3,58	3,87
	Engelsk	3,98	3,56	3,77
	Matematikk	3,52	3,40	3,46

Når vi skal sammenlikne med karakterer for hele elevpopulasjonen, er det mest relevant å avgrense sammenlikningen til å gjelde elevene på Vg1 med avgangskullene fra grunnskolen. Da unngår vi det meste av den seleksjonen som finner sted gjennom videregående opplæring. Vi ser at Vg1 elevene i vår undersøkelse har en gjennomsnittskarakter som ligger 0,28 karakterpoeng over gjennomsnittskarakteren for avgangskullene fra grunnskolen. Forskjellen er betydelig større for guttene (0,38) enn for jentene (0,21), og den er størst i engelsk (0,39) og minst i norsk (0,16). Aller størst forskjell finner vi for gutter i engelsk (0,53) og minst for jenter i norsk (0,10).

Hvordan forklarer vi forskjellene mellom utvalget i Fellessurvey II og populasjonen av grunnskoleelever når det gjelder standpunkt karakterer fra grunnskolen? Vi har minst fem ulike sannsynlige forklaringer, som ikke utelukker hverandre, men til dels kan supplere hverandre.

1. Det er generelt en tendens til at selvrapporterte karakterer er høyere enn de vi finner i registrene. Dette kan dels forklares med at svake karakterer bevisst ikke rapporteres og dels med en erindringsforskyvning der det mest negative fortreges eller fortegnes og det mest positive huskes.
2. Vårt utvalg er skjevt sammensatt i forhold til elevpopulasjonen. De skoleflinke er overrepresentert, mens de med svakere karakterer er underrepresentert. Dette er et helt vanlig frafallsmønster i utvalgsundersøkelser. Det er flere gutter enn jenter med svake karakterer, og dermed blir avviket størst for guttene.
3. De som har svake karakterer fra grunnskolen er med i utvalget, men har i større grad unnlatt å rapportere karakterene enn de med gode karakterer. Mens vi mangler karakteropplysninger

for 11 prosent av elevene i vårt utvalg, gjelder dette for bare fem prosent i registerdataene. I vårt utvalg mangler karakteropplysninger i særlig grad for elever på yrkesfagene og i større grad for gutter enn jenter, noe som er indikatorer på at det er de svake elevene som i særlig grad ikke oppgir karakterer.

4. Det finner sted en seleksjon fra avgangskullene i grunnskolen til elevkullene i videregående. Mens hele avgangskullet fra grunnskolen våren 2007 hadde en gjennomsnittskarakter på 3,98, var karakteren 4,00 for de som var i videregående opplæring våren 2008, og 3,21 for de som da var utenfor videregående opplæring.
5. Vi har fjernet 3,2 prosent av besvarelsene fra utvalget fordi vi regner dem som ikke å være seriøse. Tre av fire av disse er gutter, og elever ved de yrkesfaglige programmene er overrepresentert blant dem vi har fjernet. Det er sannsynlig at elever med svake karakterer kan være overrepresentert blant de som er fjernet og dette slår igjen særlig sterkt ut for guttene.

Konklusjonen på vår gjennomgang av karakteropplysningene er at de forskjellene vi finner i skoleprestasjoner mellom utvalget og populasjonen ikke er større enn det vi uansett må forvente å finne i en utvalgsundersøkelse. De er heller ikke så store at vi ikke kan trekke konklusjoner som har gyldighet for populasjonen ut fra analyser av utvalget. Når vi legger til at utvalget har en god representasjon av utdanningsprogram, trinn og kjønn, må vi kunne konkludere med at elevutvalget er godt egnet til analyser av den typen vi ønsker å gjøre. Dersom vi bruker vektorer som tar hensyn til skjevhet i forhold til utdanningsprogram og trinn, reduseres forskjellen i gjennomsnittskarakter på Vg1 mellom utvalg og populasjon fra 0,28 til 0,23 (se avsnitt 3.7 nedenfor). Vi skal likevel ta med i betraktningen at vi tross alt har med en utvalgsskjevhet å gjøre der svakt presterende elever med stor sannsynlighet er noe underrepresentert.

3.6 Mors og fars utdanning

Undersøkelsen blant elevene i videregående opplæring inneholder seks spørsmål om foreldrenes utdanning. Det spørres om mor og far har yrkesfaglig eller allmennfaglig videregående utdanning eller om de har gått på høyskole eller universitet. Det er altså her strengt tatt ikke snakk om fullført utdanning, det er tilstrekkelig at foreldrene har påbegynt en utdanning. I tabell 3.4 har vi kombinert opplysningene fra de seks variablene slik at det blir en ny samlevariabel for hver av foreldrene. Denne, er ordnet hierarkisk, slik at høyere utdanning alltid regnes med hvis det er nevnt og allmennfaglig gis rang foran yrkesfaglig videregående opplæring. De som oppgir allmennfaglig utdanning som høyeste nivå, kan dermed også ha yrkesfaglig utdanning, men ikke omvendt.

Tabell 3.4 Mors og fars utdanning i nettutvalget for elever i videregående opplæring.

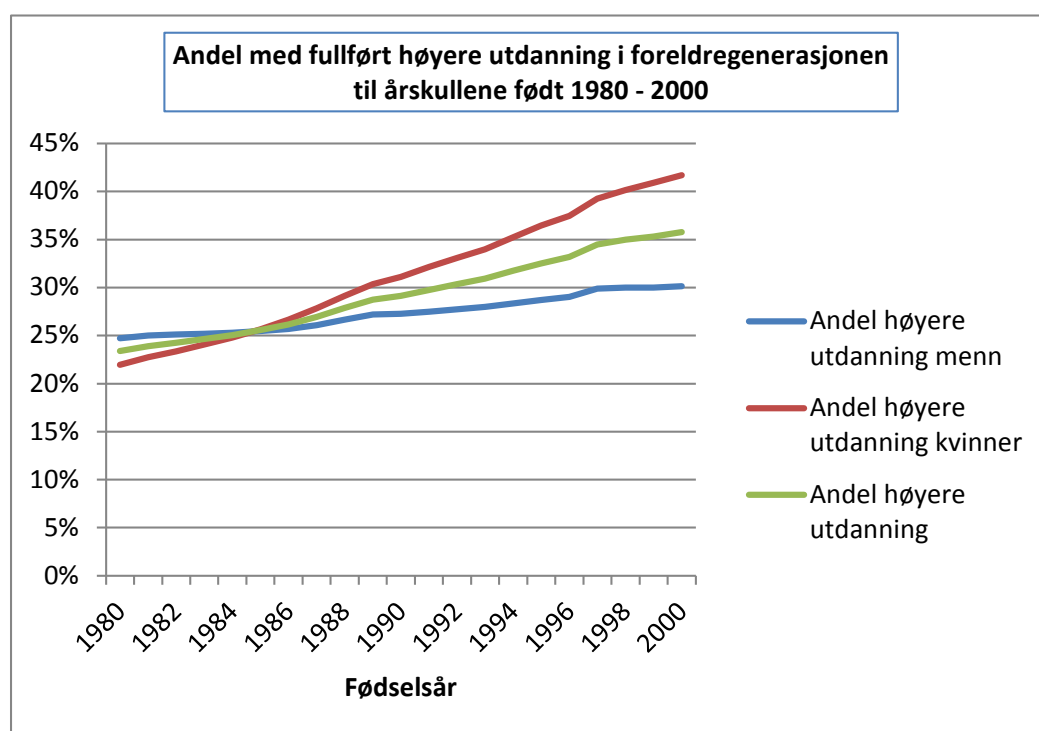
	Mors utdanning. Mor har gått på....		Fars utdanning. Far har gått på....	
	Antall	%	Antall	%
Høgskole eller universitet	2007	38,1	1862	35,3
Allmennfag på videregående	1031	19,6	675	12,8
Yrkesfag på videregående	789	15,0	1231	23,4
Ingen av delene	341	6,5	316	6,0
Vet ikke	1028	19,5	1101	20,9
Ubesvart	72	1,4	83	1,6
Sum	5268	100,0	5268	100,0

En av fem elever vet ikke hva slags utdanning foreldrene har, eller vet ikke i hvilken av kategoriene utdanningen hører hjemme. Andelene som oppgir at foreldrene har høyere utdanning synes å være svært høye. Da må vi riktignok ta forbehold som ovenfor, nemlig at spørsmålet gjelder påbegynt utdanning og ikke er avgrenset til fullført utdanning. Ut fra tilgjengelige data fra Statistisk sentralbyrå

(<http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/>) har vi beregnet prosentandelen med høyere utdanning i den aldersgruppa der vi kan forvente å finne de aller fleste av foreldrene til elevene det gjelder i vårt utvalg, nærmere bestemt personer som er født mellom 1954 og 1973. De vil være mellom 20 og 39 år eldre enn elevene, når vi regner at elevene våren 2011 var i gjennomsnitt 18 år gamle. I tillegg har vi analysert data fra prosjektet *Bortvalg og kompetanse* (Markussen 2003) som har et helt tilsvarende spørsmålsbatteri. Dette prosjektet gjaldt avgangskullet fra grunnskolen i 2002, altså et kull som er sju år eldre enn vårt kull. Også for dette kullets foreldregenerasjon har vi beregnet andeler med høyere utdanning på basis av SSBs tall.

Tabell 3.5 Utdanningsnivå blant foreldrene til elever i videregående opplæring.

Andel som har høyere utdanning / har studert ved høyskole eller universitet			Begge har høyere	En har høyere
	Mor / Kvinner	Far / menn	utdanning	utdanning
Kunnskapsløftet Fellessurvey II (1993-kullet)	38,1 %	35,3 %	24,4 %	24,7 %
Foreldregenerasjon KL (1993-kullet) SSB-tall	34,0 %	28,0 %		
Bortvalg og kompetanse (1986-kullet)	29,3 %	28,6 %	18,3 %	21,3 %
Foreldregenerasjon BK (1986-kullet) SSB-tall	26,7 %	25,7 %		

Figur 3.1 Beregnet andel med høyere utdanning blant kvinner og menn i foreldregenerasjonen til årskullene som er født mellom 1980 og 2000.

Avviket mellom de tallene vi finner i surveyen for Kunnskapsløftet og andelene vi har beregnet for foreldregenerasjonen er betydelige, spesielt for mennene. Forskjellen for kvinnene kan i større grad forklares med at vi her sammenligner fullført utdanning med påbegynt utdanning. Vi ser at forskjellene mellom elevene og foreldregenerasjonen for *Bortvalg og kompetanse* er betydelig mindre for mennene og også litt mindre for kvinnene. Hvor store forskjellene vi her påviser reelt sett er, er det vanskelig å fastslå. Ved siden av forskjellen mellom påbegynt og fullført utdanning, kan det også være slik at elevene generelt har en tendens til å overvurdere egne foreldres utdanning.

Et interessant trekk ved tabellen er at SSB-tallene påviser en økning i kvinners andel med høyere utdanning på hele 7,3 prosentpoeng fra det eldste foreldrekullet til det yngste, mot bare 2,3 prosentpoeng for mennene. Kan den økende forskjellen mellom kvinner og menn ha ført til en sterkere

tendens til at elevene overvurderer fars utdanningsnivå? “Siden mor har studert, så har vel far det også”. Når vi finner så høy andel fedre med høyere utdanning, behøver det altså ikke nødvendigvis bety at vi har et veldig skjevt sammensatt utvalg. Det kan i stedet bety at elevene feilrapporterer om foreldrenes, og særlig fedrenes, utdanning. At vi har med usikre tall å gjøre, bekreftes uansett av den høye “vet ikke” andelen.

3.7 Veiling av utvalget

Det synes fornuftig å veie utvalget i forhold til populasjonens sammensetning etter utdanningsprogram og trinn. Dette er enkelt å gjøre, ettersom vi har samme opplysninger for utvalget som vi har i registerdata. Tabellen viser veiematrisen med vektorer for de enkelte gruppene.

Tabell 3.6 Veiematrise for nettoutvalget av elever i videregående opplæring basert på opplysninger om utdanningsprogram og trinn.

	Vg1	Vg2	Vg3
Studiespesialisering	0,736	0,870	0,957
Idrettsfag	0,926	1,083	1,498
Musikk, dans og drama	1,228	1,160	2,720
Bygg- og anleggsteknikk	0,633	0,873	
Design og håndverk	0,774	0,744	0,801
Elektrofag	0,669	0,745	0,614
Helse- og sosialfag	1,105	1,487	0,349
Medier og kommunikasjon	1,885	1,466	2,839
Naturbruk	1,543	3,258	2,496
Restaurant- og matfag	2,234	2,918	
Service og samferdsel	1,848	1,989	
Teknikk og industriell produksjon	1,581	2,705	
Påbygging til generell studiekompetanse			1,093

Det er 33 ulike grupper i veiematrisen, mens vektene varierer fra 0,394 på Vg3 Helse- og sosialfag, som veies mest ned, til 3,258 for Vg2 Naturbruk, som veies mest opp. I tabell 3.7 viser vi effekten av å veie på elevenes utdanningsplaner.

Tabell 3.7 Effekten på utdanningsplaner av å veie nettoutvalget av elever i videregående opplæring etter opplysninger om utdanningsprogram og trinn.

Hva er den høyeste utdanningen du har tenkt å ta?	Antall veid	Prosent veid	Antall uveid	Prosent uveid
Fullføre videregående opplæring med studiekompetanse	320	6,3 %	300	5,9 %
Fullføre videregående opplæring med yrkeskompetanse/fagbrev	665	13,1 %	627	12,3 %
Fullføre videregående opplæring med både yrkeskompetanse/fagbrev og studiekompetanse	314	6,2 %	289	5,7 %
Studere 1-4 år på høgskole eller universitet	1566	30,8 %	1585	31,1 %
Studere mer enn 4 år på høgskole eller universitet	1355	26,6 %	1462	28,7 %
Vet ikke	871	17,1 %	835	16,4 %
Sum	5090	100,0 %	5098	100,0 %

Effekten av å veie er ikke særlig stor, men med et såpass stort utvalg blir forskjellen en likevel statistisk signifikant. Andelen som planlegger å studere på høgskole eller universitet reduseres med 2,4 prosentpoeng. Effekten av å veie må forventes å være særlig stor på et spørsmål som gjelder framtidige utdanningsplaner, når veiegrunnlaget er utdanningsprogram, men vi ser altså at utslaget egentlig ikke er betydelig. Effekten av å veie på opplysningene om fars og mors utdanning er heller ikke store. Størst endring finner vi i andelen som rapporterer at far har høyere utdanning, som reduseres fra 35,3 til 33,6 prosent.

Tabell 3.8 Effekten på opplysninger om mors og fars utdanning av å veie nettoutvalget av elever i videregående opplæring etter opplysninger om utdanningsprogram og trinn. Prosent.,

	Mors utdanning. Mor har gått på....		Fars utdanning. Far har gått på....	
	Prosent veid	Prosent uveid	Prosent veid	Prosent uveid
Høgskole eller universitet	37,0	38,1	33,6	35,3
Allmennfag på videregående	19,4	19,6	12,9	12,8
Yrkesfag på videregående	15,2	15,0	23,7	23,4
Ingen av delene	6,8	6,5	6,3	6,0
Vet ikke	20,3	19,5	21,8	20,9
Ubesvart	1,5	1,4	1,6	1,6
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0

Det vil ikke ha noen avgjørende betydning for resultatene om man veier materialet eller ikke, selv ikke på de spørsmålene som logisk sett burde være direkte knyttet til veiegrunnet. Vi har allerede påvist at bruk av vektorer som tar hensyn til skjevhet i forhold til utdanningsprogram og trinn, reduserer forskjellen i gjennomsnittskarakter på Vg1 mellom utvalg og populasjon fra 0,28 til 0,23. Dette er kanskje den viktigste effekten av å veie. Når det gjelder effekten å veie på holdningsspørsmål, synes den å være helt marginal.

4 Lærere på 10. trinn

4.1 Hovedtall og svarprosent

Bruttoutvalget var antatt å bli på mellom 250 og 400 lærere på 10. trinn. Prosjektskissen for Fellessurvey II tok imidlertid forbehold, slik som redegjort for i innledningen til denne rapporten, om at denne og andre utvalgsstørrelser kunne bli justert i utvalgsprosessen. 43 skoler med ungdomstrinn ble invitert til å delta for å skaffe et slikt utvalg. 36 skoler sa ja, men bare 27 skoler gjennomførte. Deltakerprosenten blant skolene ble dermed 63 prosent.. De 27 skolene er fordelt på sju fylker: Hordaland (8), Akershus (6), Telemark (5), Buskerud (3), Sør-Trøndelag (2) og Finnmark (1).

252 lærere som underviser på 10. trinn ved de 27 skolene ble invitert til å delta i undersøkelsen. Av de 252 inviterte lærerne gjennomførte 142 undersøkelsen, mellom to og 13 lærere ved hver skole. Svarprosenten for de lærerne som ble invitert til å delta ble dermed 56 prosent.³ Lærerne ble stilt omtrent 180 ulike spørsmål.

4.2 Alder og kjønn

61 prosent av lærerne i utvalget er kvinner. En av tre lærere er under 40 år, mens 41 prosent er 50 år og eldre. Gjennomsnittsalderen er 46 år, 47 år for kvinner og 45 år for menn.

Tabell 4.1 Sammensetning av nettoutvalget av lærere på 10. trinn etter alder og kjønn.

Alder i grupper	Antall	Prosent
Under 30 år	10	7 %
30 - 39 år	36	25 %
40 - 49 år	33	23 %
50 år og eldre	58	41 %
Ubesvart	5	4 %
Sum	142	100 %
Kjønn		
Kvinne	86	61 %
Mann	56	39 %
Sum	142	100 %

³ Dersom vi benyttet en samlet deltakerrate, slik det er gjort i TALIS, ville den bli $63 * 56 = 35$ prosent.

Kjønns- og alderssammensetningen stemmer ganske godt med det vi fant for norsk lærere på ungdomstrinnet i OECD-undersøkelsen TALIS (Vibe m. fl. 2009). Der var 40 prosent under 40 år og like mange 50 år og eldre. 60 prosent var kvinner. I følge GSI er 72 prosent av lærerne i 1-10 skolene kvinner, mot 62 prosent av lærerne i ungdomsskolene.

4.3 Utdanning og yrkeserfaring

6 prosent av lærerne i utvalget svarer at de ikke har godkjent lærerutdanning. Dette avviker lite fra det vi kunne forvente ut fra informasjon hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI). Det er riktignok vanskelig å ta ut eksakte tall for dette fra GSI som kan sammenliknes direkte med vårt utvalg, men vi har gjort et anslag som sier at 4 – 5 prosent av lærerne i grunnskolen er uten godkjent utdanning for det trinnet de underviser på. Dessverre er et eget spørsmål om høyeste fullførte utdanning bare stilt til lærere som ikke har godkjent lærerutdanning. Vi kan dermed ikke tegne et mer fullstendig bilde av utdanningsnivået.

Tabell 4.2 Lærerutdanningstype og ansiennitet i nettoutvalget av lærere på ungdomstrinnet.

Hvilken type lærerutdanning har du?	Antall	Prosent
Ikke godkjent lærerutdanning	9	6 %
Allmennlærerutdanning	70	49 %
Faglærerutdanning	13	9 %
Universitet/praktisk pedagogisk utdanning	47	33 %
Ubesvart	3	2 %
Sum	142	100 %
Hvor mange års praksis som lærer har du?		
Mindre enn 5 år	26	18 %
5-9 år	25	18 %
10-19 år	45	32 %
20 år eller mer	46	32 %
Sum	142	100 %

Halvparten av lærerne på ungdomstrinnet har allmennlærerutdanning, mens en av tre har praktisk pedagogisk utdanning fra universitet. Også TALIS-undersøkelsen viste at omtrent halvparten av de norske lærerne på ungdomstrinnet hadde allmennlærerutdanning. Når det gjelder ansiennitet, ser vi at 18 prosent har jobbet i skolen mindre enn fem år, mens en av tre har jobbet 20 år eller mer. TALIS hadde ikke nøyaktig de samme svarkategoriene, men likheten er likevel stor. Der hadde 18 prosent jobbet kortere enn 6 år, mens 38 prosent hadde jobbet 21 år eller mer.

4.4 Utvalgets representativitet

Utvalgets sammensetning etter skoletype og skolestørrelse avviker fra det vi finner for populasjonen av lærere på ungdomstrinnet i følge GSI. Det er forholdsmessig færre lærere ved 1-10 skoler i utvalget enn i populasjonen. Det viktigste avviket ligger i at lærere ved skoler som har færre enn 100 elever ikke er representert i det hele tatt, men disse utgjør likevel ikke mer enn 6 prosent av den samlede populasjonen. En tilsvarende underrepresentasjon finner vi av lærere på skoler med 500 eller flere elever. Fordelingen av lærerne mellom de fire gjenstående kategoriene av skoler er temmelig nær den vi finner i populasjonen.

Tabell 4.3 Fordeling av lærere på 10. trinn i nettutvalg og populasjon, etter skoletype og skolestørrelse

Utvalg	Færre enn 50	50 - 99	100 - 299	300 - 499	500 og mer	Sum
1 -10 skole			17 %	8 %	1 %	26 %
Ungdomsskole			27 %	43 %	4 %	74 %
Sum			44 %	51 %	6 %	100 %
Populasjon						
1 -10 skole	2 %	4 %	14 %	10 %	6 %	36 %
Ungdomsskole	0 %	1 %	26 %	34 %	4 %	64 %
Sum	2 %	4 %	40 %	44 %	10 %	100 %

Vi har gjennomført en kji-kvadrattest der vi har brukt fordelingen av lærerne i nettutvalget som observert fordeling og fordelingen i populasjonen av lærere som forventet fordeling. Det er benyttet to variable: Skoletype (Ungdomsskole og 1-10 skole) og skolestørrelse (under 300 elever og 300 elever eller mer). Utgangspunktet er størrelsen på nettutvalget, som er på 142 lærere.

Tabell 4.4 Kji-kvadrattest av nettutvalg og populasjon av lærere på 10. trinn etter skoletype og skolestørrelse.

	Kji-kvadrat	Frihetsgrader	Phi	Sign. p =	Antall
Skolestørrelse	0,42	1	0,054	0,516	N = 142
Skoletype	6,09	1	0,207	0,007	N = 142
Skolestørrelse etter skoletype	8,52	1	0,245	0,001	N = 142

Tabell 4.2 viser at fordelingen mellom lærere ved store og små skoler i utvalget ikke avviker signifikant fra det vi finner i populasjonen av lærere på ungdomstrinnet. Det er derimot signifikant færre lærere ved 1-10 skoler i utvalget enn i populasjonen.

Opplysningene om skoletype og skolestørrelse kunne ha vært brukt som utgangspunkt for en veiematrise, men vi finner det verken hensiktsmessig eller forsvarlig å veie et så lite utvalg. Utvalgets beskjedne størrelse gir grunn til større bekymring enn sammensetningen. Vi har for øvrig vist at de 142 lærerne fordeler seg svært gunstig etter kjønn, alder, utdanning og ansiennitet.

5 Elever på 10. trinn

5.1 Hovedtall og svarprosent

I utgangspunktet ble det antatt at bruttoutvalget skulle være på omtrent 3000 elever på 10. trinn. Prosjektskissen for Fellessurvey II tok imidlertid forbehold, slik som redegjort for i innledningen til denne rapporten, om at denne og andre utvalgsstørrelser kunne bli justert i utvalgsprosessen. Etter gjennomført undersøkelse besto materialet av 1467 elever på 10. trinn, som hadde besvart i alt 188 spørsmål. Elevene kom fra 26 forskjellige skoler. 17 av skolene er ungdomsskoler, mens ni er 1-10 skoler. Ved en av skolene, som er med i lærerutvalget, har elevene ikke besvart undersøkelsen. Skolene ligger i sju forskjellige fylker. Dette er beskrevet nærmere i kapittel 4.

Målet var å rekruttere 43 skoler med ungdomstrinn. 36 skoler sa ja til å delta, mens bare 26 fullførte. Det betyr at svarprosenten på skolenivå er 60 prosent. Ved de 26 skolene ble 1795 elever på 10. trinn invitert til å delta i undersøkelsen. Av disse gjennomførte 1467, eller 82 prosent.

5.2 Useriøse besvarelser

I likhet med undersøkelsen blant elevene i videregående skole, fant vi også en del useriøse besvarelser blant ungdomsskoleelevene. Vi kunne identifisere 10 respondenter med svært usannsynlige opplysninger om egen, mors og fars landbakgrunn. Videre fant vi seks som hadde krysset av for "Helt enig" på samtlige spørsmål i et større batteri, og 11 som bare hadde svart "Helt uenig". Videre identifiserte vi 13 som hadde svart "Stemmer svært godt" på samtlige spørsmål i et annet spørsmålsbatteri og 10 som hadde svart bare "Stemmer svært dårlig". Omtrent halvparten av disse var allerede identifisert som tvilsomme besvarelser gjennom de tidligere testene. Ni elever hadde krysset av for at de utførte samtlige av i alt 12 aktiviteter hver dag, og fire av disse var allerede på forhånd identifisert som tvilsomme. Til sammen har disse testene avslørt 43 elever som åpenbart har levert useriøse besvarelser. Det viste seg til alt overmål at ti av disse elevene oppga at de hadde blitt bedre kjent med samtlige utdanningsprogram på videregående skole gjennom faget Utdanningsvalg, mens ni oppga bare 6-ere som karakterer. Når de 43 useriøse besvarelsene fjernes fra materialet, får vi en svarprosent på elevnivå på 79.⁴ Kjønnsfordelingen i materialet er etter dette 50 – 50, mens 96,6 prosent er født i 1995. De som ikke er født i 1995 fordeler seg på to like store grupper, der den ene halvparten er født i 1994 mens den andre ikke har oppgitt fødselsår.

5.3 Utvalgets representativitet

I de fleste undersøkelsene i Fellessurvey II har vi mulighet til å vurdere sammensetningen av nettoutvalget mot sammensetningen av populasjonen med hensyn til relevante karakteristika. Når det

---

⁴ Dersom vi benyttet en samlet deltakerrate, slik det er gjort i TALIS, ville den bli $60 * 79 = 47$ prosent.

gjelder elevutvalget på 10. trinn, har vi ikke denne muligheten. De eneste bakgrunnsvariablene vi har for elevene er kjønn og alder. Det skal vise seg at alder, naturlig nok, praktisk talt ikke varierer, når bare ett klasstrinn er med, mens kjønnsfordelingen er som forventet, nemlig med omtrent like mange gutter og jenter. Det eneste vi med sikkerhet kan si om materialets representativitet, er at kjønnsfordelingen ikke avviker signifikant fra det vi finner i populasjonen og at vi ikke har fått med uventet mange som tilhører et annet årskull enn 1995-kullet. Vi vil imidlertid gjøre andre mer skjønnsmessige vurderinger av utvalgets representativitet ut fra opplysninger om karakterer og foreldrenes utdanning, men disse kan ikke etterprøves med statistiske tester, fordi opplysningene for utvalgets del er basert på selvrappotering og ikke presise opplysninger.

5.4 Karakterer

Elevene er bedt om å oppgi hvilke karakterer de fikk siste gang de fikk karakterer i karakterboka. Ettersom undersøkelsen er gjennomført i februar-mars, betyr det at det for de fleste vil være standpunkt karakterene etter første halvår på 10. trinn. Tabell 5.1 viser at avviket i forhold til standpunkt karakterene fra registerdata for populasjonen av 10. trinnselever er 0,23 karakterpoeng på gjennomsnittskarakteren for de tre fagene norsk skriftlig, engelsk og matematikk. Avviket er på 0,27 karakterpoeng for guttene og 0,19 for jentene. Alle avvik er positive, slik at elevene i gjennomsnitt har oppgitt høyere karakterer på alle fag i forhold til det som registerdata viser. De tilsvarende avvikene for Vg1-elevene på videregående var 0,21 for jentene og 0,38 for guttene. Det er dermed en del som tyder på at utvalget av ungdomsskoleelever kan være mer representativt enn utvalget for elever på videregående, spesielt når det gjelder guttene. Avvikene mellom oppgitte karakterer og registerdata er størst for gutter i engelsk (0,38) og minst for jenter i norsk (0,05).

Tabell 5.1 Standpunkt karakterer for elevene i nettutvalg og populasjon for elever på 10. trinn.

Utvalg Fellessurvey II 2		Jenter	Gutter	Alle
10. trinn	Snitt 3 fag	4,09	3,80	3,95
	Norsk skriftlig hovedmål	4,22	3,73	3,98
	Engelsk	4,27	3,95	4,11
	Matematikk	3,73	3,70	3,71
Registerdata avgangskull 2004 - 2007		Jenter	Gutter	Alle
10. trinn	Snitt 3 fag	3,90	3,53	3,72
	Norsk skriftlig hovedmål	4,17	3,58	3,87
	Engelsk	3,98	3,56	3,77
	Matematikk	3,52	3,40	3,46

10 prosent av elevene i utvalget har unnlatt å oppgi karakterer i ett eller flere av de tre fagene, enten fordi de ikke husker hva de fikk, fordi de ikke fikk karakter eller fordi de ikke ønsker å oppgi hva slags karakter de fikk. Vi vet at det er større sannsynlighet for at elever som er faglig svake unnlater å oppgi karakterer enn faglig sterke elever. Derfor kan en del av den forskjellen vi finner mellom de karakterene elevene oppgir og det vi finner i registerdata skyldes at en del faglig svake elever ikke har oppgitt karakterer. Det kan bekrefte at vi har et utvalg som i liten grad er skjevt i forhold til populasjonen av elever på 10. trinn når det gjelder faglige prestasjoner.

5.5 Foreldrenes utdanningsnivå

Også ungdomsskoleelevene har besvart spørsmål om hva slags utdanning foreldrene har tatt. Den største forskjellen sammenliknet med elevene i videregående er at omtrent 4 prosentpoeng flere svarer at de ikke vet hva slags utdanning foreldrene har tatt, eller de har ikke svart på spørsmålene i det hele tatt.

Tabell 5.2 Mors og fars utdanning i nettutvalget for elever på 10. trinn. Utdanningsnivå blant foreldrene til elever på 10. trinn.

	Mors utdanning. Mor har gått på....		Fars utdanning. Far har gått på....	
	Antall	%	Antall	%
Høgskole eller universitet	506	36,9 %	454	31,9 %
Allmennfag på videregående	287	20,2 %	182	12,8 %
Yrkesfag på videregående	197	13,8 %	349	24,5 %
Ingen av delene	56	3,9 %	66	4,6 %
Vet ikke	348	24,4 %	360	25,3 %
Ubesvart	10	0,7 %	13	0,9 %
Sum	1424	100,0 %	1424	100,0 %

Vi har også for ungdomsskoleelevene mulighet til å sjekke elevenes opplysninger om hva slags utdanning foreldrene har tatt mot en beregnet andel som har fullført høyere utdanning blant menn og kvinner i foreldregenerasjonen, i dette tilfellet de som er født mellom 1956 og 1975. Vi sammenlikner også med utvalget til prosjektet *Bortvalg og kompetanse* (Markussen 2003), som er ni år eldre.

Tabell 5.3 Utdanningsnivå blant foreldrene til elever på 10. trinn.

Andel som har høyere utdanning / har studert ved høgskole eller universitet	Mor / Kvinner		Far / menn		Begge har høyere utdanning	En har høyere utdanning
Kunnskapsløftet Fellessurvey II (1995-kullet)	36,9 %	31,9 %	21,3 %	26,3 %		
Foreldregenerasjon KL for 1995-kullet. SSB	36,4 %	28,7 %				
Kunnskapsløftet Fellessurvey II (1993-kullet)	38,1 %	35,3 %	24,4 %	24,7 %		
Foreldregenerasjon KL for 1993-kullet. SSB	34,0 %	28,0 %				
Bortvalg og kompetanse (1986-kullet)	29,3 %	28,6 %	18,3 %	21,3 %		
Foreldregenerasjon BK for 1986-kullet. SSB	26,7 %	25,7 %				

Sammenlikningen viser at opplysningene fra utvalget av ungdomsskoleelever avviker lite fra det vi har beregnet for foreldregenerasjonen ved hjelp av tall fra Statistisk sentralbyrå. For kvinnene er det i praksis ingen forskjell, mens forskjellen for mennene er på tre prosentpoeng. Når vi finner mindre forskjell for utvalget av ungdomsskoleelever enn for elevene på videregående, kan det henge sammen med en høyere "vet ikke"-andel. Det kan også være at seleksjonen fra grunnskole til videregående gjør at utdanningsnivået ungdomsskoleelevene oppgir for sine foreldre er lavere enn det elevene i videregående oppgir, selv når vi tar hensyn til at ungdomsskoleelevene er to årskull yngre, noe som gjør at spesielt mødre har et litt høyere utdanningsnivå. Endelig kan det være at utvalget av ungdomsskoleelever avviker mindre fra populasjonen enn utvalget av elever på videregående. Dette bekrefter i så fall det vi så når det gjelder karakteropplysningene.

6 Kontaktlærere på 4. og 7. trinn

6.1 Hovedtall og svarprosent

I utgangspunktet ble bruttoutvalgets størrelse anslått til å være mellom 250 og 400 kontaktlærere på 4. og 7. trinn. Prosjektskissen for Fellessurvey II tok imidlertid forbehold, slik som redegjort for i innledningen til denne rapporten, om at denne og andre utvalgsstørrelser kunne bli justert i utvalgsprosessen. Nettoutvalget er på 161 lærere og tilsvarer dermed mellom 40 og 64 prosent av det forventede bruttoutvalget, alt avhengig av om vi legger 400 eller 250 lærere til grunn. Materialet bestod opprinnelig av 169 respondenter fra 55 ulike skoler. De har besvart omtrent 115 ulike spørsmål. Det viser seg at åtte av respondentene ikke var kontaktlærere, men rektorer eller i administrative stillinger. Disse ble holdt utenfor, slik at vi til slutt har 161 kontaktlærere. 83 er kontaktlærere på 4. trinn, 76 på 7. trinn og to oppgir at de er kontaktlærere på begge trinn.

Målet var å rekruttere 82 skoler med elever på 4. og 7. trinn til å delta. 67 skoler sa ja, men bare 55 gjennomførte undersøkelsen. Dermed blir svarprosenten på skolenivå 67 prosent. De 55 skolene fordelte seg på sju fylker med 16 i Akershus, 11 i Hordaland, 9 i Buskerud, 7 i Oslo, 6 i Telemark, 5 i Sør-Trøndelag og 2 i Finnmark. I alt 220 kontaktlærere som underviser på 4. eller 7. trinn ved de 55 skolene ble invitert til å delta. Dette utgjør en sjettedel av de 1323 lærerne på barnetrinnet ved de 55 skolene. 161 av de 220 inviterte gjennomførte undersøkelsen, mellom en og seks ved hver skole. Svarprosenten for lærerne som ble invitert til å delta ble dermed 73 prosent.⁵

6.2 Alder og kjønn

82 prosent av lærerne i utvalget er kvinner. En av tre lærere er under 40 år, mens 39 prosent er 50 år og eldre. Gjennomsnittsalderen er 45 år, 46 år for kvinner og 44 år for menn. Aldersfordelingen er dermed svært lik den vi fant for lærerne på 10. trinn.

---

⁵ Dersom vi hadde benyttet en samlet deltakerrate, slik det er gjort i TALIS, ville den ha blitt $67 \cdot 73 = 49$ prosent.

Tabell 6.1 Nettoutvalget av kontaktlærere på 4. og 7. trinn etter alder og kjønn.

Alder i grupper	Antall	Prosent
Under 30 år	9	6 %
30 - 39 år	49	30 %
40 - 49 år	40	25 %
50 år og eldre	62	39 %
Ubesvart	1	1 %
Sum	161	100 %
Kjønn		
Kvinne	132	82 %
Mann	29	18 %
Sum	161	100 %

I følge GSI er 80 prosent av kontaktlærerne i barneskolene kvinner, mens dette gjelder 73 prosent av kontaktlærerne i 1-10 skolene. Dette kan tyde på at vi har en liten overrepresentasjon av kvinner i vårt utvalg.

6.3 Utdanning og yrkeserfaring

6 prosent av lærerne i utvalget svarer at de ikke har godkjent lærerutdanning. Dette avviker lite fra det vi skulle forvente ut fra informasjon hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI). Det er riktignok vanskelig å ta ut eksakte tall for dette fra GSI som kan sammenliknes direkte med vårt utvalg, men vi har gjort et anslag som sier at 4 – 5 prosent av lærerne i grunnskolen er uten godkjent utdanning for det trinnet de underviser på.

Tabell 6.2 Nettoutvalget av kontaktlærere på 4. og 7. trinn etter lærerutdanningstype og ansiennitet.

Hvilken type lærerutdanning har du?	Antall	Prosent
Ikke godkjent lærerutdanning	11	7 %
Førskolelærerutdanning	17	11 %
Allmennlærerutdanning	120	74 %
Faglærerutdanning	5	3 %
Universitet/praktisk pedagogisk utdanning	7	4 %
Ubesvart	1	1 %
Sum	161	100 %
Hvor mange års praksis som lærer har du?		
Mindre enn 5 år	22	14 %
5-9 år	36	22 %
10-19 år	50	31 %
20 år eller mer	53	33 %
Sum	161	100 %

Tre av fire kontaktlærere på 4. og 7. trinn har allmennlærerutdanning, mens 11 prosent har førskolelærerutdanning og 7 prosent er uten godkjent lærerutdanning. De førskolelærerutdannede finner vi så godt som alle på 4. trinn. Når det gjelder ansiennitet, ser vi at 14 prosent har jobbet i skolen mindre enn fem år, mens en av tre har jobbet 20 år eller mer. Dette ligner svært mye på det vi fant for lærerne på ungdomstrinnet.

6.4 Utvalgets representativitet

Utvalgets sammensetning etter skoletype og skolestørrelse avviker fra det vi finner for den beregnede populasjonen av kontaktlærere på 4. og 7. trinn i følge GSI. Det er forholdsmessig færre lærere ved 1-10 skoler i utvalget enn i populasjonen. Lærere ved skoler som har færre enn 100 elever er svakt representert i utvalget. Fordelingen av lærerne mellom de gjenstående kategoriene av skoler er temmelig nær den vi finner i populasjonen, med det unntaket at lærere på 4. trinn ved barneskoler med mellom 300 og 499 elever er særlig godt representert i utvalget.

Tabell 6.3 Sammensetning av nettoutvalg og populasjon av kontaktlærere på 4. og 7. trinn etter skoletype, klassetrinn og skolestørrelse.

Utvalg		Færre enn 50	50 - 99	100 - 299	300 - 499	500 og mer	Sum
Barneskole	4. trinn	0 %	2 %	15 %	23 %	6 %	46 %
	7. trinn	1 %	2 %	16 %	17 %	5 %	41 %
1 -10 skole	4. trinn	0 %	1 %	4 %	2 %	0 %	6 %
	7. trinn	0 %	0 %	6 %	1 %	1 %	7 %
Sum		1 %	5 %	40 %	42 %	12 %	100 %
Populasjon		Færre enn 50	50 - 99	100 - 299	300 - 499	500 og mer	Sum
Barneskole	4. trinn	2 %	4 %	16 %	14 %	3 %	38 %
	7. trinn	1 %	3 %	15 %	14 %	2 %	36 %
1 -10 skole	4. trinn	0 %	2 %	4 %	4 %	2 %	12 %
	7. trinn	0 %	1 %	5 %	4 %	2 %	13 %
Sum		4 %	10 %	40 %	36 %	9 %	100 %

Vi har gjennomført en kji-kvadrattest der vi har brukt fordelingen av lærerne i nettoutvalget som observert fordeling og fordelingen i populasjonen av skoler som forventet fordeling. Det er benyttet tre variable: Skoletype (Barneskole og 1-10 skole); trinn (kontaktlærere på 4. og 7. trinn) og skolestørrelse (Under 300 elever og 300 elever eller mer). Utgangspunktet er størrelsen på nettoutvalget, som er på 161 kontaktlærere.

Tabell 6.4 Kji-kvadrattest av nettoutvalg og populasjon av kontaktlærere på 4. og 7. trinn etter klassetrinn, skoletype og skolestørrelse.

	Kji-kvadrat	Frihetsgrader	Phi	Sign. p =	Antall
Skoletype	12,94	1	0,282	0,000	N = 163
Skolestørrelse	5,47	1	0,183	0,020	N = 163
Klassetrinn	0,13	1	0,029	0,715	N = 163
Trinn mot skolestørrelse	8,11	1	0,223	0,006	N = 163
Skoletype mot skolestørrelse	30,21	1	0,431	0,000	N = 163

Vi ser at fordelingen i nettoutvalget avviker signifikant fra det vi finner i populasjonen, med ett unntak. Fordelingen av lærerne i utvalget på de to klassetrinnene samsvarer godt med hva vi finner i populasjonen. Det største avviket finner vi når det gjelder skoletype. Andelen lærere i 1-10 skoler i utvalget er bare halvparten av hva vi finner i populasjonen. Når det gjelder skolestørrelse, er det betydelig færre lærere i skoler med under 300 elever i utvalget sammenliknet med populasjonen.

Fordelingen i tabell 6.3 kunne ha vært brukt som utgangspunkt for en veiematrise for å korrigere for skjevhetene etter skoletype og skolestørrelse, men vi finner det verken hensiktsmessig eller forsvarlig å veie et så lite utvalg. Utvalgets beskjedne størrelse gir dessuten i seg selv like stor grunn til større bekymring som sammensetningen. Vi har ellers vist at lærerne i utvalget fordeler seg svært gunstig etter kjønn, alder og ansiennitet.

7 Rektorer i grunnskolen

7.1 Metode, hovedtall og svarprosent

Undersøkelsen blant rektorene i grunnskolen ble gjennomført med utgangspunkt i den metoden som er valgt for spørringene NIFU foretar for Utdanningsdirektoratet to ganger i året. I utgangspunktet er populasjonen av grunnskoler delt i tre landsrepresentative utvalg med hensyn til geografi, størrelse og skoletype. Skolene i hvert utvalg tilhører en landsrepresentativ tredjedel av landets kommuner, der alle grunnskoler i de utvalgte kommunene er med i utvalget. Unntaket gjelder 10 større kommuner, som er med i alle kommuneutvalg, men der bare en tredjedel av grunnskolene er med i de enkelte grunnskoleutvalgene. Metoden er nærmere dokumentert i Vibe (2010).

Det var 995 grunnskoler med i bruttoutvalget, noe som tilsvarer målsetningen på 1000 grunnskoler i bruttoutvalget. Utvalget tilsvarer utvalg 2 for spørringene som gjennomføres på vegne av Utdanningsdirektoratet Av de 995 skolene gjennomførte 568⁶ undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på 57 prosent. 55 av de 995 skolene var private. Svarprosenten blant disse var 49 prosent. Tabell 7.1 nedenfor viser svarprosenter etter skoletype, skolestørrelse og landsdel.

Tabell 7.1 Svarprosent blant rektorer i grunnskoler etter landsdel, skolestørrelse og skoletype.

Landsdel	1-4 og 1-7	1 - 10 trinn	8 - 10 trinn	Alle skoler	Bruttoutvalget
Oslo og Akershus	65 %	42 %	67 %	62 %	126
Øst-Norge	63 %	58 %	68 %	64 %	359
Sør- og Vestlandet	53 %	65 %	49 %	55 %	358
Midt- og Nord-Norge	51 %	50 %	56 %	51 %	252
Skolestørrelse					
Under 50	52 %	45 %	60 %	50 %	166
50 - 149	57 %	57 %	58 %	57 %	265
150 - 249	54 %	57 %	45 %	53 %	221
250 - 349	59 %	71 %	78 %	66 %	151
350 og mer	63 %	59 %	57 %	60 %	192
Alle skoler	57 %	56 %	59 %	57 %	995
Bruttoutvalget	589	227	179	995	

Svarprosentene varierer mer etter geografi enn etter skoletype. Vi ser at forskjellen mellom barneskoler, 1-10 skoler og ungdomsskoler sett under ett bare er 3 prosentpoeng, mens skolene i Øst-Norge har en svarprosent som ligger 13 prosentpoeng over den vi finner i Midt- og Nord-Norge. Aller mest varierer svarprosenten etter skolestørrelse, men det er ikke noe helt entydig variasjon, selv om

⁶ Det forelå i alt 572 besvarelser, men fire viste seg å være dubletter og ble tatt ut av materialet

de minste skolene sett under ett har de laveste svarprosenten (50 prosent). Høyest er svarprosenten blant skoler med mellom 250 og 349 elever (66 prosent).

Når vi bryter ned på undergrupper, finner vi den aller høyeste svarprosenten (78 prosent) blant ungdomsskoler med mellom 250 og 349 elever, mens den er aller lavest blant 1-10 skoler i Oslo og Akershus. Det er for øvrig svært få skoler av dette slaget i Oslo og Akershus.

Det bød på problemer å legge til nødvendig bakgrunnsinformasjon om skolene fra GSI, fordi det ikke fantes noen pålitelig og komplett koblingsnøkkel for dette i det innsamlede materialet. Datafilen inneholdt ikke GSI-nummer, noe som var forutsatt. Alle skolene hadde imidlertid opplysninger om navn og de aller fleste hadde også et organisasjonsnummer. Det viste seg imidlertid at et betydelig antall skoler hadde feil organisasjonsnummer. Dette kom for en dag da opplysninger om elevtall fra GSI ble sammenliknet med hva rektor oppga i undersøkelsen. Det viste seg at skoler med samme navn var forvekslet i en rekke tilfelle. Det finnes for eksempel seks norske grunnskoler som heter Berg og fire som heter Solvang. Et hjelpemiddel for å identifisere riktig skole var opplysningen om hvilket utvalg i Utdanningsdirektoratet spøringer de tilhører, i tillegg til opplysningen om skolestørrelse. Bare skoler fra utvalg 2 skulle forekomme. Trolig er de fleste av skolene nå identifisert på riktig måte, men vi kan ikke garantere at det ikke fortsatt kan forekomme forvekslinger, slik at skoler kan ha blitt plassert i feil kategori for størrelse, geografi, skoletype eller eierform.

7.2 Representativitet på skolenivå

Tabell 7.2 viser nettoutvalgets sammensetning i forhold til hele populasjonen av grunnskoler. Ettersom vårt bruttoutvalg skal være representativt for alle grunnskoler i Norge, ville det være overraskende om tabell 7.2 viser noe annet enn tabell 7.1, der vi sammenliknet med bruttoutvalget som var brukt i undersøkelsen. Mens vi i tabell 7.1 så på hvordan svarprosenten var i ulike grupper, sammenlikner vi her fordelingen på gruppene i nettoutvalget med tilsvarende fordeling i populasjonen. 100 prosent betyr at gruppen er representert i nettoutvalget akkurat slik den er i populasjonen, mens tall under 100 prosent betyr at den er underrepresentert og over 100 prosent at den er overrepresentert.

Tabell 7.2 Nettoutvalget av grunnskoler sammenliknet med populasjonen.

Landsdel	1-4 og 1-7	1 - 10 trinn	8 - 10 trinn	Alle skoler	Populasjonen
Oslo og Akershus	111 %	77 %	114 %	107 %	380
Øst-Norge	111 %	89 %	122 %	110 %	779
Sør- og Vestlandet	92 %	113 %	84 %	95 %	1075
Midt- og Nord-Norge	91 %	86 %	127 %	93 %	723
Skolestørrelse					
Under 50	87 %	96 %	130 %	90 %	481
50 - 149	107 %	85 %	135 %	103 %	771
150 - 249	100 %	94 %	87 %	96 %	636
250 - 349	93 %	110 %	121 %	103 %	505
350 og mer	109 %	103 %	104 %	107 %	564
Alle skoler	99 %	95 %	108 %	100 %	2957
Populasjonen	1755	693	509	2957	

Tabell 6.2 avviker svært lite fra tabell 6.1, men noen avvik er det likevel og det betyr at bruttoutvalget ikke har avspeilet populasjonen helt nøyaktig. Den største overrepresentasjonen finner vi blant små ungdomsskoler, men disse er det til gjengjeld svært få av. Svakest representert er 1-10 skoler i Oslo og Akershus, der vi også fant den laveste svarprosenten, men så er det også svært få av disse skolene i denne delen av landet. For de største av undergruppene, som barneskoler med mellom 50 og 249 elever og barneskoler i Øst-Norge og på Sør- og Vestlandet, er avviket mellom fordelingen i populasjonen og i nettoutvalget innenfor +/- 9 prosentpoeng. Det klareste systematiske avviket vi finner er at skoler på Østlandet sett under ett er noe overrepresentert i forhold til skoler i resten av landet.

En kji-kvadrattest, der vi bruker fordelingen av populasjonen på de ulike variablene som forventet fordeling og fordelingen i nettoutvalget som observert fordeling, viser at fordelingene ikke er uavhengige av hverandre. Vi tar da utgangspunkt i nettoutvalgets størrelse, som er 568.

Tabell 7.3 Kji-kvadrattest av nettoutvalg og populasjon av grunnskoler etter landsdel, skoletype og skolestørrelse.

	Kji-kvadrat	Frihetsgrader	Phi	Sign. p =	Antall
Skoletype	1,08	2	0,044	0,584	N = 568
Skolestørrelse	1,91	4	0,058	0,752	N = 568
Landsdel	3,16	3	0,075	0,368	N = 568
Landsdel mot skoletype	9,77	6	0,131	0,135	N = 568
Skolestørrelse mot skoletype	7,20	8	0,113	0,515	N = 568

Både for fordelingen på variablene enkeltvis og når de kombineres finner vi at de ikke avviker signifikant fra hverandre. Dette tilsier at vi har oppnådd representativitet i forhold til de tre variablene skoletype, skolestørrelse og landsdel. Det største avviket finner vi når vi kombinerer landsdel med skoletype.

7.3 Sammensetning etter alder og kjønn

Vi har tidligere sett at gjennomsnittsalderen blant lærerne på ungdomstrinnet er 46 år, mens den er 45 år på barnetrinnet. For rektorene i grunnskolen finner vi en gjennomsnittsalder på 53 år. Det synes rimelig at rektor i gjennomsnitt er 7 – 8 år eldre enn gjennomsnittslæreren.

Tabell 7.4 Gjennomsnittsalder for nettoutvalget av rektorer i grunnskolen etter skolestørrelse og skoletype. År.

Antall elever	Hvilke av følgende trinn er det på din skole?				Alle
	1.-4. trinn	1.-7. trinn	1.-10. trinn	8.-10. trinn	
Under 50	60	52	51	56	52
50 - 149	53	50	51	57	51
150 - 249	58	53	52	55	53
250 - 349	55	54	49	50	52
350 og mer		53	56	56	55
Alle	56	52	52	54	53

Det er ingen systematisk forskjell i gjennomsnittsalder etter skoletype eller skolestørrelse. Gjennomsnittsalderen varierer mellom 51 og 55 år etter skolestørrelse og mellom 52 og 56 år etter skoletype. De eldste lærerne finner vi på små 1-4 skoler, mens de yngste er på 1-10 skoler med mellom 250 og 349 elever. Ingen av forskjellene mellom de enkelte undergruppene er statistisk signifikante.

Tabell 7.5 Andel kvinner i nettoutvalget av rektorer i grunnskolen etter skolestørrelse og skoletype. Prosent.

Antall elever	Hvilke av følgende trinn er det på din skole?				Alle
	1.-4. trinn	1.-7. trinn	1.-10. trinn	8.-10. trinn	
Under 50	60	55	76	67	62
50 - 149	20	57	63	36	55
150 - 249	33	54	38	55	50
250 - 349	50	64	42	44	54
350 og mer	.	57	46	52	53
Alle	40	57	54	48	54

54 prosent av rektorene i grunnskolen er kvinner. Dette tilsvarer helt det som ble funnet ut fra GSI-opplysninger for skoleåret 2009 – 2010 (Vibe og Evensen 2009:16). Den lave andelen kvinnelige rektorer på de ganske få 1-4 skolene i utvalget (15 av 568 skoler), kan skyldes tilfeldigheter. At det er noe lavere kvinneandel blant rektorer i ungdomsskolen, harmonerer godt med hva som er funnet tidligere. Det er også en tendens til at det er færre kvinnelige rektorer ved skoler med mellom 150 og 249 elever.

7.4 Sammensetning etter utdanning

79 prosent av rektorene har allmennlærerutdanning, mens 13 prosent har praktisk pedagogisk utdanning. Andelene for rektorene på ungdomsskolene skiller seg ut fra dette, ved at 63 prosent har allmennlærerutdanning, mens en av tre har PPU. Bildet avviker ikke så mye fra de tilsvarende tallene for lærerne i grunnskolen, men andelen uten godkjent lærerutdanning og med førskolelærerutdanning er lavere. Dette er ikke uventet.

Tabell 7.6 Type lærerutdanning i nettoutvalget av rektorer i grunnskolen etter skoletype.

Hvilken type lærerutdanning har du?	Hvilke av følgende trinn er det på din skole?				Alle
	1.-4. trinn	1.-7. trinn	1.-10. trinn	8.-10. trinn	
Ikke godkjent lærerutdanning		1 %	1 %	1 %	1 %
Førskolelærerutdanning	13 %	5 %	2 %		4 %
Allmennlærerutdanning	73 %	85 %	76 %	63 %	79 %
Faglærerutdanning		2 %	5 %	4 %	3 %
Lærerutdanning fra et universitet/Praktisk pedagogisk utdanning	13 %	6 %	17 %	33 %	13 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Antall	(n=15)	(n=319)	(n=125)	(n=104)	(N=563)

Dessverre er et eget spørsmål om høyeste fullførte utdanning bare stilt til lærere som ikke har godkjent lærerutdanning. Vi kan dermed ikke tegne et mer fullstendig bilde av utdanningsnivået. Dette vanskeliggjør også sammenligning med tall fra andre kilder.

8 Rektorer i videregående skole

8.1 Metode, hovedtall og svarprosent

Undersøkelsen blant rektorene i videregående skole ble gjennomført med utgangspunkt i den metoden som er valgt for spørringene NIFU foretar for utdanningsdirektoratet to ganger i året. Populasjonen av videregående skoler er delt inn i tre landsrepresentative utvalg med hensyn til geografi, størrelse og skoletype. Metoden er nærmere dokumentert i Vibe (2010).

Utgangspunktet var et bruttoutvalg på 141 skoler. Dette tilsvarer utvalg 2 for spørringene som gjennomføres på vegne av Utdanningsdirektoratet. 113 rektorer gjennomførte undersøkelsen, noe som gir en svarprosent på 80. Det var 24 private skoler i utvalget og svarprosenten blant disse var 67 prosent. Svarprosenten var høy i alle deler av landet, ved alle skoletyper og skolestørrelser.

Tabell 8.1 Svarprosent blant rektorer i videregående skoler etter landsdel, skolestørrelse og skoletype.

Landsdel	Studieforb.	Kombinert	Yrkesfaglig	Alle	Bruttoutvalg
Oslo og Akershus	86 %	82 %	80 %	83 %	(n=23)
Øst-Norge	67 %	78 %	83 %	78 %	(n=32)
Sør- og Vestlandet	67 %	82 %	79 %	80 %	(n=54)
Midt- og Nord-Norge		85 %	67 %	81 %	(n=32)
Skolestørrelse					
Færre enn 250	33 %	86 %	67 %	71 %	(n=48)
250 - 599	100 %	86 %	100 %	90 %	(n=51)
600 og flere	100 %	75 %	100 %	79 %	(n=42)
Alle	75 %	82 %	77 %	80 %	(N=141)
Bruttoutvalg	(n=16)	(n=94)	(n=31)	(N=141)	

Vi ser at svarprosenten varierer mellom 78 og 83 prosent etter landsdel, mellom 75 og 82 prosent etter skoletype og mellom 71 og 90 prosent etter skolestørrelse. Når vi går inn og studerer de enkelte undergruppene, ser vi at vi ikke har noen rene studieforberedende skoler i Midt- og Nord-Norge i utvalget. I den samlede populasjonen av skoler på 424 finnes det bare fem slike skoler. De laveste svarprosentene finner vi for studieforberedende skoler i Øst-Norge og Sør- og Vestlandet, og for små yrkesfaglige skoler, der to av tre rektorer har svart. Ved mellomstore og store studieforberedende og yrkesfaglige skoler har alle rektorer gjennomført undersøkelsen.

8.2 Representativitet på skolenivå

I tabell 8.2 sammenliknes nettoutvalget med hele populasjonen av videregående skoler. Hvis bruttoutvalget vi trakk avspeiler populasjonen på en god måte, skal tabell 8.1 og 8.2 i prinsippet vise det samme, men her uttrykt som forholdet mellom fordelingen i nettoutvalget og populasjonen. I tabell 8.2 betyr 100 % at kategorien er representert på samme måte i nettoutvalget som i populasjonen.

Tabell 8.2 Nettoutvalget av videregående skoler sammenliknet med populasjonen.

Landsdel	Studieforb.	Kombinert	Yrkesfaglig	Alle	Populasjonen
Oslo og Akershus	113 %	80 %	167 %	100 %	(n=71)
Øst-Norge	63 %	102 %	110 %	99 %	(n=95)
Sør- og Vestlandet	94 %	101 %	98 %	100 %	(n=162)
Midt- og Nord-Norge	0 %	109 %	100 %	102 %	(n=96)
Skolestørrelse					
Færre enn 250	31 %	104 %	94 %	88 %	(n=145)
250 - 599	125 %	101 %	125 %	107 %	(n=161)
600 og flere	150 %	97 %	167 %	105 %	(n=118)
Alle	85 %	100 %	108 %	100 %	(N=424)
Populasjonen	(n=53)	(n=288)	(n=83)	(N=424)	

Studieforberedende skoler i Midt- og Nord-Norge er ikke med i bruttoutvalget og vil da være helt uten representasjon i forhold til populasjonen av videregående skoler. Ellers gjentas mønsteret fra tabell 8.1, ved at mellomstore og store studieforberedende og yrkesfaglige skoler er noe overrepresentert, sammen med yrkesfaglige skoler i Oslo og Akershus. Studieforberedende skoler på Østlandet og små skoler i Oslo og Akershus skoler er underrepresentert.

En kji-kvadrattest der vi bruker fordelingen av populasjonen på de ulike variablene som forventet fordeling og fordelingen i nettoutvalget som observert fordeling, viser at fordelingene ikke er uavhengige av hverandre. Vi tar da utgangspunkt i nettoutvalgets størrelse på 113 skoler.

Tabell 8.3 Kji-kvadrattest av nettoutvalg og populasjon av rektorer i videregående skoler etter landsdel, skoletype og skolestørrelse.

	Kji-kvadrat	Frihetsgrader	Phi	Sign	Antall
Skoletype	0,48	2	0,065	0,787	N=113
Skolestørrelse	0,86	2	0,087	0,651	N=113
Landsdel	0,01	3	0,010	1,000	N=113
Landsdel mot skoletype	3,60	6	0,178	0,731	N=113
Skolestørrelse mot skoletype	5,23	4	0,215	0,264	N=113

Både for fordelingen på variablene enkeltvis og når de kombineres finner vi at de ikke avviker signifikant fra hverandre. Dette tilsier at nettoutvalget er representativt sammenliknet med populasjonen med hensyn til skoletype, skolestørrelse og geografi. Fordelingen på landsdeler i nettoutvalget tilsvarer nesten perfekt den vi finner i populasjonen, mens vi finner det største avviket når vi kombinerer skolestørrelse med skoletype.

8.3 Sammensetning etter utdanning

To av tre rektorer i videregående skole har praktisk pedagogisk utdanning, mens de øvrige enten har allmennlærerutdanning eller faglærerutdanning. 29 prosent av rektorene på de rene yrkesfaglige skolene har faglærerutdanning, mot 16 prosent på de kombinerte skolene. 25 prosent av rektorene på de rene yrkesfaglige skolene har allmennlærerutdanning. Fordelingen på typer lærerutdanning mellom de ulike skoleslagene følger et forventet mønster.

Tabell 8.4 Lærerutdanningstype i utvalget av rektorer i videregående opplæring.

Hvilken type lærerutdanning har du?	Studieforb.	Kombinert	Yrkesfaglig	Alle
Ikke godkjent lærerutdanning	0 %	1 %		1 %
Førskolelærerutdanning	0 %	0 %	4 %	1 %
Allmennlærerutdanning	17 %	9 %	25 %	13 %
Faglærerutdanning	8 %	16 %	29 %	18 %
Lærerutdanning fra et universitet/Praktisk pedagogisk utdanning	75 %	74 %	42 %	67 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100
Antall	(n=12)	(n=77)	(n=24)	(N=113)

Dessverre er et eget spørsmål om høyeste fullførte utdanning bare stilt til rektorer som ikke har godkjent lærerutdanning. Vi kan dermed ikke tegne et mer fullstendig bilde av utdanningsnivået. Dette vanskeliggjør også sammenligning med tall fra andre kilder.

9 Instruktører i fagopplæringen

9.1 Metode og utvalg

Undersøkelsene blant lærlinger og instruktører i fagopplæringen er gjennomført av Respons analyse som telefonintervju. Respons analyse har levert en egen gjennomførings- og frafallsrapport (Respons analyse 2011). Intervjuene med instruktørene ble gjennomført i perioden 9. februar til 31. mars 2011. De har besvart 45 ulike spørsmål. Bruttoutvalget besto av 1400 bedrifter. Avtalen var at det skulle gjennomføres 200 intervjuer. Det var tilstrekkelig å kontakte 700 av bedriftene for å gjennomføre det avtalte antallet intervjuer. 424 av instruktørene ble det ikke oppnådd kontakt med, mens det var feil i telefonnummer for 28 og 36 nektet. Hvis vi beregner svarprosenten ut fra det reelle bruttoutvalget på 700 bedrifter, blir den 29 prosent. Hvis vi derimot beregner den ut fra hvor mange instruktører det ble oppnådd kontakt med, blir svarprosenten 85.

Vi har ingen tilgjengelig statistikk som gjør det mulig å vurdere utvalgets representativitet i forhold til populasjonen av instruktører, men viser til den dokumentasjonen Respons Analyse framlegger i sin rapport (Respons Analyse 2011). Tabell 9.1 viser fordelingen av instruktørene etter utdanningsprogram og kjønn.

Tabell 9.1 Antall instruktører i nettoutvalget etter utdanningsprogram og kjønn.

	Mann	Kvinne	Alle
Bygg- og anleggsteknikk	40	1	41
Design og håndverk	0	10	10
Elektrofag	32	0	32
Helse- og sosialfag	3	33	36
Medier og kommunikasjon	2	0	2
Naturbruk	2	2	4
Restaurant- og matfag	8	10	18
Service og samferdsel	13	5	18
Teknikk og industriell produksjon	37	2	39
Sum	137	63	200

Instruktørene er fordelt etter utdanningsprogram omtrent som man kan forvente ut fra antallet lærlinger (se kapittel 10). Alle ni yrkesfaglige utdanningsprogram er representert. Kvinnelige instruktører finner vi først og fremst der det er mange kvinnelige lærlinger.

Til sammen 30 prosent av instruktørene kommer fra bedrifter i de to fylkene Hordaland og Rogaland, mens dette er tilfelle for 21 prosent av lærlingene. Dette er de to fylkene i landet som har flest lærlinger, og de er dessuten overrepresentert i utvalget av instruktører.

10 Lærlinger

10.1 Metode og utvalg

Undersøkelsene blant lærlinger og instruktører i fagopplæringen er gjennomført av Respons analyse som telefonintervju. Respons analyse har levert en egen gjennomførings- og frafallsrapport (Respons analyse 2011). Intervjuene ble gjennomført i perioden 15. februar til 31. mars 2011. Et utvalg av lærlinger ble trukket fra registeret til VIGO over alle eksisterende lærlingkontrakter. En forutsetning var at lærlingen skulle ha gjennomført Vg1 og Vg2 etter innføringen av Kunnskapsløftet. Registeret besto dermed av 21.548 lærlingkontrakter. Fra dette ble det trukket et utvalg som besto av 1394 lærlinger som det var mulig å opprette telefonkontakt med. Avtalen var at det skulle gjennomføres 400 intervjuer. 740 av utvalget på 1394 ble det ikke oppnådd kontakt med, mens det var feil i telefonnummer for 33 og 221 nektet. Hvis man beregner svarprosenten ut fra utvalget på 1394, blir den 29 prosent. Hvis man derimot beregner den ut fra hvor mange lærlinger det ble oppnådd kontakt med, blir svarprosenten 64.

10.2 Utvalgets representativitet

Respons analyse har i sin rapport beskrevet både bruttoutvalg og nettoutvalg sammenliknet med populasjonen, men det er ikke gjort statistiske tester for å vise grad av representativitet. Vi har ikke kunnet avgrense populasjonen på samme måte som Respons Analyse, men definerer den til å gjelde lærlinger med kontrakter som løper fra 23. juni 2008 eller seinere og som er tegnet av lærlinger som gikk ut av grunnskolen våren 2005 eller seinere. Dette omfatter 21.421 lærlinger høsten 2009. I praksis vi de aller fleste av disse ha fulgt skoledelen av opplæringen etter innføringen av Kunnskapsløftet. Vi har testet utvalgets landsrepresentativitet og finner at nettoutvalget ikke avviker signifikant fra populasjonen når det gjelder fordeling på landsdeler. Når det gjelder aldersfordelingen, ser det ut til å være litt flere av de yngste lærlingene i utvalget sammenliknet med populasjonen, det vil si at lærlinger som har fulgt normert progresjon i skoledelen av opplæringen og videre til det første året i lære er noe overrepresentert.

Tabell 10.1 viser sammensetningen av nettoutvalget og populasjonen etter kjønn og utdanningsprogram. Vi ser at utdanningsprogrammet Teknikk og industriell produksjon (TP) er overrepresentert i utvalget med 4,1 prosentpoeng. Menn er overrepresentert med 2,1 prosentpoeng.

Tabell 10.1 Nettoutvalget og populasjonen av lærlinger etter utdanningsprogram og kjønn.

	Nettutvalg				Populasjon			
	Menn	Kvinner	Alle	Prosent	Menn	Kvinner	Alle	Prosent
Bygg- og anlegg	85	1	86	21,5 %	4535	84	4619	21,6 %
Tekn. Ind. prod	72	8	80	20,0 %	4725	435	5160	24,1 %
Elektrofag	64	1	65	16,3 %	3259	140	3399	15,9 %
Helse- og sosial	8	48	56	14,0 %	257	2638	2895	13,5 %
Service og samf.	34	9	43	10,8 %	1307	701	2008	9,4 %
Design og håndv.	3	20	23	5,8 %	48	1111	1159	5,4 %
Rest. og mat	17	16	33	8,3 %	775	830	1605	7,5 %
Naturbruk	9	3	12	3,0 %	306	169	475	2,2 %
Med. og komm.	1	1	2	0,5 %	49	52	101	0,5 %
Sum	293	107	400	100,0 %	15261	6160	21421	100,0 %
Prosent	73,3 %	26,8 %	100,0 %		71,2 %	28,8 %	100,0 %	

Når vi foretar en kji-kvadrattest med nettoutvalget som observert fordeling og populasjonen som forventet, og med utgangspunkt i at antall observasjoner tilsvarer nettoutvalget på 400 lærlinger, får vi følgende resultater:

Tabell 10.2 Kji-kvadrattest av nettoutvalg og populasjon av lærlinger etter kjønn og utdanningsprogram.

	Kji-kvadrat	Frihetsgrader	Phi	Sign. p =	Antall
Kjønn	0,79	1	0,044	0,375	N = 400
Utdanningsprogram	5,19	8	0,114	0,737	N = 400
Kjønn etter utdanningsprogram	18,899	8	0,217	0,015	N = 400

Testen viser at det er en nær sammenheng mellom fordelingene i utvalget og populasjonen etter kjønn og utdanningsprogram når vi ser på disse egenskapene enkeltvis, men at fordelingen i utvalget ikke er representativ i forhold til populasjonen når vi kombinerer de to egenskapene. Det tyder på at kjønnsfordelingen ikke er representativ på ett eller flere utdanningsprogram. En nærmere analyse viser at dette henger sammen med en overrepresentasjon av menn på tre utdanningsprogram: Service og samferdsel, Naturbruk og Design og håndverk.

Vi har også sett nærmere på hvordan de enkelte fagene er fordelt i utvalget og populasjonen. Tabell 10.3 viser fordelingen på de 40 største fagene i populasjonen, som har minst 100 lærlinger og til sammen omfatter 89 prosent av lærlingene. De samme fagene omfatter 87 prosent av lærlingene i utvalget. Gjennomgående er fagene representert i utvalget slik vi skulle forvente. Kji-kvadrattesten viser at fordelingen på fag i utvalget ikke skiller seg signifikant fra det vi finner i populasjonen. De fire største fagene i utvalget er også de fire største i populasjonen, med samme rekkefølge og tilsvarende andel. Det eneste av de større fagene som viser avvik av betydning er IKT-servicefaget, som er ganske tydelig overrepresentert i utvalget. Med et nettoutvalg på 400 lærlinger, som er fordelt på 75 forskjellige fag, sier det seg selv at det bare er noen ganske få fag det vil være mulig å presentere egne tall for, for eksempel de fem fagene som har minst 20 lærlinger i utvalget.

Tabell 10.3 Nettoutvalget og populasjonen av lærlinger etter fag.

	Utvalg	Populasjon
Tømrerfaget	47	2478
Elektrikerfaget	41	2095
Helsearbeiderfaget	28	1441
Barne- og ungdomsarbeiderfaget	26	1323
Frisørfaget	19	965
Bilfaget, lette kjøretøy	16	900
Kokkfaget	11	820
Industrimekanikerfaget	18	677
IKT-servicefaget	20	603
Rørleggerfaget	11	598
Kjemiprosessfaget	6	471
Salgsfaget	8	462
Anleggsmaskinførerfaget	8	422
Matrosfaget	3	422
Automatiseringsfaget	7	376
Motormannfaget	4	364
Betongfaget	5	358
Kontor- og administrasjonsfaget	2	336
Yrkessjåførfaget	8	305
CNC-maskineringsfaget	5	296
Institusjonskokkfaget	8	292
Energimontørfaget	5	282
Platearbeiderfaget	3	264
Murerfaget	3	228
Bilfaget, tunge kjøretøy	4	225
Telekommunikasjonsmontørfaget	1	182
Sveisefaget	1	179
Bilskadefaget	5	178
Servitørfaget	4	169
Industrirørleggerfaget	0	143
Boreoperatørfaget	0	138
Hestefaget	2	136
Ambulansefaget	2	127
Billakkererfaget	3	126
Anleggsgartnerfaget	4	119
Resepsjonsfaget	0	119
Ventilasjons- og blikkenslagerfaget	1	118
Malerfaget	5	113
Fiske og fangst	1	108
Logistikkfaget	3	101
Andre fag	52	2362
Sum	400	21421
Kji-kvadrat	43,19	
phi	0,329	
Sign. p=	0,122	

10.3 Andre indikasjoner på representativitet og datakvalitet

Lærlinger er en krevende respondentgruppe å komme i kontakt med. Det utvalget Respons Analyse har skaffet ser ut til å ha svært god representativitet med hensyn til kjønn, utdanningsprogram, fag, landsdel og alder. Likevel kan det ha være til stede en frafallskjevhet i utvalget, slik at nettoutvalget avviker fra populasjonen på andre måter enn de kriteriene vi har kontrollert i forhold til. Vi har sett i forbindelse med dokumentasjonen av elevutvalgene at skolesterke elever og elever med foreldre med høyere utdanning synes å være overrepresentert, samtidig som skolesvake elever og elever med foreldre med lite utdanning enten ikke har gitt opplysninger om disse forholdene, eller er

underrepresentert. Også for lærlingene har vi opplysninger om foreldrenes utdanning, og denne gangen gjelder det høyeste fullførte utdanning.

Tabell 10.4 Foreldrenes høyeste utdanning for nettoutvalget av lærlinger.

	Hva slags utdanning har din far (høyeste fullførte)?		Hva slags utdanning har din mor (høyeste fullførte)?	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Universitet eller høyskole	71	18 %	116	29 %
Videregående, yrkesfaglig	188	47 %	113	28 %
Videregående, allmennfaglig	35	9 %	70	18 %
Ungdomsskole	61	15 %	49	12 %
Vet ikke	45	11 %	52	13 %
Sum	400	100 %	400	100

Vi har ingen tilgjengelig statistikk som kan fortelle oss om utdanningsnivået til foreldrene til populasjonen av lærlinger. Vi ser imidlertid at omtrent halvparten av lærlingene har fedre med yrkesfaglig videregående utdanning, noe som nok ligger langt over andelen blant ungdom under ett. Tabell 3.4 viste at 23,4 prosent av elevene i videregående skole oppga at far hadde gått på yrkesfag på videregående. Andelen er altså dobbelt så høy blant lærlingene.

29 prosent av lærlingene har en mor med høyere utdanning, mens andelen blant fedrene er 18 prosent. Tabell 3.4 viste at 38,1 prosent av elevene i videregående skole hadde en mor som hadde gått på høyskole eller universitet, mens 35,3 prosent oppga at far hadde slik utdanning. Når vi kombinerer opplysningene om mors og fars utdanning, finner vi at begge foreldre har høyere utdanning blant 9 prosent av lærlingene, mens en av foreldrene har høyere utdanning blant 29 prosent av lærlingene. For 38 prosent av lærlingene gjelder dermed at minst en av foreldrene har høyere utdanning. De tilsvarende tallene for elevene i videregående var at begge foreldre hadde høyere utdanning blant 24,4 prosent, og i tillegg kom 24,7 prosent der en av dem hadde høyere utdanning (tabell 3.5). I tabell 10.5 skiller vi mellom videregående elever som er på vei mot studiekompetanse og mot yrkeskompetanse og sammenlikner disse med lærlingene. Tabellen viser at elever på vei mot studiekompetanse i langt høyere grad har foreldre med høyere utdanning enn yrkesfagelevne. Litt flere av lærlingene enn av yrkesfagelevne har foreldre med høyere utdanning.

Tabell 10.5 Andel av foreldrene som har høyere utdanning for nettoutvalget av lærlinger og elever i videregående skole.

	Elever på vei mot studiekompetanse	Elever på vei mot yrkeskompetanse	Lærlinger
Ingen har høyere utdanning	40,5 %	70,9 %	62,2 %
En har høyere utdanning	26,2 %	21,8 %	28,8 %
Begge har høyere utdanning	33,3 %	7,3 %	9,0 %
Sum	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Antall	(N=3464)	(N=1804)	(N=400)

Beregninger vi har gjort på basis av SSBs utdanningsstatistikk og befolkningsstatistikk (se figur 3.1) viser at 27,5 prosent av mennene og 32,5 av kvinnene i foreldregenerasjonen til fødselskullene fra 1991 og 1992 har høyere utdanning. Tabell 10.4 viser at foreldrene til lærlingene i vårt utvalg har et klart lavere utdanningsnivå enn dette, spesielt gjelder dette fedrene. Forskjellen mellom våre utvalg av lærlinger og elever i videregående skole er enda klarere når det gjelder mors og fars utdanning. De sammenligningene vi her har gjort er likevel ingen test på representativiteten, men kan gi indikasjoner på hvordan utvalget av lærlinger ser ut i forhold til hva vi kunne forvente. Vi kan da konkludere med at betydelig færre av dem har foreldre med høyere utdanning enn elever i videregående som tar sikte på

studiekompetanse. Samtidig har betydelig færre av fedrene høyere utdanning, sammenliknet med det tall for hele foreldregenerasjonen til lærlingene viser. Dette er i samsvar med hva vi kunne forvente.

Vi har også i dette materialet sjekket om det er forekomst av åpenbart useriøse besvarelser. Dette synes ikke å være tilfelle når det gjelder opplysninger om eget, mors og fars fødeland. Vi har dessuten tatt for oss ni spørsmål med svarskala fra Helt enig til helt uenig. Ni personer har svart Helt enig på alle ni spørsmål, mens en har svart Helt uenig på alle. Det er imidlertid ingen ting i spørsmålstekstene som tilsier at slike svarmønstre ikke skal forekomme, for eksempel ved at i realiteten samme spørsmål gjentas, men med motsatt retning på svarskaalen. De som har slike svarmønstre har dessuten ikke svarmønstre som avviker på andre måter. Vi har dermed ikke kunnet identifisere useriøse besvarelser i dette materialet, i motsetning til de to elevundersøkelsene. Det kan henge sammen med at terskelen for ikke å svare seriøst må forventes å være høyere ved telefonintervju enn ved selvutfylling.

11 Kommuner

11.1 Metode, hovedtall og svarprosent

Undersøkelsen blant skoleeierne på kommunenivå er gjennomført med utgangspunkt i det designet NIFU bruker for spørringene som foretas på vegne av Utdanningsdirektoratet to ganger i året.. Populasjonen av kommuner er delt inn i tre landsrepresentative utvalg med hensyn til geografi, størrelse og by/land. Ti større kommuner er med i alle utvalg. Metoden er nærmere dokumentert i Vibe (2010).

Utvalget som er benyttet for Fellessurvey II tilsvarer utvalg nr 2 i spørringene. Det skal i utgangspunktet være 151 kommuner i utvalg nr 2. Av årsaker vi ikke kjenner til, er fire kommuner fra utvalg nr 3 inkludert i nettoutvalget, slik at bruttoutvalget dermed teller 155 kommuner. 123 av disse har gjennomført undersøkelsen, noe som gir en svarprosent på 79 prosent. Det er forskjeller i svarprosent etter kommunetype og størrelse. Alle de ti store kommunene, som er med i spørringene hvert halvår, har gjennomført, mot 78 prosent av de kommunene som er med i hver tredje spørring. 21 av 22 bykommuner, eller 95 prosent, har gjennomført, mot 102 av 133 landkommuner (77 prosent).

Tabell 11.1 Svarprosent blant kommuner etter folketall og landsdel.

	Oslo og Akershus	Øst-Norge	Sør- og Vestlandet	Midt- og Nord-Norge	Alle	Bruttoutvalg
Under 3000	100 %	90 %	61 %	67 %	70 %	(n=53)
3000 - 9999	100 %	76 %	79 %	89 %	82 %	(n=60)
10000 og mer	86 %	85 %	93 %	88 %	88 %	(n=42)
Alle	89 %	83 %	77 %	78 %	79 %	(N=155)
Bruttoutvalg	(n=9)	(n=40)	(n=56)	(n=50)	(N=155)	

Det er en tydelig variasjon i svarprosent etter kommunestørrelse fra 70 prosent for de minste til 88 prosent for de største kommunene. Også når det gjelder geografi, er det en viss variasjon, fra 77 prosent på Sør- og Vestlandet til 89 prosent blant de ni kommunene i Oslo og Akershus. Når vi bryter tallene ned på de 12 undergruppene, ser vi at svarprosenten varierer fra 61 prosent blant de minste kommunene på Sør- og Vestlandet, til 100 prosent blant små og mellomstore kommuner i Akershus. Det siste forklares med at det bare var én kommune i bruttoutvalget i hver av de to kategoriene, og begge gjennomførte undersøkelsen.

11.2 Representativitet på kommunenivå

Tabell 11.2 viser hvordan de ulike kategoriene av kommuner er representert i nettoutvalget av kommuner i forhold til populasjonen av kommuner. Fordi vi regner Svalbard som en egen kommune, får vi i alt 431 kommuner.

Tabell 11.2 Nettoutvalg av kommuner sammenliknet med populasjonen etter folketall og landsdel.

	Oslo og Akershus	Øst-Norge	Sør- og Vestlandet	Midt- og Nord-Norge	Alle	Populasjon
Under 3000	350 %	105 %	71 %	72 %	80 %	(n=163)
3000 - 9999	350 %	88 %	106 %	133 %	109 %	(n=158)
10000 og mer	100 %	104 %	134 %	136 %	118 %	(n=110)
Alle	122 %	97 %	100 %	99 %	100 %	(N=431)
Populasjon	(n=23)	(n=119)	(n=151)	(n=138)	(N=431)	

Vi ser at Oslo og Akershus er overrepresentert, i praksis betyr dette Akershus. De minste kommunene er underrepresentert med 20 prosent, mens de største er tilsvarende overrepresentert. Når vi finner at små og mellomstore kommuner i Akershus er så kraftig overrepresentert, skyldes dette at det bare er én kommune i Akershus med færre enn 3000 innbyggere og én med mellom 3000 og 9999 innbyggere. Begge er med i bruttoutvalget for vår undersøkelse, og begge har gjennomført undersøkelsen. For øvrig er store kommuner på Sør- og Vestlandet og i Midt- og Nord-Norge overrepresentert, mens små kommuner i disse landsdelene er tilsvarende underrepresentert. Tabellen viser da i prinsippet det samme som tabell 8.1. Det betyr at vårt bruttoutvalg for undersøkelsen er svært likt populasjonen med hensyn til kommunestørrelse og landsdel.

Det frafallsmønsteret vi finner tilsvarer det som har vært det vanlige i forbindelse med gjennomføringen av spørringene for Utdanningsdirektoratet. Vi har da prøvd ut om det har noen effekt av betydning å veie for de skjevhetene vi finner (Vibe:2010). Siden det ikke har vært tilfelle, velger vi heller ikke her å anbefale dette.

Vi har foretatt en kji-kvadrattest der vi bruker fordelingen i nettoutvalget som observert fordeling og fordelingen i populasjonen som forventet fordeling. Vi tar utgangspunkt i nettoutvalgets størrelse på 123 kommuner.

Tabell 11.3 Kji-kvadrattest av nettoutvalg og populasjon av kommuner etter folketall og landsdel.

	Kji-kvadrat	Frihetsgrader	Phi	Sign. p =	Antall
Kommunestørrelse	3,29	2	0,163	0,193	N = 123
Landsdel	0,35	3	0,053	0,951	N = 123
Kommunestørrelse etter landsdel	10,07	6	0,163	0,122	N = 123

Tabellen viser at sammensetningen av nettoutvalget ikke avviker signifikant fra populasjonen av kommuner med hensyn til landsdel og kommunestørrelse. For landsdel er sammensetningen nesten identisk, mens det er et visst avvik etter kommunestørrelse i retning av at små kommuner er noe underrepresentert.

12 Fylkeskommuner og fylkesmenn

12.1 Metode, utvalg og svarprosent

Undersøkelsen blant skoleeierne på fylkeskommunalt nivå og blant fylkesmennene er gjennomført som fulltelling, det vil si at alle 19 fylkeskommuner og 18 fylkesmenn er invitert til å delta. Alle 19 fylkeskommuner har besvart undersøkelsen, mens en av 18 fylkesmenn (Hedmark) har valgt ikke å besvare.

Fylkeskommunene har besvart i alt 115 spørsmål, mens fylkesmennene har besvart 77 spørsmål. Bare unntaksvis har fylkeskommuner og fylkesmenn unnlatt å besvare enkeltspørsmål. Det er ingen fylkeskommuner eller fylkesmenn som går igjen med spesielt mange ubesvarte spørsmål.

Referanser

Godske, C. L. (1966): *Statistikk i forskning og praksis*. Universitetsforlaget, Oslo.

Hellevik, Ottar (1972): *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Universitetsforlaget, Oslo.

Lødding, Berit og Nils Vibe (2010): "Hvis noen forteller om mobbing..." *Utdypende undersøkelse av funn i Elevundersøkelsen om mobbing, urettferdig behandling og diskriminering*. NIFU, Rapport 48/2010 Oslo.

Markussen, Eifred (2003): *Valg og bortvalg. Om valg av studieretning i og bortvalg av videregående opplæring blant 16 åringer i 2002. Første delrapport i prosjektet Bortvalg og kompetanse*. NIFU skriftserie nr. 5/2003.

OECD (2009): *Creating Effective Teaching and Learning Environments. First Results from TALIS*. OECD Publishing, Paris.

Respons Analyse AS (2011): *Gjennomførings og frafallsrapport. Undersøkelse blant læringer og instruktører. 9. februar – 31. mars 2011*. Bergen.

Turmo, Are og Per Olaf Aamodt (2007): *Pedagogisk og faglig kompetanse i videregående skole. En kartlegging*. NIFU STEP, Rapport 29/2007 Oslo.

Statistisk sentralbyrå (2011): <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/> Emne: 02 Befolkning; Tabell: 03031: Folkemengde, etter kjønn, tiårige aldersgrupper og sivilstand (F).

Statistisk sentralbyrå (2011): <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/> Emne: 04 Utdanning; Tabell: 06217: Personer 16 år og over, etter kjønn, alder og befolkningens utdanningsnivå (ny nivåinndeling) (F).

Vibe, Nils, Per Olaf Aamodt og Tone Cecilie Carlsten (2008): *Å være ungdomsskolelærer i Norge. Resultater fra OECDs internasjonale studie av undervisning og læring (TALIS)*. NIFU STEP, Rapport 23/2009 Oslo.

Vibe, Nils og Miriam Evensen (2009): *Spørsmål til Skole-Norge høsten 2009. Resultater og analyser fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse blant skoler og skoleeiere*. NIFU STEP, Rapport 45/2009 Oslo.

Vibe, Nils (2010): *Spørsmål til Skole-Norge høsten 2010. Resultater og analyser fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse blant skoler og skoleeiere*. NIFU, Rapport 40/2010 Oslo.

Vedlegg. Spørreskjemaer

1. Lærere i videregående

Bakgrunnsspørsmål

Er du...? *Kjønn* 1.

Svaralternativer: Kvinne **1**, Mann **2**

Hvilket år er du født? *Før opp årstall/Rullegardin Alder* 2.

Har du godkjent lærerutdanning? *Lærerutd* 3.

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Routing: De som svarer ja på spørsmål 3 skal guides til spørsmål 4, mens de som svarer nei på spørsmål 3 skal guides til spørsmål 5

Hvis ja, hvilken type lærerutdanning har du? *Sett ett kryss Typlærerutd* 4.

Svaralternativer: Førskolelærerutdanning **1**, Allmennlærerutdanning **2**, Faglærerutdanning **3**, Lærerutdanning fra et universitet/Praktisk pedagogisk utdanning **4**

Hvis nei, hva er ditt høyeste utdanningsnivå? *Sett ett kryss Høyutd* 5.

Svaralternativer: Videregående opplæring **1**, Bachelor/3-årig høyere utdanning **2**, Master/hovedfag **3**

Har du fagbrev, svennebrev eller mesterbrev? *Sett så mange kryss som 6.nødvendig*

- Fagbrev *Fagbrev*
- Svennebrev *Svennebrev*
- Mesterbrev *Mesterbrev*
- Ingen av delene *Ikkebrev*

Hvor mange års praksis som lærer har du? *Årpraksis* 7.

Svaralternativer: 5 år eller mindre **1**, 5 – 10 år **2**, 10 – 20 år **3**, Mer enn 20 år **4**

Hvor mange år har du arbeidet utenfor skolen? *Før opp antall 8.år/Rullegardin Årutenfor*

På hvilke av følgende trinn underviser du? *Sett så mange kryss som 9.nødvendig*

- Studieforbereende vg1 *StudforbVg1*
- Studieforbereende vg2 *StudforbVg2*
- Studieforbereende vg3 *StudforbVg3*
- Yrkesfaglig vg1 *YrkesfagVg1*
- Yrkesfaglig vg2 *YrkesfagVg2*
- Yrkesfaglig vg3 *YrkesfagVg3*

2

Hvilke utdanningsprogrammer underviser du på? *Sett så mange kryss som 10.nødvendig*

- Studiespesialisering *ST*
- Idrettsfag *ID*
- Musikk, dans og drama *MD*
- Medier og kommunikasjon *MK*
- Helse- og sosialfag *HS*
- Elektrofag *EL*
- Teknikk og industriell produksjon *TIP*
- Bygg- og anleggsteknikk *BA*
- Design og håndverk *DH*
- Restaurant og matfag *RM*

- Service og samferdsel **SS**
- Naturbruk **NA**

Underviser du i noen av følgende fag? Sett ett eller flere kryss 11.

- Norsk **Undnorsk**
- Samfunnsfag på Vg1 **Undsamfvg1**
- Naturfag på Vg1 **Undnatvg1**
- Ett av samfunnsfagene på Vg2 eller Vg3 **Undsamfvg23**
- Ett av naturfagene på Vg2 eller Vg3 **Undnatvg23**

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Kunnskapsløftet ved din skole

Ut fra din erfaring med reformen, hvor enig eller uenig er du i at 12.Kunnskapsløftet har ført til: Sett ett kryss for hvert utsagn

- Bedre tilpasset opplæring **Bedtilopp**
- Bedre samarbeid mellom lærerne **Bedsamlær**
- Bedre arbeid med læreplaner lokalt **Bedlærepl**
- Bedre samarbeid mellom skole og hjem **Bedskolhjem**
- Bedre vurderingspraksis **Bedvurd**
- Større metodefrihet **Størremet**
- Økt samarbeid mellom skole og lærebedrift **Samskolbed**
- Redusert frafall i videregående **Redfracf**
- Større fokus på yrkesretting av undervisningen **Yrkund**
- Mindre spesialundervisning etter enkeltvedtak **Mindspes**
- Større fleksibilitet i tilrettelegging av opplæringen (avvik fra normalmodellen) **Tilropp**

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

3

Kompetansemål, arbeidsmåter og metodefrihet

Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene: Sett ett kryss for hvert utsagn 13.

- Læreplanverkets prinsipp om at undervisningen skal fokusere på elevenes oppnåelse av spesifikke kompetansemål er riktig **Prinsipp**
- Kompetansemålene i læreplanverket gir meg hjelp til å definere mål for den daglige undervisningen **Defmål**
- Kompetansemålene gir meg hjelp til å definere kriterier for å vurdere elevenes måloppnåelse **Defkriterie**
- Metodefrihet er et riktig prinsipp for gjennomføring av undervisning **Metodefri**
- Variasjon i arbeidsmåter er et riktig prinsipp for gjennomføring av undervisning **Variasjonmåte**
- Læreplanverket for Kunnskapsløftet gir meg hjelp til å velge arbeidsmåter **Velgmåte**
- Læreplanverket for Kunnskapsløftet gir meg hjelp til å sørge for variasjon i arbeidsmåtene **Sørgevariasjon**

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Ferdigheter og holdninger

Hvor viktig mener du nedenstående ferdigheter er hos ungdom som 14.fullfører videregående opplæring? Sett ett kryss for hver linje

- Evne til å samarbeide **Evnesam**

- Evne til å tilegne seg ny kunnskap *Evneny*
- Punktlighet *Evnepunkt*
- Ferdigheter i å regne *Evner egne*
- Ferdigheter i å skrive *Evneskrive*
- Ferdigheter i å lese *Evnelese*
- Ferdigheter i engelsk *Evneeng*
- Ferdigheter i å bruke IKT *EvneIKT*

Femtrinnskala: Ikke viktig **1**, Lite viktig **2**, Verken viktig eller uviktig **3**, Ganske viktig **4**, Svært viktig **5**, Vet ikke **6**

I hvor stor grad mener du at Kunnskapsløftet har bidratt til å forbedre 15.evenes...

Sett ett kryss for hver linje

- evne til å samarbeide *Forsam*
- evne til å tilsegne seg ny kunnskap *Forny*
- holdninger til punktlighet *Forpunkt*
- ferdigheter i å regne *Forregne*
- ferdigheter i å skrive *Forskrive*
- ferdigheter i å lese *Forlese*
- ferdigheter i engelsk *Foreng*
- ferdigheter i å bruke IKT *ForIKT*

4

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Vurdering

Hvor ofte benytter du de nedenfor angitte vurderingsmåtene? Sett ett kryss 16. for hver linje

- Jeg kontrollerer elevenes skolearbeid *Kontrollarb*
- Jeg gir elevene oppgaver som de får tilbakemelding på *Tilbakemeld*
- Jeg ber elevene skrive logg som jeg leser og gir tilbakemelding på *Skrivelogg*
- Jeg gjennomfører samtaler med elevene for å kontrollere at det faglige innholdet er forstått *Erforstått*
- Jeg bruker kartleggingsprøver for å finne ut hva elevene kan *Kartlegging*
- Jeg bruker mappevurdering *Mappevurd*
- Jeg gir elevene en prøve på slutten av et tema *Prøvetema*
- Jeg ber jevnlig elevene vurdere og reflektere over sitt eget arbeid *Jevnvurd*

Firetrinnskala: Aldri, eller nesten aldri **1**, I omtrent en fjerdedel av timene **2**, I omtrent halvparten av timene **3**, I nesten alle timene **4**, Vet ikke **0**

I hvilken grad vil du si deg enig i følgende utsagn? Sett ett kryss for hvert 17. utsagn

- Et godt vurderingssystem skiller klart mellom elevenes læringsprosess og deres faglige kompetanse *Vurdpros*
- Elevenes innsats og aktivitet i klasserommet bør telle med som en viktig del av den faglige vurderingen av eleven *Vurdinn*
- Lærerkollegiet har en felles forståelse av bestemmelsene om vurdering i forskrift og læreplanverk *Vurdfelles*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

I hvilken grad vil du si at lærerkollegiet du er del av, etter Kunnskapsløftet: 18. Sett ett kryss for hver linje

- bruker resultater fra obligatoriske kartleggingsprøver for endring av undervisningspraksis *Brukobl*

- bruker resultater fra elevundersøkelsen for endring av undervisningspraksis *Brukelev*
  - bruker resultater fra nasjonale prøver for endring av undervisningspraksis *Brukna sj*
- Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

5

Grunnleggende ferdigheter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet setter fokus på fem grunnleggende 19.ferdigheter. Vi ber deg angi hvor enig eller uenig du er i følgende. Sett ett kryss for hver påstand

- Læreplanverket gir god hjelp i arbeidet med grunnleggende ferdigheter *Lærehjelp*
- Læreplanverkets fokus på de samme grunnleggende ferdigheter i alle fag er ikke hensiktsmessig *Ikkehensikt*
- Læreplanverket har lyktes med å få lærerne til å fokusere på undervisning i lesing, skriving og muntlige ferdigheter i andre fag enn norskfaget *Andrenorsk*
- Læreplanverket har lyktes med å få lærerne til å fokusere på undervisning i regneferdigheter i andre fag enn matematikk *Andrematte*
- Læreplanverket har lyktes med å få lærerne til å fokusere på undervisning i digitale ferdigheter i de ulike fagene *Andredig*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Hvor ofte gjør du noe for at elevene skal utvikle seg til å bli gode til å...: Sett 20.ett kryss for hver linje

- Kunne uttrykke seg muntlig *Muntlig*
- Kunne uttrykke seg skriftlig *Skriftlig*
- Kunne lese *Lese*
- Kunne regne *Regne*
- Kunne bruke digitale verktøy *Digverk*

Firetrinnskala: Omtrent hver eneste time **4**, Omtrent hver dag **3**, Ukentlig **2**, Sjeldnere **1**, Vet ikke **0**

Samarbeid og kompetanseutvikling

I hvilken grad beskriver disse påstandene situasjonen ved din skole? Sett 21.ett kryss for hver påstand

- Lærerne samarbeider om planlegging av undervisningen *Samund*
- Lærerne samarbeider om gjennomføringen av undervisningen *Samgjen*
- Lærerne samarbeider om vurdering av elevenes resultater *Samvurd*
- Det legges til rette for at lærerne kan delta i kurs /etter- og videreutdanning *Rettekurs*
- Lærerne ved skolen samarbeider godt *Samgodt*
- Lærerne og skolens ledelse samarbeider godt *Lærerledelse*
- Elevene og lærerne ved skolen samarbeider godt *Elevledelse*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

6

I hvilken grad vil du si at skoleleder ved din skole har bidratt: Sett ett kryss 22.for hvert utsagn

- til å ansvarliggjøre deg som lærer gjennom å gi deg mer selvstendig beslutningsmyndighet *Ansvbesl*
- til å ansvarliggjøre deg som lærer gjennom å gi deg flere oppgaver *Ansvoppg*
- til å utvikle den kompetansen du trenger for å gjennomføre reformen *Utvkomp*

- til å disponere økonomiske ressurser til beste for gjennomføringen av reformen ved din skole *Dispøk*

- til å etablere arenaer for samarbeid og erfaringsutveksling i gjennomføringen av reformen *Etabarena*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

I hvilken grad er dette viktige kilder for din egen kompetanseutvikling? Sett 23.ett kryss for hver linje

- Faglitteratur, forskningsrapporter, fagtidsskrifter eller lignende *Faglitt*

- Systematisk vurdering av egen skoles praksis *Systvurd*

- Kolleger (via samtaler, diskusjoner, observasjoner eller lignende) *Kollega*

- Ekstern veiledning *Eksternveil*

- Deltakelse i profesjonelle foreninger (for eksempel fagforeninger) *Proffor*

- Etterutdanning, kurs, seminarer, skolebesøk eller lignende *Etterutd*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Styring og handlingsrom, roller og ansvar

Ut fra din erfaring, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene? Sett ett 24.kryss for hvert utsagn

- Det nye læreplanverket er et godt styringsverktøy *Godstyr*

- Jeg oppfatter rolle- og ansvarsdelingen i styringen av skolesektoren som klar *Rolleansv*

- Fylkeskommunens pedagogiske støtteapparat for gjennomføring av reformen

Kunnskapsløftet fungerer godt *Pedstøtte*

- Etter Kunnskapsløftet styres skolene i større grad nedenfra, av brukere og lærere

Styrned

- Skoleledere har fått større innflytelse med Kunnskapsløftet *Skolinn*

- Som lærer har jeg fått tilbud om relevant kompetanseutvikling i forbindelse med

reformen *Tilbkomp*

- Som lærer har jeg tilstrekkelig kompetanse til å bidra til å gjennomføre reformen etter

hensikten *Tilstrkomp*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

7

I hvilken grad vil du si at du som lærer.. Sett ett kryss for hvert utsagn 25.

- kan slutte deg til reformens målsettinger *Refmål*

- har tillit til reformens virkemidler *Refvirk*

- har fått mer selvstendig beslutningsmyndighet enn før Kunnskapsløftet *Selvbesl*

- har fått andre oppgaver enn før Kunnskapsløftet *Andopp*

- opplever at lærerne styrer egen skoles valg av mål og arbeidsformer *Lærstyrevalg*

- bruker kunnskap om egen skoles resultater i ditt pedagogiske arbeid *Skoleres*

- opplever at elevgrunnet styrer egen skoles valg av mål og arbeidsformer *Elevstyrevalg*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Samarbeid med ungdomsskolen og faget utdanningsvalg

Hvordan foregår samarbeid med ungdomsskoler om utdannings- og 26.yrkesveiledning til ungdomsskoleelever? Sett ett kryss for hver linje

- Ungdomsskolelever får kurs på vår skole i et visst antall dager for å bli kjent med et utdanningsprogram *Uvkurs*
- Lærere ved vår skole bidrar til presisering av kompetansemål i faget utdanningsvalg for ungdomsskolelever *Uvpresisere*
- Ungdomsskolelever får opplæring på vår skole i bestemte fag slik at de kan gå fortere frem i sin læring *Uvfag*
- Vår skole holder åpen skole i et avgrenset tidsrom for at ungdomsskoleelever skal få se skolen *Uvåpen*
- Lærere fra ungdomsskoler besøker vår skole for å få vite mer om våre utdanningsprogram *Uvbesøk*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

I hvilken grad er du enig i følgende påstander om resultater av faget 27. utdanningsvalg på ungdomstrinnet? Sett ett kryss for hver påstand

- Elever som har hatt faget utdanningsvalg på ungdomstrinnet er bedre forberedt på hva som møter dem i videregående *Uvforberedt*
- På grunn av faget utdanningsvalg på ungdomstrinnet er ungdomsskolen og videregående opplæring blitt knyttet tettere sammen *Uvtettere*
- Faget utdanningsvalg bidrar til at vi samarbeider bedre med ungdomsskoler om hvordan vi skal kunne ta godt imot nye elever *Uvgodtimot*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Prosjekt til fordypning

Underviser du i programfag på yrkesfaglige utdanningsprogram? *UndPTF 28.*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

8

Routing: Spørsmål 29 til 38 skal bare til lærere som har svart ja (verdi 1) på spørsmål 28

På din skole, hvem har hovedansvaret for organiseringen av prosjekt til 29.fordypning? *HovedPTF*

Svaralternativer: Skoleledelsen **1**, Avdelingsledelsen **2**, Den enkelte faglærer **3**, Vet ikke **4**

På det utdanningsprogrammet du underviser, gjennomføres prosjekt til 30.fordypning på *Vg1* i hovedsak: *HvorPTFvg1*

Svaralternativer: På skolen **1**, I arbeidslivet **2**, Likt fordelt på skolen og i arbeidslivet **3**, Vet ikke **4**

På det utdanningsprogrammet du underviser, gjennomføres prosjekt til 31.fordypning på *Vg2* i hovedsak: *HvorPTFvg2*

Svaralternativer: På skolen **1**, I arbeidslivet **2**, Likt fordelt på skolen og i arbeidslivet **3**, Vet ikke **4**

På det utdanningsprogrammet du underviser, gjennomføres prosjekt til 32.fordypning på *Vg1* i hovedsak *HvordanPTFvg1*

Svaralternativer: Som enkeltdager **1**, I perioder på flere sammenhengende dager **2**, Likt fordelt på enkeltdager og sammenhengende perioder **3**, Vet ikke **4**

På det utdanningsprogrammet du underviser, gjennomføres prosjekt til 33.fordypning på *Vg2* i hovedsak *HvordanPTFvg2*

Svaralternativer: Som enkeltdager **1**, I perioder på flere sammenhengende dager **2**, Likt fordelt på enkeltdager og sammenhengende perioder **3**, Vet ikke **4**

Har du selv vært ute hos elever som har hatt praksisperioder i arbeidslivet i

34.forbindelse med prosjekt til fordypning? *PTFværtute*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Ikke aktuelt **3**

I hvilken grad trekker du inn elevenes erfaringer fra prosjekt til fordypning 35.i undervisningen? *PTFeleverf*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Ikke aktuelt **0**

Ut fra din erfaring, i hvilken grad har prosjekt til fordypning hatt positive 36. effekter på elevenes læring i programfagene? *PTFpositiv*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Ikke aktuelt **0**

I hvilken grad tror du at prosjekt til fordypning bidrar til at elevene blir 37. mer motivert for å gjennomføre videregående opplæring? *PTFmotivert*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Ikke aktuelt **0**

Nå følger noen påstander. Vi ber deg ta stilling til disse: Sett ett kryss for 38. hver påstand

- Prosjekt til fordypning gir elevene et bedre grunnlag for valg av utdanning og yrke

PTFgrunnlag

9

- Prosjekt til fordypning gjør det lettere for elevene å finne læreplan *PTFlære*

- Prosjekt til fordypning har ført til et tettere samarbeid mellom skolen og det lokale arbeidslivet *PTFtettere*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Routing: Spørsmål 39 og 40 skal bare til lærere som underviser på yrkesfaglige utdanningsprogram, det vil si som har krysset av på minst et av underspørsmålene yrkesfaglig vg1, yrkesfaglig vg2 eller yrkesfaglig vg3 på spørsmål 9.

Fag- og yrkesopplæring

I hvilken grad mener du at Kunnskapsløftet har ført til økt kvalitet i fag- og 39. yrkesopplæringen? *KvalitetFoY*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Når det gjelder samarbeid med arbeidslivet, i hvor stor grad... Sett ett kryss 40. på hver linje

- Underviser personer fra arbeidslivet på skolen *Personarb*
- Diskuterer du innholdet i opplæringen med instruktører eller opplæringsansvarlige i lærebedrifter *Innholdopp*
- Har du hospitert i en lokal lærebedrift for å få faglig oppdatering *Hospitert*
- Har du deltatt på felles kompetanseutviklingstiltak for yrkesfaglærere og instruktører i fagopplæringen *Fellestiltak*
- Samarbeider lærerne på din skole med lokalt næringsliv *Lærnering*
- Samarbeider du med andre faglærere for å yrkesrette opplæringen *Faglæreryrke*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Routing: Spørsmål 41-42 skal bare til lærere som underviser på yrkesfaglige utdanningsprogram på vg2, det vil si som har krysset av på underspørsmålet Yrkesfaglig vg2 på spørsmål 9.

Om brede kurs

Er Vg2-programmet/kurset du underviser på nytt etter Kunnskapsløftet, 41. eller en videreføring av Reform 94-strukturen? *NyttVg2*

Svaralternativer: Nytt etter Kunnskapsløftet **1**, En videreføring av Reform 94-strukturen **2**, Vet ikke **3**

Hvordan er undervisningen i programfag organisert i ditt Vg2-program 42. etter Kunnskapsløftet *Programfagorg*

Svaralternativer: I overveiende grad med utgangspunkt i de enkelte lærefag **1**, I overveiende grad med utgangspunkt i generelle emner som er felles for alle lærefagene innenfor programområdet **2**
10

Routing: Spørsmål 43-45 skal bare til lærere som har svart " I overveiende grad med utgangspunkt i generelle emner som er felles for alle lærefagene innenfor programområdet" (verdi 2) på spørsmål 42.

Hvordan løses behovet for fordypning i enkeltlærefag innen Vg2-43.programmet etter Kunnskapsløftet utover prosjekt til fordypning? Sett ett kryss for hver linje

- Vi har faglærere som dekker alle lærefag **Vg2allefag**
- Vi har nødvendig utstyr og materiell til å ivareta behovet for spesialisering i alle lærefag

Vg2materiell

- Elevene må velge en fordypning/spesialisering skolen har lærekrefter og utstyr for

Vg2fordyp

- Lærere underviser i andre fag enn de selv har bakgrunn i **Vg2andrefag**
- Elever som ønsker spesialisering vi ikke har, sendes til annen skole **Vg2annenskole**
- Elever som ønsker spesialisering vi ikke har, får praksis i en bedrift **Vg2bedrift**

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

I hvilken grad er det blitt iverksatt tiltak for å kunne undervise i nye og 44.bredere kurs gjennom Kunnskapsløftet? Sett ett kryss for hver linje

- Det har blitt ansatt lærere som dekker lærefag man tidligere ikke hadde **Bredelærere**
- Det har blitt gitt tilbud om etterutdanning for at lærerne skal kunne dekke nye fagområder

Bredeetterutd

- Det har blitt investert i utstyr for å kunne undervise i lærefag man tidligere ikke hadde

Bredeutstyr

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

I hvilken grad er du enig i følgende enkeltutsagn: Nye og bredere

45.utdanningsprogrammer gjennom Kunnskapsløftet... Sett ett kryss for hvert utsagn

- Hever kvaliteten på skoledelen av videregående opplæring **Bredekvalitet**
- Gjør at vår skole tilbyr utdanning på fagområder vi tidligere ikke hadde **Bredenyefag**
- Gjør det vanskeligere å engasjere elevene i teoriundervisningen **Bredeteori**
- Gjør at elevene velger annerledes enn før **Bredeannerledes**

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

11

Routing: Spørsmål 46 og 47 skal bare til lærere som underviser på VG1, det vil si som har krysset av for et av underspørsmålene studieforbereende vg1 eller yrkesfaglig vg1 på spørsmål 9

Overgang fra grunnskole til videregående skole

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn? Sett ett kryss for hvert utsagn 46.

- Ved vår skole skaffer vi oss informasjon om hvordan nye Vg1 elever har gjort det faglig i tiende klasse, slik at vi kan tilpasse undervisningen best mulig til den enkeltes forutsetninger

Skaffefaglig

- Ved vår skole skaffer vi oss informasjon over fraværet fra tiende klasse for nye Vg1 elever som en del av denne kunnskapen vi ønsker om hver enkelt elev for å kunne tilpasse undervisningen best mulig til den enkeltes forutsetninger **Skaffefravær**

- Det gjennomføres oppstartsamtaler med alle elever som begynner på Vg1 på vår skole, enten med eleven alene eller med foreldre til stede **Oppstartsamt**

- All informasjon om karakterer fra grunnskolen bør overføres til videregående skole slik at lærerne kjenner det faglige nivået til Vg1-elevene **Infokar**
  - Jeg kjenner til hvordan elevene jeg underviser på Vg1 gjorde det faglig på ungdomsskolen **Kjennefag**
  - Jeg kjenner til hvilke av elevene jeg underviser på Vg1 som hadde høyt fravær i tiende klasse i ungdomsskolen **Kjennefravær**
  - Alle som begynner i videregående opplæring bør få starte med blanke ark, dvs. at videregående opplæring ikke bør kjenne deres faglige forhistorie **Blankeark**
  - Blant de elevene jeg har på Vg1 er det noen som burde hatt et ekstra år i ungdomsskolen eller et innledende år i videregående opplæring for å tilegne seg et faglig nivå godt nok til å klare videregående opplæring **Ekstraår**
  - Dersom det hadde vært mulig hadde det vært en fordel for mange ungdommer å begynne å jobbe etter tiende klasse heller enn å begynne i videregående opplæring **Begjobb**
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Variasjon i faglige forutsetninger

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn? Sett ett kryss for hvert utsagn 47.

- Når jeg ser at noen elever på Vg1 har for svakt faglig grunnlag i forhold til å klare full studie- eller yrkeskompetanse, råder jeg dem til å velge en utdanning som sikter mot kompetanse på lavere nivå/grunnkompetanse **Svakgrunn**
  - Blant elevene jeg har på Vg1 er det noen som ikke har faglige forutsetninger for å være elev i videregående opplæring i det hele tatt **Ikkefag**
  - Blant elevene jeg underviser på Vg1 er det noen som ikke burde ta sikte på full studie- eller yrkeskompetanse, men heller sikte mot en kompetanse på et lavere nivå/grunnkompetanse **Ikkefull**
- 12
- Når jeg ser at noen elever på Vg1 er for faglig svake til å klare full studie- eller yrkeskompetanse, råder jeg dem til å slutte **Rådslutte**
  - Alle elevene jeg har på Vg1 har forutsetninger for å klare full studie- eller yrkeskompetanse **Klarefull**
  - Det er helt nødvendig å etablere gode ordninger for at elever som har svake faglige forutsetninger for å oppnå studie- eller yrkeskompetanse skal kunne oppnå en dokumentert kompetanse på et lavere nivå/grunnkompetanse **Etablergod**
  - I de klassene jeg underviser på Vg1 klarer jeg stort sett å tilpasse undervisningen i forhold til den enkeltes forutsetninger **Tilpoppg1**
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Routing: Spørsmål 48-55 skal bare til lærere som underviser på et studieforbereende utdanningsprogram i fagene norsk, samfunnsfag på vg1, naturfag på vg1, ett av samfunnsfagene på vg2 eller vg3 eller ett av naturfagene på vg2 eller vg3. Det vil si som har krysset av for minst et av underspørsmålene Studieforbereende vg1, studieforbereende vg2 eller studieforbereende vg3 på spørsmål 9 og som i tillegg har krysset Ja (verdi 1) på minst et av underspørsmålene på spørsmål 11

Vurdering

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om vurdering: Sett ett kryss for 48.hvert utsagn

- Det går klart frem av forskriften hvordan *underveisvurdering* skal gjennomføres **Underveisvurd**
- Det går klart frem av forskriften hvordan *sluttvurdering* skal gjennomføres **Sluttvurd**

- Jeg er enig i at læreplan og forskrift har ført til at vurdering brukes til å fremme elevenes læring *Vurdfremme*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Elevmedvirkning

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om elevmedvirkning: Sett ett 49.kryss for hvert utsagn

- Læreplanverket gir god hjelp til å gjennomføre prinsippet om elevmedvirkning *Godelevmed*
  - Læreplanverket har hatt positiv effekt på elevmedvirkning i læringsarbeidet *Positivelevmed*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

13

Elevmedvirkning kan omfatte ulike deler av læringsarbeidet. Angi i hvilken 50.grad du er enig eller uenig i at elevene får medvirke på de nedenfor angitte områder: Sett ett kryss for hver linje

- Sette mål for læringsarbeidet *Settemål*
- Valg av arbeidsmåter *Valgmåte*
- Valg av læremidler *Valgmidler*
- Valg av hvem de skal samarbeide med *Valgsamarb*
- Valg av vurderingsmåter *Valgvurd*
- Vurdering av eget arbeid *Vurdeget*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Tilpasset opplæring

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om tilpasset opplæring: Sett ett 51.kryss for hvert utsagn

- Læreplanverket gir god hjelp til å realisere prinsippet om tilpasset opplæring *Godtilpopp*
- 25-prosentregelen (muligheten til å omdisponere inntil 25 prosent av timene fastsatt i det enkelte fag når det er grunn til å anta at dette vil kunne føre til bedre måloppnåelse i fagene samlet sett) er et godt tiltak for å få til mer tilpasset opplæring *Godttiltak*
- Det fremgår klart hvordan 25-prosentregelen skal brukes *Fremgåbruk*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

I hvor mange tilfeller har dere anvendt 25-prosentregelen på det 52.hovedtrinnet du jobber i løpet av inneværende skoleår? Bruk25

Fire-trinnskala: Ingen tilfeller **1**, 1-2 tilfeller **2**, 3-5 tilfeller **3**, Mer enn 5 tilfeller **4**, Vet ikke **0**

Læringsstrategier

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om læringsstrategier: Sett ett 53.kryss for hvert utsagn

- Læreplanverket gir god hjelp til å inkludere arbeid med læringsstrategier i fagene *Inkluderstrat*
- Etter Kunnskapsløftet fokuserer lærerne mer på læringsstrategier i arbeidet med fagene *Fokusstrat*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

14

Påstander om Kunnskapsløftet

Nedenfor framsettes en del påstander om ulike forhold innenfor 54.Kunnskapsløftet.

Angi i hvilken grad du er enig eller uenig i påstandene: Sett ett kryss for hver påstand

- Lærebøkene tilbyr den beste fortolkningen av kompetansemålene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet *Bestfortolk*
  - Læreplanverket for Kunnskapsløftet har lyktes med å gjøre oss mer målfokuserte i undervisningen *Mermålfokus*
  - Sluttvurdering foretas bare ved slutten av 10. klasse og i videregående opplæring *Bareslutt*
  - Når man foretar sluttvurdering kan man ikke bruke vurderingsinformasjon fra tidligere perioder av skoleåret *Tidligperiode*
  - Undervisningsvurdering omfatter bare det som skjer i løpet av undervisningstimene *Bareiløpet*
  - Undervisningen har blitt altfor fokusert på det som kan testes på en enkel måte *Testfokus*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Effekter av implementeringen av Læreplanverket for Kunnskapsløftet

Angi i hvilken grad du mener at Kunnskapsløftet har medført økning eller 55.reduksjon for hvert av forholdene som er angitt nedenfor: Sett ett kryss for hver linje

- Lærernes avhengighet av lærebøker og lærerveiledninger på det hovedtrinnet du arbeider *Avhengveil*
- Andelen lærerstyrt undervisning *Lærerstyrtund*
- Bruken av lærebøker som det viktigste læremiddelet *Brukbøker*
- Det totale omfanget av prøver/tester *Totalomfang*
- Omfanget av hyppig testing ukentlig eller oftere av elevene *Hyppigtest*
- Elevmedvirkning i vurderingsarbeidet *Elevmedvurd*
- Undervisning etter planer som andre enn du selv har laget *Etterplan*
- Variasjon i bruk av arbeidsmåter *Variasjonmåte*

Femtrinnskala: Stor økning **5**, En viss økning **4**, Ingen endring **3**, En viss reduksjon **2**, Stor reduksjon **1**, Vet ikke/ikke relevant **0**

15

2. Elever i videregående

Bakgrunnsspørsmål

1. Er du... *Kjønn*

Svaralternativer: Jente **1**, Gutt **2**

2. Hvilket år er du født? *Før opp årstall/Rullegardin Alder*

3. Hvilket trinn går du på? *Trinn*

Svaralternativer: Vg1 **1**, Vg2 **2**, Vg3 **3**

4. Hvilket utdanningsprogram går du på? *Sett ett kryss Utdprog*

Svaralternativer: Studiespesialisering **1**, Studiespesialisering med formgivning **2**, Idrettsfag **3**, Musikk, dans og drama **4**, Bygg- og anleggsteknikk **5**, Design og håndverk **6**, Elektrofag **7**, Helse- og sosialfag **8**, Medier og kommunikasjon **9**, Naturbruk **10**, Restaurant- og matfag **11**, Service og samferdsel **12**, Teknikk og industriell produksjon **13**, Påbygging til generell studiekompetanse **14**, Vet ikke **14**

5. I hvilket land er din mor, far og du selv født? *Rullegardin med liste over land for hver av de tre*

• Mor *Fødtmor*

• Far *Fødtfar*

• Jeg *Fødtelev*

6. Dersom du ikke er født i Norge, hvor mange år har du bodd i Norge? *Før opp antall år/Rullegardin Årinorge*

7. Hvis du har et annet morsmål enn norsk, hvor mange år har du lært å lese og skrive dette språket på skolen i Norge? *Sett ett kryss Morsmål*

Svaralternativer: Ingen **0**, Mindre enn 1 år **1**, 1-2 år **2**, 3-4 år **3**, 5-6 år, 7 år eller mer

8. Hvilken utdanning har moren din? *Sett ett kryss for hver linje*

• Har moren din gått på yrkesskole eller yrkesfag på videregående? *Moryrkesfag*

• Har moren din gått på gymnas, allmennfag eller studiespesialisering på videregående?

Morallmenn

• Har moren din gått på høgskole eller universitet? *Morhøyutd*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

9. Hvilken utdanning har faren din? *Sett ett kryss for hver linje*

• Har faren din gått på yrkesskole eller yrkesfag på videregående? *Faryrkesfag*

• Har faren din gått på gymnas, allmennfag eller studiespesialisering på videregående?

Farallmenn

• Har faren din gått på høgskole eller universitet? *Farhøyutd*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

16

10. Er dine foreldre i arbeid? *Sett ett kryss for hver linje*

• Mor *Morarb*

• Far *Fararb*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

11. Hvem bor du sammen med? *Sett ett kryss Bormed*

Svaralternativer: Begge foreldrene mine **1**, Bare mor **2**, Bare far **3**, Litt hos hver **4**, Mor og stefar/samboer **5**, Far og stemor/samboer **6**, Annet, hvis ingen av alternativene passer **7**

Spørsmål om familie og venner

12. Hvordan passer utsagnene nedenfor på dine foreldre/foresatte? *Sett ett kryss for hvert utsagn*

• er svært interessert i skolearbeidet mitt *Sværtint*

- synes det er viktig at jeg gjør leksene mine *Viktigleks*
- synes det er bortkastet å ta lang utdanning *Bortkastutd*
- hjelper meg sjelden med skolearbeidet *Sjeldenhjelp*
- roser meg ofte for skolearbeidet mitt *Ofteros*
- går ofte på foreldremøter *Påmøter*
- synes at skolearbeidet tar for mye tid *Myetid*
- mente jeg burde begynne å jobbe etter ungdomsskolen *Burdejobbe*
- synes jeg skal ta videregående opplæring *Tavgo*
- syntes jeg skulle begynne på yrkesfag i videregående *Tayrkesfag*
- syntes jeg skulle begynne på studieforbereende i videregående *Tastudforb*
- syntes jeg skulle velge utdanningsprogram i videregående selv *Velgeselv*
- lar meg se på tv så mye jeg vil *Sepåtv*
- henter meg når jeg har vært på fest i helgene *Henterfest*
- lar meg få alle de klærne jeg ønsker meg *Fåklær*
- har god økonomi *Godøkonomi*
- lar meg ha fester alene hjemme *Festhjemme*
- kjenner vennene mine godt *Kjennegodt*
- sier noen ganger nei til ting jeg ønsker meg fordi det er for dyrt *Neidyr*
- mener at familien må ha minst ett daglig måltid sammen *Måltid*
- lar meg være ute så lenge jeg vil om kveldene *Væreute*

Firetrinnskala: Stemmer svært dårlig **1**, stemmer ganske dårlig **2**, stemmer ganske godt **3**, stemmer svært godt **4**

13. Hvor mange ganger gjør du følgende i en vanlig uke? Sett ett kryss for hver linje

- Er sammen med venner hjemme hos meg eller hos dem *Sammenvenn*
- Er på fritidsklubb *Fritidsklubb*
- Er på møte i en organisasjon, forening, lag eller lignende *Organisert*
- Er på øvelse i et korps, band, kor, teatergruppe eller lignende *Øvelse*

17

- Spiller dataspill eller pc-spill *Dataspill*
- Er på internett *Internett*
- Er ute 'på byen' om ettermiddagen/kvelden for å treffe venner *Påbyen*
- Trener eller deltar i idrettskonkurranse *Trener*
- Er hjemme alene eller sammen med familie hele kvelden *Alenehjemme*
- Hører på musikk *Musikk*
- Leser en bok (ikke skolebok) *Lesebok*

Femtrinnskala: Hver dag **4**, 4-6 ganger **3**, 2-3 ganger **2**, En gang **1**, Aldri **0**

14. Hvor mye tid bruker du vanligvis hver dag på å lese for din egen fornøyles skyld utenom lekser? Regn med alt du leser utenom lekser (bøker, tegneserier, aviser og annet) Sett ett kryss *Lesetid*

Svaralternativer: Jeg leser ikke for min egen fornøyles skyld **1**, 30 minutter eller mindre hver dag **2**, Mellom 30 og 60 minutter hver dag **3**, 1-2 timer hver dag **4**, Mer enn to timer hver dag **5**

Karakterer fra ungdomsskolen

15. Hvilke standpunkt-karakterer hadde du fra 10. trinn i disse fagene: Sett inn karakteren du fikk

- Norsk skriftlig hovedmål *Karhovedmål*
- Norsk skriftlig sidemål *Karsidemål*
- Engelsk *Karengelsk*
- Samfunnsfag *Karsamffag*
- Matematikk *Karmatte*

- Naturfag *Karnatur*
- Kroppsøving *Kargym*

Svaralternativer: 1 **1**, 2 **2**, 3 **3**, 4 **4**, 5 **5**, 6 **6**, Var fritatt for karakter i dette faget **7**, Vet ikke **8**

Faget utdanningsvalg

16. **Da du gikk i ungdomsskolen, hadde du et fag som het utdanningsvalg (eller programfag til valg)?** *Utdvalg*

Svaralternativer: Ja, fra og med 8. trinn **1**, Ja, fra og med 9. trinn **2**, Ja, fra og med 10. trinn **3**, Nei **4**, Vet ikke **5**

Routing: Bare de som svarer Ja på spørsmål 16, det vil si verdi 1, 2 eller 3, skal få spørsmål 17.

17. **Hva synes du om faget utdanningsvalg?** *Sett ett kryss for hver linje*

- Faget utdanningsvalg endret ikke mine utdanningsplaner *Uvendretikke*
- Takket være faget utdanningsvalg, unngikk jeg å velge feil *Uvunngikk*
- Jeg synes faget utdanningsvalg var kjedelig *Uvkjedelig*
- Faget utdanningsvalg gjorde meg sikrere på hva som er mine sterke sider *Uvsikker*
- Faget utdanningsvalg ga et fint avbrekk fra de andre fagene *Uvavbrekk*

18

- Faget utdanningsvalg gjorde meg sikrere på at det jeg hadde tenkt å søke i videregående var et riktig valg for meg *Uvvalg*
- Lærebøkene i faget utdanningsvalg var gode *Uvbøker*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Tilpasset opplæring

18. **Du har rett til å få en opplæring som er tilpasset det du kan klare. I hvilken grad synes du at opplæringen du får er tilpasset til deg?** *Tilpopp*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

19. **Dersom du mener at opplæringen ikke er tilpasset til deg: kryss av for hvorfor du mener det er tilfellet.** *Sett ett eller flere kryss*

- Jeg får ikke hjelp med faglige problemer *Ikkehjelp*
- Arbeidsmåtene er ikke tilpasset den måten jeg lærer best *Ikketilp*
- Jeg får ikke nok utfordringer – det er for lett *Ikkenok*
- Undervisningen er for teoretisk *Forteori*
- Jeg får ikke hjelp til å forstå hvordan jeg kan komme meg videre i læringsarbeidet

Ikkeforstå

- De fleste lærerne mine klarer stort sett å legge opp og variere undervisningen slik at den er tilpasset i forhold til mine forutsetninger *Flestelær*
- Innholdet i undervisningen er ikke viktig for meg *Ikkeinnhold*

Holdninger til skolen og trivsel

20. **Hvordan synes du det er på skolen?** *Kryss av i de rutene som passer best for deg, Sett ett kryss på hver linje*

- Jeg lærer mye på skolen *Lærermye*
- Jeg har engasjerende lærere *Engasjert*
- Det er kjedelig å gå på skolen *Kjedelig*
- Å få gode karakterer er viktig *Karviktig*
- Videregående så langt har gitt mersmak på utdanning *Mersmak*
- Mye av tida på skolen er bortkastet *Bortkastet*

- Det er for mye teori på skolen *Myeteori*
- Jeg er flinkere enn de fleste andre i klassen min *Flinkere*
- Lærerne mine er interessert i hvordan jeg gjør det *Lærerint*
- Det er vanskelig å få nye kamerater på skolen *Nykamerat*
- Jeg gleder meg til å møte de andre i klassen hver dag *Gledermeg*
- Undervisningen er interessant *Undint*
- Utdanning kommer godt med senere i livet *Komgodt*
- Lærerne bryr seg hvis jeg er uvenn med noen *Uvenn*

19

- Undervisningen er slik at jeg får utbytte av den *Fårutbytt*
- De fleste lærerne mine er flinke *Flinklær*
- Jeg gruer meg ofte til å gå på skolen *Gruermeg*
- Jeg får ros av lærerne mine når jeg gjør noe bra *Fårros*
- Det er mange fag på skolen som er for vanskelige *Mangefag*
- Det er på skolen jeg treffer kameratene mine *Trefferkam*
- Det er for lite praktiske oppgaver på skolen *Litepraktisk*
- Det er viktig å gjøre så godt en kan på skolen *Gjøregodt*

Firetrinnskala: Helt enig **4**, Litt enig **3**, Litt uenig **2**, Helt uenig **1**

21. Hvordan trives du på skolen og i den klassen der du går nå? Sett ett kryss for skolen og ett kryss for klassen

- På skolen *Trivesskole*
- I klassen *Trivesklasse*

Femtrinnskala: Meget dårlig **1**, Dårlig **2**, Nokså godt **3**, Godt **4**, Meget godt **5**

Arbeidsinnsats på skolen

22. Hvor mye tid bruker du på lekser hver dag? Sett ett kryss *Leksetid*

Svaralternativer: Jeg har ikke lekser **1**, Jeg gjør sjelden eller aldri lekser **2**, Under et kvarter **3**, Mellom et kvarter og en halv time **4**, Mellom ½ og 1 time **5**, Mellom 1 og 1½ time **6**, Mellom 1½ time og 2 timer **7**, Mer enn 2 timer **8**

23. Hva synes du om din egen arbeidsinnsats på skolen? Sett ett kryss for hver linje

- Jeg arbeider godt i alle fag *Godtalle*
- Jeg arbeider godt bare i de fagene jeg liker *Godtliker*
- Arbeidsinnsatsen min er jevnt over dårlig *Jevntdårlig*
- Jeg arbeider godt bare når jeg liker læreren *Likerlærer*
- Jeg arbeider godt bare når vi skal ha prøve *Godtprøve*
- Jeg arbeider godt bare når jeg blir presset til det *Godtpress*

Firetrinnskala: Helt uenig **1**, Litt uenig **2**, Litt enig **3**, Helt enig **4**

Fravær

24. Hvor stort fravær har du hatt i inneværende år i videregående skole? Fyll ut antall dager og antall timer. Spør din lærer om de riktige tallene.

- Dager *Fraværdag*
- Timer *Fraværttime*

Routing: Spørsmål 25 skal bare til elever på Vg1, det vil si de som har svart verdi 1 på spørsmål 3

25. Hvilke karakterer ligger du an til å få på Vg1 i følgende fag:

- Matematikk *Fåmatte*
- Norsk *Fånorsk*
- Naturfag *Fånatur*
- Engelsk *Fåeng*

20

Svaralternativer: 1 **1**, 2 **2**, 3 **3**, 4 **4**, 5 **5**, 6 **6**, Fritatt for karakter i faget **7**, Ikke vurdering **8**, Vet ikke **9**
Routing: Spørsmål 25 skal bare til elever på Vg2 og Vg3, det vil si de som har svart verdi 2 eller 3 på spørsmål 3

26. Hvilke karakterer fikk du på Vg1 i følgende fag:

- Matematikk *Fikkmatte*
- Norsk *Fikknorsk*
- Naturfag *Fikknatur*
- Engelsk *Fikkeng*

Svaralternativer: 1 **1**, 2 **2**, 3 **3**, 4 **4**, 5 **5**, 6 **6**, Fritatt for karakter i faget **7**, Ikke vurdering **8**, Vet ikke **9**

Valg av videregående opplæring

Routing: Spørsmål 27 skal bare til elever på Vg1, det vil si de som har svart verdi 1 på spørsmål 3

27. Kom du inn på førsteønsket, og hvor fornøyd er du med det utdanningsprogrammet du går på? Sett ett kryss *Førsteønsk*

Svaralternativer: Jeg kom inn på førsteønsket, og jeg er fornøyd med utdanningsprogrammet jeg går på **4**, Jeg kom inn på førsteønsket, men jeg ville ha valgt et annet utdanningsprogram nå **3**, Jeg kom ikke inn på utdanningsprogrammet jeg hadde som førsteønske, men jeg er fornøyd med utdanningsprogrammet jeg går på **2**, Jeg kom ikke inn på førsteønsket, og jeg er ikke fornøyd med utdanningsprogrammet jeg går på **1**, Vet ikke **0**

28. Hvorfor har du valgt å ta videregående opplæring? Sett ett kryss for hver linje

- Fordi det er nødvendig med utdanning for å komme videre i livet *Nødvutd*
- Fordi det ikke var noen andre muligheter *Ikkemulig*
- Fordi vennene mine skulle begynne *Vennerbeg*
- Fordi jeg hadde lyst til å gå mer på skole *Skolelyst*
- Fordi foreldrene mine ikke ville ha meg hjemme uten noe å gjøre *Ikkehjemme*
- Fordi jeg ikke får meg jobb *Ikkejobb*

Firetrinnskala: Helt uenig **1**, Litt uenig **2**, Litt enig **3**, Helt enig **4**

29. Hvor sikker var du da du begynte på videregående på hvilket yrke du ville velge?

Sikkeryrkevgo

Femtrinnskala: Svært sikker **5**, Ganske sikker **4**, Verken sikker eller usikker **3**, Ganske usikker **2**, Svært usikker **1**, Vet ikke **0**

Utdanningsambisjoner

30. Hva er den høyeste utdanningen du har tenkt å ta? Sett ett kryss *Utdamb*

Svaralternativer: Fullføre videregående opplæring med studiekompetanse **1**, Fullføre videregående opplæring med yrkeskompetanse/fagbrev **2**, Fullføre videregående opplæring med både **1**

yrkeskompetanse/fagbrev og studiekompetanse **3**, Studere 1-4 år på høyskole eller universitet **4**, Studere mer enn 4 år på høyskole eller universitet **5**, Vet ikke **6**

31. Hvor sikker er du i dag på hvilket yrke du vil velge? *Sikkeryrkenå*

Femtrinnskala: Svært sikker **5**, Ganske sikker **4**, Verken sikker eller usikker **3**, Ganske usikker **2**, Svært usikker **1**, Vet ikke **0**

Rådgivning og veiledning

32. Hvor eller fra hvem fikk du vite mest om videregående opplæring (uansett om du visste mye eller lite)? Sett ett kryss der du fikk vite mest om videregående opplæring

Vitemest

Svaralternativer: Foreldre **1**, Søsken **2**, Venner **3**, Kontaktlæreren min **4**, Andre lærere **5**, Internett **6**, Utdanningsmesser **7**, Rådgiver på ungdomsskolen **8**, Lærer i videregående skole **9**, Skriftlig informasjon om videregående opplæring **10**, Bedrifter **11**, Annet **12**

33. Hvor godt grunnlag mener du at du hadde på 10. trinn for å søke videregående opplæring? *Sett bare ett kryss Godtgrunn*

Femtrinnskala: Visste veldig mye om ulike tilbud i videregående **5**, Visste en del om ulike tilbud i videregående **4**, Visste litt om ulike tilbud i videregående **3**, Visste nesten ikke noe om ulike tilbud i videregående **2**, Visste så godt som ikke noe om ulike tilbud i videregående **1**

Routing: Spørsmål 34 til skal bare til elever på yrkesfaglig Vg1 og Vg2, det vil si de som har svart enten verdi 1 eller 2 på spørsmål 3, og som i tillegg har svart en av verdiene 5 til 13 på spørsmål 4.

Prosjekt til fordypning

34. Hva er ditt mål for videregående opplæring? *Målvgo*

Svaralternativer: Fag/svennebrev **1**, Kompetansebevis **2**, Vitnemål (studiekompetanse) **3**, Usikker **4**

35. Har prosjekt til fordypning på Vg1 for det meste foregått på skolen eller ute i arbeidslivet? *PtfVg1*

Svaralternativer: På skolen **1**, I arbeidslivet **2**, Likt fordelt på skolen og i arbeidslivet **3**, Vet ikke **4**

Routing: Spørsmål 36 skal bare til yrkesfagelever på Vg2, det vil si de som har svart verdi 2 på spørsmål 3 og en av verdiene 5 til 13 på spørsmål 4

36. Har prosjekt til fordypning på Vg2 for det meste foregått på skolen eller ute i arbeidslivet? *PtfVg2*

Svaralternativer: På skolen **1**, I arbeidslivet **2**, Likt fordelt på skolen og i arbeidslivet **3**, Vet ikke **4**

37. Nå følger noen påstander. Vi ber deg ta stilling til disse. *Sett ett kryss for hver påstand*

• Prosjekt til fordypning har gjort meg mer sikker på mitt valg av utdanning og yrke *Ptfsikker*
22

• Prosjekt til fordypning har gjort meg mer motivert for å fullføre videregående opplæring
Ptfmotivert

• Prosjekt til fordypning vil gjøre det lettere for meg å få meg læreplass *Ptfflettere*

• Prosjekt til fordypning har gjort meg bedre forberedt på læretida *Ptfbedre*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Routing: Spørsmål 38 -41 skal bare til elever på VG1, det vil si de som har svart verdi 1 på spørsmål 3

Overgang fra grunnskole til videregående skole

38. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? *Sett ett kryss for hvert utsagn*

• Jeg synes det er riktig at lærerne i videregående skole skal få vite karakterene fra ungdomsskolen, slik at de kan tilpasse undervisningen ut fra hva de enkelte elevene kan fra før *Vitekar*

• Jeg var så faglig svak at jeg hadde trengt et innføringsår før Vg1 slik at jeg kunne bli bedre faglig forberedt på videregående skole *Ekstraår*

• Dersom det hadde vært mulig ville jeg heller begynt å jobbe etter tiende klasse enn å begynne i videregående opplæring *Begynnejobb*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Faglig nivå

39. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? *Sett ett kryss for hvert utsagn*

• Jeg føler at jeg mestrer de fleste fagene *Mestrefag*

• Jeg har så svakt faglig grunnlag fra ungdomsskolen at jeg tror det blir vanskelig for meg å klare videregående opplæring *Vanskeligklar*

• Jeg sliter så mye med matematikk at jeg tror ikke jeg klarer å få ståkarakter (2 eller bedre) i faget i videregående opplæring *Strykmatte*

- Jeg sliter så mye med norsk at jeg tror ikke jeg klarer å få ståkarakter (2 eller bedre) i faget i videregående opplæring *Stryknorsk*
- Jeg sliter så mye med engelsk at jeg tror ikke jeg klarer å få ståkarakter (2 eller bedre) i faget i videregående opplæring *Strykeng*
- Jeg strever i mange fag, men syns ikke at skolen og lærerne hjelper meg nok *Streverfag*
- Jeg strever så mye med det faglige at jeg vurderer å slutte i videregående opplæring

Vurderslutt

- Det jeg har begynt på i videregående opplæring er så vanskelig for meg at jeg heller burde begynt på et enklere løp som ikke fører frem til full kompetanse *Ikkefull*

23

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

40. Kjenner du til at det er mulig å ta videregående opplæring uten å sikte mot full studie- eller yrkeskompetanse, men i stedet sikte mot en kompetanse på et lavere nivå/grunnkompetanse? *Muliggrunn*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

41. Dersom du hadde fått tilbud om en utdanning som sikter mot kompetanse på et lavere nivå enn full studie- eller yrkeskompetanse, kunne du tenke deg å ta en slik utdanning? *Ønskegrunn*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

Routing: Spørsmål 42 og 43 skal bare til elever på yrkesfag, det vil si de som har svart en av verdiene 5 til 13 på spørsmål 4

Medvirkning og undervisning

42. Vi ber deg ta stilling til følgende utsagn om medvirkning. I hvilken grad vil du si deg enig i følgende påstander: Sett ett kryss for hver påstand

- Jeg har mulighet til å medvirke i planlegging av egen læring *Muligplan*
- Jeg har mulighet til å påvirke gjennomføring av egen læring *Muliggjen*
- Jeg har mulighet til å medvirke i vurdering av egen læring *Muligvurd*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

43. Vi ber deg svare på følgende spørsmål om undervisningen du får. I hvilken grad... Sett ett kryss for hver linje

- Tror du at du vil ha nytte av det du lærer på skolen når du kommer ut i lærebedriften?

Nyttelære

- Tror du skolen benytter seg av andre metoder og redskaper enn det du kommer til å bruke i opplæringsbedriften? *Andremet*

- Kjenner du til målene for læringsarbeidet ditt? *Kjennemål*

- Mener du opplæringen bidrar til at du lærer å jobbe selvstendig? *Jobbeselv*

- Er undervisningen i fellesfag/teorifag gjort relevant og yrkesrettet? *Relevant*

- Foregår undervisning i samarbeid med arbeidslivet utenom i Prosjekt til fordypning?

UtenomPtf

- Mener du at lærerne benytter seg av varierte arbeidsmåter? *Variertarbeid*

- Ser du frem til å bli lærling? *Serfremtil*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

24

Routing: Spørsmål 44 og 45 skal bare til elever på et studieforbereende utdanningsprogram, det vil si de som har svart en av følgende verdier på spørsmål 4: 1,2,3,4,14

Medvirkning og undervisning

44. Vi ber deg svare på følgende spørsmål om undervisningen du får. I hvilken grad...

- ... får du vite hvilke mål du skal nå med læringsarbeidet ditt? *Læringsmål*
- ... synes du måten målene er formulert på, gir deg hjelp til å vurdere om du har nådd målet?

Formhjelp

- ... synes du lærerne bruker varierte arbeidsmåter *Variertarb*
- ... synes du lærerne bruker et variert utvalg av læremidler (ulike bøker, elektroniske læremidler og så videre)? *Variertmidler*
- ... synes du at du har fått hjelp til å utvikle gode læringsstrategier som hjelper deg å arbeide med lærestoffet på en god og effektiv måte? *Hjelputv*
- ... synes du at vurderingene lærerne gir av arbeidet ditt hjelper deg i det videre læringsarbeidet? *Hjelpvurd*
- ... synes du at du får bruke lesing, skriving og muntlige ferdigheter i andre fag enn norskfaget? *Leseandre*
- ... synes du at det undervisningen du får bidrar til å utvikle dine regneferdigheter i andre fag enn matematikk? *Regneandre*
- ... synes du at du får lære å bruke digitale verktøy i mange fag? *Digitalmange*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

45. Elevmedvirkning kan omfatte ulike deler av læringsarbeidet. Angi i hvilken grad du mener at du får medvirke på de nedenfor angitte områder.

- Sette mål for læringsarbeidet *Settemål*
- Valg av arbeidsmåter *Arbmåte*
- Valg av læremidler *Læremidler*
- Valg av hvem du skal samarbeide med *Samarbmed*
- Valg av vurderingsmåter *Vurdmåte*
- Vurdering av ditt eget arbeid *Vurdarb*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

25

3. Lærere 10. trinn

Bakgrunnsspørsmål

1. Er du...? *Kjønn*

Svaralternativer: Kvinne **1**, Mann **2**

2. Hvilket år er du født? *Før opp årstall/rullegardin Alder*

3. Har du godkjent lærerutdanning? *Lærerutd*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Routing: De som svarer ja på spørsmål 3 skal guides til spørsmål 4 og deretter til spørsmål 6, mens de som svarer nei på spørsmål 3 skal guides til spørsmål 5 og deretter til spørsmål 6.

4. Hvis ja, hvilken type lærerutdanning har du? *Sett ett kryss Typlærerutd*

Svaralternativer: Førskolelærerutdanning **1**, Allmennlærerutdanning **2**, Faglærerutdanning **3**, Lærerutdanning fra et universitet/Praktisk pedagogisk utdanning **4**

5. Hvis nei, hva er ditt høyeste utdanningsnivå? *Sett ett kryss Høyutd*

Svaralternativer: Videregående opplæring **1**, Bachelor/3-årig høyere utdanning **2**, Master/hovedfag **3**

6. Hvor mange års praksis som lærer har du? *Årpraksis*

Svaralternativer: 5 år eller mindre **1**, 5 – 10 år **2**, 10 – 20 år **3**, Mer enn 20 år **4**

7. Kryss av for skoletype og skolestørrelse for skolen du jobber ved: *Sett ett kryss*

• Ungdomsskole *Ungdskole*

Svaralternativer: Mindre enn 100 elever **1**, 100 – 300 elever **2**, 300 – 500 elever **3**, >500 elever **4**

• Kombinert skole (både barne- og ungdomstrinn) *Kombiskole*

Svaralternativer: Mindre enn 100 elever **1**, 100 – 300 elever **2**, 300 – 500 elever **3**, >500 elever **4**

8. Underviser du i noen av følgende fag? *Sett ett eller flere kryss*

• Norsk *Undnorsk*

• Samfunnsfag *Undsamf*

• Naturfag *Undnat*

Svaralternativer: Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

9. Hvor ligger hovedtyngden av din undervisning dette skoleåret? *Sett ett kryss Hovedund*

Svaralternativer: Realfag **1**, Norsk, Engelsk/fremmedspråk **2**, Praktiske og estetiske fag **3**, Samfunnsfag/RLE **4**

26

10. Er du ...? *Sett så mange kryss som nødvendig*

• Kontaktlærer *Kontaktlær*

• Rådgiver med utdannings- og yrkesveiledning *Rådgiver*

• Sosialpedagogisk rådgiver/sosiallærer *Sospedråd*

Kunnskapsløftet ved din skole

11. Ut fra din erfaring med reformen, hvor enig eller uenig er du i at Kunnskapsløftet har ført til: *Sett ett kryss for hvert utsagn*

• Bedre tilpasset opplæring *Bedtilopp*

• Bedre samarbeid mellom lærerne *Bedsamlær*

• Bedre arbeid med læreplaner lokalt *Bedlærepl*

• Bedre samarbeid mellom skole og hjem *Bedskolhjem*

• Bedre vurderingspraksis *Bedvurd*

• Større metodefrihet *Størremet*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Undervisningssyn og undervisningspraksis

12. Vi ønsker å stille deg spørsmål om hvordan du tenker om læring og undervisning. Er du enig eller uenig i følgende utsagn? Sett ett kryss for hver linje

- Min rolle som lærer er å legge til rette for elevenes eget læringsarbeid *Rettelæring*
- Undervisning bør bygge på problemer med entydige svar *Byggeprobl*
- Elevene lærer best ved å løse problemer på egen hånd *Løseegen*
- Hvor mye elever lærer avhenger av hvor mye bakgrunnskunnskap de har – det er derfor det er så viktig å lære fakta *Lærefakta*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

13. Tenk på den klassen og det faget du underviser mest i. Når du ser skoleåret under ett, hvor ofte skjer følgende ting? Sett ett kryss for hver linje

- Jeg gjennomgår leksene elevene har gjort sammen med dem *Gårlekser*
- Ved starten av timen gir jeg en rask oppsummering av den forrige timen *Raskoppsum*
- Jeg er tilstede i klasserommet før timen har begynt *Ertilstede*
- Undervisningen varer helt til timen er ferdig *Varerferdig*

Firetrinnskala: Aldri, eller nesten aldri, **1** I omtrent en fjerdedel av timene **2**, I omtrent halvparten av timene **3**, I omtrent trefjerdedeler av timene **4**, I nesten alle timene **5**, Vet ikke **0**

14. Blir elevene delt inn i grupper etter hvor flinke de er i noen av de følgende fag? Sett ett kryss for hver linje. Hopp over dersom du ikke har disse fagene

- Matematikk *Flinkmatte*

27

- Norsk *Flinknorsk*
- Engelsk *Flinkeng*

Svaralternativer: Nei, aldri **1**, Ja, av og til **2**, Ja, vanligvis 1-2 timer i uka **3**, Ja, de fleste timene **4**, Vet ikke **5**

Vurdering

15. Hvor ofte benytter du de nedenfor angitte vurderingsmåtene? Sett ett kryss for hver linje

- Jeg kontrollerer elevenes skolearbeid *Kontrollarb*
- Jeg gir elevene oppgaver som de får tilbakemelding på *Tilbakemeld*
- Jeg ber elevene skrive logg som jeg leser og gir tilbakemelding på *Skrivelogg*
- Jeg gjennomfører samtaler med elevene for å kontrollere at det faglige innholdet er forstått *Erforstått*
- Jeg bruker kartleggingsprøver for å finne ut hva elevene kan *Kartlegging*
- Jeg bruker mappevurdering *Mappevurd*
- Jeg gir elevene en prøve på slutten av et tema *Prøvetema*
- Jeg ber jevnlig elevene vurdere og reflektere over sitt eget arbeid *Jevnvurd*

Firetrinnskala: Aldri, eller nesten aldri **1**, I omtrent en fjerdedel av timene **2**, I omtrent halvparten av timene **3**, I nesten alle timene **4**, Vet ikke **0**

16. I hvilken grad vil du si deg enig i følgende utsagn? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Et godt vurderingssystem skiller klart mellom elevenes læringsprosess og deres faglige kompetanse *Vurdpros*
- Elevenes innsats og aktivitet i klasserommet bør telle med som en viktig del av den faglige vurderingen av eleven *Vurdinn*
- Lærerkollegiet har en felles forståelse av bestemmelsene om vurdering i forskrift og læreplanverk *Vurdfelles*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

17. I hvilken grad vil du si at lærerkollegiet du er del av, etter Kunnskapsløftet: Sett ett kryss for hver linje

- bruker resultater fra obligatoriske kartleggingsprøver for endring av undervisningspraksis *Brukobl*
  - bruker resultater fra elevundersøkelsen for endring av undervisningspraksis *Brukelev*
  - bruker resultater fra nasjonale prøver for endring av undervisningspraksis *Bruknasj*
- Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

28

Kompetansemål, arbeidsmåter og metodefrihet

18. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene: Sett ett kryss for hvert utsagn

- Læreplanverkets prinsipp om at undervisningen skal fokusere på elevenes oppnåelse av spesifikke kompetansemål er riktig *Prinsipp*
- Kompetansemålene i læreplanverket gir meg hjelp til å definere mål for den daglige undervisningen *Defmål*
- Kompetansemålene gir meg hjelp til å definere kriterier for å vurdere elevenes måloppnåelse *Defkriterie*
- Metodefrihet er et riktig prinsipp for gjennomføring av undervisning *Metodefri*
- Variasjon i arbeidsmåter er et riktig prinsipp for gjennomføring av undervisning *Variasjonmåte*
- Læreplanverket for Kunnskapsløftet gir meg hjelp til å velge arbeidsmåter *Velgmåte*
- Læreplanverket for Kunnskapsløftet gir meg hjelp til å sørge for variasjon i arbeidsmåtene *Sørgevariasjon*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Tilpasset opplæring

19. Hvor godt stemmer følgende utsagn for deg og din klasse? Sett ett kryss for hver linje

- Elevene kan stort sett velge mellom ulike nivåer på oppgavene de får i timen *Nivåoppg*
- Elevene kan selv velge mellom ulike nivåer i arbeidsplanen *Nivåplan*
- Jeg gir ofte spesielle oppgaver til elever som har læringsproblemer *Spesprobl*
- Jeg gir ofte spesielle oppgaver til elever som lærere raskere enn andre *Spesrask*

Femtrinnskala: Svært godt **5**, Nokså godt **4**, Verken godt eller dårlig **3**, Nokså dårlig **2**, Svært dårlig **1**, Vet ikke **0**

Grunnleggende ferdigheter

20. Læreplanverket for Kunnskapsløftet setter fokus på fem grunnleggende ferdigheter.

Vi ber deg angi hvor enig eller uenig du er i følgende. Sett ett kryss for hver påstand

- Læreplanverket gir god hjelp i arbeidet med grunnleggende ferdigheter *Lærehjelp*
- Læreplanverkets fokus på de samme grunnleggende ferdigheter i alle fag er ikke hensiktsmessig *Ikkehensikt*
- Læreplanverket har lyktes med å få lærerne til å fokusere på undervisning i lesing, skriving og muntlige ferdigheter i andre fag enn norskfaget *Andrenorsk*
- Læreplanverket har lyktes med å få lærerne til å fokusere på undervisning i regneferdigheter i andre fag enn matematikk *Andrematte*

29

- Læreplanverket har lyktes med å få lærerne til å fokusere på undervisning i digitale ferdigheter i de ulike fagene *Andredig*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

21. Hvor ofte gjør du noe for at elevene skal utvikle seg til å bli gode til å.... Sett ett kryss for hver linje

- Kunne uttrykke seg muntlig *Muntlig*
- Kunne uttrykke seg skriftlig *Skriftlig*
- Kunne lese *Lese*
- Kunne regne *Regne*
- Kunne bruke digitale verktøy *Digverk*

Firetrinnskala: Omtrent hver eneste time **4**, Omtrent hver dag **3**, Ukentlig **2**, Sjeldnere **1**, Vet ikke **0**

Skolemiljø

22. I hvilken grad blir elevenes læring ved denne skolen hindret av følgende former for atferd blant elevene ved skolen? Sett ett kryss for hver linje

- Forsentkomming *Forsent*
- Ugyldig fravær/skulking *Fravær*
- Forstyrrende bråk i timene *Bråk*
- At elever truer eller mobber medelever *Mobbe*
- Elevenes manglende respekt for lærerne *Respekt*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Endringer i tidsbruk

23. Jobbet du som lærer før Kunnskapsløftet? FørKL

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Routing: bare de som svarer Ja på spørsmål 23 (Verdi 1) skal svare på spørsmål 24

24. Hvis du sammenlikner før og etter innføringen av Kunnskapsløftet, vil du si at du bruker mer eller mindre tid på følgende aktiviteter? Sett ett kryss for hver linje

- Undervisning (enten i full klasse, i grupper eller individuelt) *Merund*
- Planlegging av undervisning *Merplan*
- Møtevirksomhet *Mermøte*
- Samarbeid med andre lærere *Mersamarb*
- Vurdering av elevarbeid *Mervurd*
- Samarbeid med hjemmet *Merhjem*

Femtrinnskala: Mye mindre tid **1**, Litt mindre tid **2**, Omtrent som før **3**, Litt mer tid **4**, Mye mer tid **5**, Vet ikke **6**

30

Samarbeid og kompetanseutvikling

25. I hvilken grad beskriver disse påstandene situasjonen ved din skole? Sett ett kryss for hver påstand

- Rektor gir meg ofte konstruktiv tilbakemelding på arbeidet mitt *Rektortilb*
- Lærerne samarbeider om planlegging av undervisningen *Samund*
- Lærerne samarbeider om gjennomføringen av undervisningen *Samgjen*
- Lærerne samarbeider om vurdering av elevenes resultater *Samvurd*
- Det legges til rette for at lærerne kan delta i kurs /etter- og videreutdanning *Rettekurs*
- Lærerne observerer andre læreres undervisning og bidrar med tilbakemeldinger *Observerund*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

26. I hvilken grad er dette viktige kilder for din egen kompetanseutvikling? Sett ett kryss for hver linje

- Faglitteratur, forskningsrapporter, fagtidsskrifter eller lignende *Faglitt*
- Systematisk vurdering av egen skoles praksis *Systvurd*
- Kolleger (via samtaler, diskusjoner, observasjoner eller lignende) *Kollega*
- Ekstern veiledning *Eksternveil*
- Deltakelse i profesjonelle foreninger (for eksempel fagforeninger) *Proffor*
- Etterutdanning, kurs, seminarer, skolebesøk eller lignende *Etterutd*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Vurdering av kvaliteten på skolens ressurser

27. Etter ditt syn, i hvilken grad bidrar følgende forhold til å fremme ungdomsskoleelevenes læring på din skole? Sett ett kryss for hver linje

- Ledelsens arbeid *Fremmeledelse*
- Skolens spesialpedagogiske kompetanse *Fremmespes*
- Skolens kompetanse om minoritetsspråklige elever *Fremmemin*
- Skolebiblioteket *Fremmebib*
- Datamaskiner *Fremmedata*
- Multimediateriell *Fremmemulti*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

31

Variasjon i faglige forutsetninger

28. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Når jeg har elever i tiende klasse jeg vurderer til å ha for svakt faglig grunnlag i forhold til å klare full studie- eller yrkeskompetanse, råder jeg dem til å velge en utdanning som sikter mot kompetanse på lavere nivå/grunnkompetanse *Svakgrunn*
- Blant elevene jeg har i tiende klasse er det noen som ikke har faglige forutsetninger for å begynne i videregående opplæring i det hele tatt *Ikkefag*
- Blant de elevene jeg har i tiende klasse er det noen som ikke burde ta sikte på full studie- eller yrkeskompetanse, men heller sikte mot kompetanse på lavere nivå/grunnkompetanse *Ikkefull*
- Alle elevene jeg har i tiende klasse har forutsetninger for å klare studie- eller yrkeskompetanse i videregående opplæring innen fem år *Klarefull*
- Det er helt nødvendig å etablere gode ordninger for at elever som har svake faglige forutsetninger for å oppnå studie- eller yrkeskompetanse skal kunne oppnå en dokumentert kompetanse på et lavere nivå/grunnkompetanse *Etablergod*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Ulikhet i læringsutbytte

29. Gutter, elever med lavt utdannede foreldre og minoritetsspråklige elever har dårligst læringsutbytte i den norske skolen. Bidrar Kunnskapsløftet etter din oppfatning til å endre på dette når det gjelder... Sett ett kryss for hver linje

- ...forskjeller mellom gutter og jenter *Forkjønn*

- ...forskjeller etter foreldres utdanningsnivå *Forutdniv*
- ...forskjeller mellom majoritets- og minoritets elever *Formajoritet*

Svaralternativer: Nei **1**, Ja, jeg tror Kunnskapsløftet bidrar til at forskjellene blir mindre over tid **2**, Ja, jeg tror Kunnskapsløftet bidrar til at forskjellene øker over tid **3**, Vet ikke **4**

Læringsforventninger

30. Hvor stor andel av elevene som du underviser i år tror du har evnen til å forbedre karakterene sine i løpet av 10. klasse? Sett ett kryss for hver linje

- Gutter *Forbedregutt*
- Jenter *Forbedrejente*

Femtrinnskala: Svært få **1**, Omtrent en fjerdedel **2**, Omtrent halvparten **3**, Omtrent tre fjerdedeler **4**, De aller fleste **5**, Vet ikke **0**

31. Hvor mange av elevene på din skole tror du vil fullføre og bestå videregående opplæring? Sett ett kryss for hver linje

- Gutter *Bestågutt*
- Jenter *Beståjente*
- Minoritetsspråklige elever *Beståmin*

32

- Majoritetsspråklige elever *Beståmaj*
- Elever med høyt utdannete foreldre *Beståhøyutd*
- Elever med lavt utdannete foreldre *Bestålavutd*
- Elever med nokså høy kompetanseoppnåelse *Beståhøy*
- Elever med nokså lav kompetanseoppnåelse *Bestålav*

Femtrinnskala: Svært få **1**, Omtrent en fjerdedel **2**, Omtrent halvparten **3**, Omtrent tre fjerdedeler **4**, De aller fleste **5**, Vet ikke **0**

Overgang fra grunnskole til videregående skole

32. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? Sett ett kryss for hvert utsagn

- All informasjon om karakterer fra grunnskolen bør overføres til lærerne i videregående opplæring slik at de kjenner det faglige nivået til elevene *Infokar*
- Alle som begynner i videregående opplæring bør få starte med blanke ark, dvs. at videregående opplæring ikke bør kjenne deres faglige forhistorie *Blankeark*
- Blant de elevene jeg har i tiende klasse er det noen som burde hatt et ekstra år i ungdomsskolen eller et innledende år i videregående opplæring for å tilegne seg et faglig nivå godt nok til å klare videregående opplæring *Ekstraår*
- Dersom det hadde vært mulig hadde det vært en fordel for mange ungdommer å begynne å jobbe etter tiende klasse heller enn å begynne i videregående opplæring *Begjobb*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Faget utdanningsvalg

33. Underviser du i faget Utdanningsvalg? UndUV

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Routing: Bare de som svarer ja på spørsmål 33 (verdi 1) skal svare på spørsmål 34 og 35

34. I hvilken grad er du enig i følgende påstander om implementering av faget utdanningsvalg? Sett ett kryss for hver linje

- Læremidlene i faget utdanningsvalg støtter elevenes refleksjonsarbeid *Uvstøtte*
- Tilbudene om kompetanseheving for å undervise i utdanningsvalg er mangelfulle *Uvmangel*
- Faget utdanningsvalg styrker elevenes evne til å velge utdanningsprogram i videregående opplæring *Uvstyrkvalg*

- Lærere i videregående opplæring bidrar til presisering av kompetansemål i faget utdanningsvalg *Uvlærervgo*
- På grunn av faget utdanningsvalg er ungdomsskolen og videregående opplæring blitt knyttet tettere sammen *Uvtettere*

33

- Faget utdanningsvalg engasjerer elever som ikke er de mest skoleflinke *Uvengasjere*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

35. Hvor mange av skolens elever får utprøving på følgende måte? Sett ett kryss for hver linje

- I videregående skoler gjennom kurs hvor hver elev får kjennskap til et bestemt utdanningsprogram *Uvkursvgo*
  - I videregående skoler gjennom at elever følger undervisningen i bestemt(e) fag over lengre tid for at de skal kunne gå fortere frem i sin læring *Uvfag*
  - I arbeidslivet gjennom den tradisjonelle arbeidsuka *Uvarbuke*
  - I arbeidslivet med tilpasning til den enkelte elevs interesser og behov *Uvbehov*
  - Ved at elever besøker et senter for yrkes- og utdanningsveiledning *Uvsenter*
- Svaralternativer: Så godt som alle elevene **3**, Enkelte elever **2**, Ingen elever **1**, Vet ikke **0**

Styring og handlingsrom, roller og ansvar

36. I hvilken grad vil du si at skoleleder ved din skole har bidratt: Sett ett kryss for hvert utsagn

- til å ansvarliggjøre deg som lærer gjennom å gi deg mer selvstendig beslutningsmyndighet *Ansvbesl*
- til å ansvarliggjøre deg som lærer gjennom å gi deg flere oppgaver *Ansvoppg*
- til å utvikle den kompetansen du trenger for å gjennomføre reformen *Utvkomp*
- til å disponere økonomiske ressurser til beste for gjennomføringen av reformen ved din skole *Dispøk*
- til å etablere arenaer for samarbeid og erfaringsutveksling i gjennomføringen av reformen *Etabarena*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

37. Ut fra din erfaring, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Det nye læreplanverket er et godt styringsverktøy *Godstyr*
- Jeg oppfatter rolle- og ansvarsdelingen i styringen av skolesektoren som klar *Rolleansv*
- Kommunens pedagogiske støtteapparat for gjennomføring av reformen Kunnskapsløftet fungerer godt *Pedstøtte*
- Etter Kunnskapsløftet styres skolene i større grad nedenfra, av brukere og lærere *Styrned*
- Skoleledere har fått større innflytelse med Kunnskapsløftet *Skolinn*

34

- Som lærer har jeg fått tilbud om relevant kompetanseutvikling i forbindelse med reformen *Tilbkomp*
- Som lærer har jeg tilstrekkelig kompetanse til å bidra til å gjennomføre reformen etter hensikten *Tilstrkomp*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

38. I hvilken grad vil du si at du som lærer: Sett ett kryss for hvert utsagn

- kan slutte deg til reformens målsettinger *Refmål*

- har tillit til reformens virkemidler *Refvirk*
  - har fått mer selvstendig beslutningsmyndighet enn før Kunnskapsløftet *Selvbesl*
  - har fått andre oppgaver enn før Kunnskapsløftet *Andopp*
  - opplever at lærerne styrer egen skoles valg av mål og arbeidsformer *Lærstyrevalg*
  - bruker kunnskap om egen skoles resultater i ditt pedagogiske arbeid *Skoleres*
  - opplever at elevgrunlaget styrer egen skoles valg av mål og arbeidsformer *Elevstyrevalg*
- Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Routing: Bare lærere som har svart at de underviser i norsk, samfunnsfag eller naturfag, det vil si har verdi 1 på minst et av underspørsmålene på spørsmål 8, skal svare på spørsmål 39-46.

Vurdering

39.I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om vurdering? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Det går klart frem av forskriften hvordan *underveisvurdering* skal gjennomføres *Underveisvurd*
- Det går klart frem av forskriften hvordan *sluttvurdering* skal gjennomføres *Sluttvurd*
- Jeg er enig i at læreplan og forskrift har ført til at vurdering brukes til å fremme elevenes læring *Vurdfremme*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Elevmedvirkning

40.I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om elevmedvirkning? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Læreplanverket gir god hjelp til å gjennomføre prinsippet om elevmedvirkning *Godelevmed*
- Læreplanverket har hatt positiv effekt på elevmedvirkning i læringsarbeidet *Positivelevmed*

35

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

41.Elevmedvirkning kan omfatte ulike deler av læringsarbeidet. Angi i hvilken grad du er enig eller uenig i at elevene får medvirke på de nedenfor angitte områder: Sett ett kryss for hver linje

- Sette mål for læringsarbeidet *Settemål*
- Valg av arbeidsmåter *Valgmåte*
- Valg av læremidler *Valgmidler*
- Valg av hvem de skal samarbeide med *Valgsamarb*
- Valg av vurderingsmåter *Valgvurd*
- Vurdering av eget arbeid *Vurdeget*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Tilpasset opplæring

42.I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om tilpasset opplæring: Sett ett kryss for hvert utsagn

- Læreplanverket gir god hjelp til å realisere prinsippet om tilpasset opplæring *Godtilpopp*
- 25-prosentregelen (muligheten til å omdisponere inntil 25 prosent av timene fastsatt i det enkelte fag når det er grunn til å anta at dette vil kunne føre til bedre måloppnåelse i fagene samlet sett) er et godt tiltak for å få til mer tilpasset opplæring *Godttiltak*
- Det fremgår klart hvordan 25-prosentregelen skal brukes *Fremgåbruk*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

43. I hvor mange tilfeller har dere anvendt 25-prosentregelen på det hovedtrinnet du jobber i løpet av inneværende skoleår? *Bruk25*

Fire-trinnskala: Ingen tilfeller **1**, 1-2 tilfeller **2**, 3-5 tilfeller **3**, Mer enn 5 tilfeller **4**, Vet ikke **0**

Læringsstrategier

44. I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om læringsstrategier? *Sett ett kryss for hvert utsagn*

- Læreplanverket gir god hjelp til å inkludere arbeid med læringsstrategier i fagene

Inkluderstrat

- Etter Kunnskapsløftet fokuserer lærerne mer på læringsstrategier i arbeidet med fagene

Fokusstrat

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

36

Påstander om Kunnskapsløftet

45. Nedenfor framsettes en del påstander om ulike forhold innenfor Kunnskapsløftet.

Angi i hvilken grad du er enig eller uenig i påstandene: *Sett ett kryss for hver påstand*

- Lærebøkene tilbyr den beste fortolkningen av kompetansemålene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet *Bestfortolk*

- Læreplanverket for Kunnskapsløftet har lyktes med å gjøre oss mer målfokuserte i undervisningen *Mermålfokus*

- Sluttvurdering foretas bare ved slutten av 10. klasse og i videregående opplæring *Bareslutt*

- Når man foretar sluttvurdering kan man ikke bruke vurderingsinformasjon fra tidligere perioder av skoleåret *Tidligperiode*

- Undervisningsvurdering omfatter bare det som skjer i løpet av undervisningstimene *Bareiløpet*

- Undervisningen har blitt altfor fokusert på det som kan testes på en enkel måte *Testfokus*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Effekter av implementeringen av Læreplanverket for Kunnskapsløftet

46. Angi i hvilken grad du mener at Kunnskapsløftet har medført økning eller reduksjon for hvert av forholdene som er angitt nedenfor: *Sett ett kryss for hver linje*

- Lærernes avhengighet av lærebøker og lærerveiledninger på det hovedtrinnet du arbeider

Avhengveil

- Andelen lærerstyrt undervisning *Lærerstyrtund*

- Bruken av lærebøker som det viktigste læremiddelet *Brukbøker*

- Det totale omfanget av prøver/tester *Totalomfang*

- Omfanget av hyppig testing ukentlig eller oftere av elevene *Hyppigtest*

- Elevmedvirkning i vurderingsarbeidet *Elevmedvurd*

- Undervisning etter planer som andre enn du selv har laget *Etterplan*

- Variasjon i bruk av arbeidsmåter *Variasjonmåte*

Femtrinnskala: Stor økning **5**, En viss økning **4**, Ingen endring **3**, En viss reduksjon **2**, Stor reduksjon **1**, Vet ikke/ikke relevant **0**

37

4. Elever 10. trinn

Bakgrunnsspørsmål

Er du... *Kjønn* 56.

Svaralternativer: Jente **1**, Gutt **2**

Hvilket år er du født? *Før opp årstall/Rullegardin Alder* 57.

I hvilket land er din mor, far og du selv født? *Rullegardin med liste over land for 58.hver av de tre*

- Mor *Fødtmor*
- Far *Fødtfar*
- Jeg *Fødtelev*

Dersom du ikke er født i Norge, hvor mange år har du bodd i Norge? *Før opp 59.antall år/Rullegardin Årinorge*

Hvilken utdanning har moren din? *Sett ett kryss for hver linje* 60.

- Har moren din gått på yrkesskole eller yrkesfag på videregående? *Moryrkesfag*
- Har moren din gått på gymnas, allmennfag eller studiespesialisering på videregående?

Morallmenn

- Har moren din gått på høgskole eller universitet? *Morhøyutd*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

Hvilken utdanning har faren din? *Sett ett kryss for hver linje* 61.

- Har faren din gått på yrkesskole eller yrkesfag på videregående? *Faryrkesfag*
- Har faren din gått på gymnas, allmennfag eller studiespesialisering på videregående?

Farallmenn

- Har faren din gått på høgskole eller universitet? *Farhøyutd*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

Er dine foreldre i arbeid? *Sett ett kryss for hver linje* 62.

- Mor *Morarb*
- Far *Fararb*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

Hvem bor du sammen med? *Sett ett kryss Bormed* 63.

Svaralternativer: Begge foreldrene mine **1**, Bare mor **2**, Bare far **3**, Litt hos hver **4**, Mor og stefar/samboer **5**, Far og stemor/samboer **6**, Annet, hvis ingen av alternativene passer **7**

38

Undervisningen

I hvilken grad stemmer disse påstandene med undervisningen i din klasse? 64.*Sett ett kryss for hver påstand*

- Vi bruker sjelden andre læremidler enn læreboka. *Sjeldenandre*
- Vi jobber ofte på egen hånd med utgangspunkt i en arbeidsplan. *Arbeidsplan*
- Hvis en prøve avdekker at jeg sliter faglig med noe, følger læreren det opp og gir meg hjelp.

Følgeopp

- Den vanligste arbeidsmåten er at læreren underviser hele klassen. *Heleklassen*
- Vi framfører resultater av vårt arbeid (for grupper i klassen, for klassen, for andre klasser, for foreldre eller andre) *Fremføre*
- Når vi jobber med individuelle oppgaver går læreren rundt og gir oss hjelp. *Lærerhjelp*
- Vi har sjelden eller aldri prosjektarbeid. *Prosjektarb*
- Jeg bruker kommentarene læreren gir på prøver i det videre læringsarbeidet mitt.

Brukkomm

- Læreren varierer undervisningen og bruker ofte flere ulike arbeidsmåter i løpet av ei undervisningsøkt. *Ulikemåter*
- Læreren har god oversikt over hva jeg kan og gir meg tilpassede oppgaver. *Godoversikt*
- Jeg bruker mye tid på andre ting enn læringsarbeid i timene. *Tidpåannet*
- Læreren krever lite av meg *Kreverlite*
- Læreren reagerer ikke dersom jeg ikke gjør skolearbeidet mitt *Reagererikke*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Vi ber deg svare på følgende spørsmål om undervisningen du får. I hvilken 65.grad...

Sett ett kryss for hvert spørsmål

- ... får du vite hvilke mål du skal nå med læringsarbeidet ditt? *Læringsmål*
- ... synes du måten målene er formulert på, gir deg hjelp til å vurdere om du har nådd målet?

Formhjelp

- ... synes du lærerne bruker varierte arbeidsmåter *Variertarb*
- ... synes du lærerne bruker et variert utvalg av læremidler (ulike bøker, elektroniske læremidler og så videre)? *Variertmidler*
- ... synes du at du har fått hjelp til å utvikle gode læringsstrategier som hjelper deg å arbeide med lærestoffet på en god og effektiv måte? *Hjelpuiv*
- ... synes du at vurderingene lærerne gir av arbeidet ditt hjelper deg i det videre læringsarbeidet? *Hjelpvurd*
- ... synes du at du får bruke lesing, skriving og muntlige ferdigheter i andre fag enn norskfaget? *Leseandre*
- ... synes du at det undervisningen du får bidrar til å utvikle dine regneferdigheter i andre fag enn matematikk? *Regneandre*

39

- ... synes du at du får lære å bruke digitale verktøy i mange fag? *Digitalmange*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Spørsmål om skolen

Hvordan synes du det er på skolen? Kryss av i de rutene som passer best for 66.deg, Sett ett kryss på hver linje

- Jeg lærer mye på skolen *Lærermye*
- Jeg har engasjerende lærere *Engasjert*
- Det er kjedelig å gå på skolen *Kjedelig*
- Å få gode karakterer er viktig *Karviktig*
- Mye av tida på skolen er bortkastet *Bortkastet*
- Det er for mye teori på skolen *Myeteori*
- Jeg er flinkere enn de fleste andre i klassen min *Flinkere*
- Lærerne mine er interessert i hvordan jeg gjør det *Lærerint*
- Det er vanskelig å få nye kamerater på skolen *Nykamerat*
- Jeg gleder meg til å møte de andre i klassen hver dag *Gledermeg*
- Undervisningen er interessant *Undint*
- Utdanning kommer godt med senere i livet *Komgodt*
- Lærerne bryr seg hvis jeg er uvenn med noen *Uvenn*
- Undervisningen er slik at jeg får utbytte av den *Fårutbytt*
- De fleste lærerne mine er flinke *Flinklær*
- Jeg gruer meg ofte til å gå på skolen *Gruermeg*
- Jeg får ros av lærerne mine når jeg gjør noe bra *Fårros*
- Det er mange fag på skolen som er for vanskelige *Mangefag*

- Det er på skolen jeg treffer kameratene mine *Trefferkam*
- Det er for lite praktiske oppgaver på skolen *Litepraktisk*
- Det er viktig å gjøre så godt en kan på skolen *Gjøregodt*

Firetrinnskala: Helt enig 4, Litt enig 3, Litt uenig 2, Helt uenig 1

Hvordan trives du på skolen og i den klassen der du går nå? Sett ett kryss for 67.skolen og ett kryss for klassen

- På skolen *Trivesskole*
- I klassen *Trivesklasse*

Femtrinnskala: Meget dårlig 1, Dårlig 2, Nokså godt 3, Godt 4, Meget godt 5

Hvor lette eller vanskelige synes du oppgavene du får på skolen er? Sett ett 68.kryss for hvert fag

- Matematikk *Lettmatte*
- Norsk *Lettorsk*
- Engelsk *Letteng*

40

Svaralternativer: Altfor lette 1, Nokså lette 2, Passe vanskelige 3, Nokså vanskelige 4, Altfor vanskelige 5

Hvor mye tid bruker du på lekser hver dag? Sett ett kryss *Leksetid* 69.

Svaralternativer: Jeg har ikke lekser 1, Jeg gjør sjelden eller aldri lekser 2, Under et kvarter 3, Mellom et kvarter og en halv time 4, Mellom ½ og 1 time 5, Mellom 1 og 1½ time 6, Mellom 1½ time og 2 timer 7, Mer enn 2 timer 8

Karakterer og fravær

Siste gang du fikk karakterer i karakterboka, hvilke karakterer fikk du da i: 70. Sett inn karakteren du fikk

- Norsk skriftlig *Karnorsk*
- Matematikk *Karmatte*
- Engelsk *Kareng*

Svaralternativer: 1 1, 2 2, 3 3, 4 4, 5 5, 6 6, Husker ikke 0

Hvor stort fravær har du hatt til nå i 10. trinn? Fyll ut antall dager og antall 71.timer Her vil læreren gi deg de riktige tallene

- Antall dager *Fraværdag*
- Antall timer *Fraværtimer*

1.1 Faglige ferdigheter

Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? Sett ett kryss for hvert utsagn 72.

- Jeg føler at jeg mestrer de fleste fagene *Mestrefag*
- Jeg har så svakt faglig grunnlag fra ungdomsskolen at jeg tror det blir vanskelig for meg å klare videregående opplæring *Vanskeligklar*
- Jeg sliter så mye med matematikk i tiende klasse at jeg tror ikke jeg klarer å få ståkarakter (2 eller bedre) i faget i videregående opplæring *Strykmatte*
- Jeg sliter så mye med norsk i tiende klasse at jeg tror ikke jeg klarer å få ståkarakter (2 eller bedre) i faget i videregående opplæring *Stryknorsk*
- Jeg sliter så mye med engelsk i tiende klasse at jeg tror ikke jeg klarer å få ståkarakter (2 eller bedre) i faget i videregående opplæring *Strykeng*
- Jeg strever i mange fag, men syns ikke at skolen og lærerne hjelper meg nok *Streverfag*

Femtrinnskala: Helt enig 5, Nokså enig 4, Verken enig eller uenig 3, Nokså uenig 2, Helt uenig 1, Vet ikke 0

Kjenner du til at det er mulig å ta videregående opplæring uten å sikte mot 73.full studie- eller yrkeskompetanse, men i stedet sikte mot en kompetanse på et lavere nivå/grunnkompetanse? *Muliggrunn*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

41

Dersom du hadde fått tilbud om en utdanning som sikter mot kompetanse 74.på et lavere nivå enn full studie- eller yrkeskompetanse, kunne du tenke deg å ta en slik utdanning? *Ønskegrunn*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

1.2 Lesing

Hvor mye tid bruker du vanligvis hver dag på å lese for din egen 75.fornøyles skyld utenom lekser? Regn med alt du leser utenom lekser (bøker, tegneserier, aviser og annet) *Sett ett kryss. Lesetid*

Svaralternativer: Jeg leser ikke for min egen fornøyles skyld **1**, 30 minutter eller mindre hver dag **2**, Mellom 30 og 60 minutter hver dag **3**, 1-2 timer hver dag **4**, Mer enn to timer hver dag **5**

Utdanningsambisjoner

Hva er den høyeste utdanningen du har tenkt å ta? *Sett ett kryss Utdamb* 76.

Svaralternativer: Gjøre ferdig grunnskolen **1**, Ta studieforberedende i videregående opplæring **2**, Ta yrkesfag i videregående opplæring **3**, Studere 1-4 år på høyskole eller universitet **4**, Studere mer enn 4 år på høyskole eller universitet **5**, Vet ikke **6**

Elevmedvirkning

Elevmedvirkning kan omfatte ulike deler av læringsarbeidet. Angi i hvilken 77.grad du mener at du får medvirke på de nedenfor angitte områder. *Sett ett kryss for hver linje*

- Sette mål for læringsarbeidet *Settemål*
- Valg av arbeidsmåter *Arbmåte*
- Valg av læremidler *Læremidler*
- Valg av hvem du skal samarbeide med *Samarbmed*
- Valg av vurderingsmåter *Vurdmåte*
- Vurdering av ditt eget arbeid *Vurdarb*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Tilpasset opplæring

Du har rett til å få en opplæring som er tilpasset det du kan klare. I hvilken 78.grad synes du at opplæringen du får er tilpasset til deg? *Tilpoppl*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Dersom du mener at opplæringen ikke er tilpasset til deg: kryss av for hvorfor 79.du mener det er tilfellet. *Sett ett eller flere kryss*

- Jeg får ikke hjelp med faglige problemer *Ikkehjelp*
- Arbeidsmåtene er ikke tilpasset den måten jeg lærer best *Ikketilp*
- Jeg får ikke nok utfordringer – det er for lett *Ikkenok*

42

- Undervisningen er for teoretisk *Forteor*
- Jeg får ikke hjelp til å forstå hvordan jeg kan komme meg videre i læringsarbeidet *Ikkeforstå*

- De fleste lærerne mine klarer stort sett å legge opp og variere undervisningen slik at den er tilpasset i forhold til mine forutsetninger *Flestelær*
- Innholdet i undervisningen er ikke viktig for meg *Ikkeinnhold*

1.3 Foreldrenes holdninger til utdanning

Hvordan passer utsagnene nedenfor på dine foreldre/foresatte? Sett ett 80.kryss for hvert utsagn

- er svært interessert i skolearbeidet mitt *Sværtint*
- synes det er viktig at jeg gjør leksene mine *Viktigeleks*
- synes det er bortkastet å ta lang utdanning *Bortkastutd*
- hjelper meg sjelden med skolearbeidet *Sjeldenhjelp*
- roser meg ofte for skolearbeidet mitt *Ofteros*
- går ofte på foreldremøter *Påmøter*
- synes at skolearbeidet tar for mye tid *Myetid*
- mener at jeg burde begynne å jobbe etter ungdomsskolen *Burdejobbe*
- synes jeg skal ta videregående opplæring *Tavgø*
- synes jeg skal begynne på yrkesfag i videregående *Tayrkesfag*
- synes jeg skal begynne på studieforberedende i videregående *Tastudforb*
- synes jeg skal velge utdanningsprogram i videregående selv *Velgeselv*
- lar meg se på tv så mye jeg vil *Sepåtv*
- henter meg når jeg har vært på fest i helgene *Henterfest*
- lar meg få alle de klærne jeg ønsker meg *Fåklær*
- har god økonomi *Godøkonomi*
- lar meg ha fester alene hjemme *Festhjemme*
- kjenner vennene mine godt *Kjennegodt*
- sier noen ganger nei til ting jeg ønsker meg fordi det er for dyrt *Neidyr*
- mener at familien må ha minst ett daglig måltid sammen *Måltid*
- lar meg være ute så lenge jeg vil om kveldene *Væreute*

Firetrinnskala: Stemmer svært dårlig **1**, stemmer ganske dårlig **2**, stemmer ganske godt **3**, stemmer svært godt **4**

Valg av videregående opplæring

Hvilket utdanningsprogram på videregående skole regner du med at du 81.kommer til å ha som førstevalg? Sett ett kryss *Førstevalg*

Svaralternativer: Studiespesialisering **1**, Studiespesialisering med formgivning **2**, Idrettsfag **3**, Musikk, dans og drama **4**, Bygg- og anleggsteknikk **5**, Design og håndverk **6**, Elektrofag **7**, Helse- og sosialfag **8**, Medier og kommunikasjon **9**, Naturbruk **10**, Restaurant- og matfag **11**, Service og samferdsel **12**, Teknikk og industriell produksjon **13**, Skal ikke søke **14**, Vet ikke **15**

43

Hvor godt grunnlag mener du at du har for å søke videregående opplæring? 82.Sett ett kryss *Godtgrunn*

Svaralternativer: Vet veldig mye om ulike tilbud i videregående **5**, Vet en del om ulike tilbud i videregående **4**, Vet litt om ulike tilbud i videregående **3**, Vet nesten ikke noe om ulike tilbud i videregående **2**, Vet så godt som ikke noe om ulike tilbud i videregående **1**

Hvor eller fra hvem har du fått vite mest om videregående (uansett om du 83.vet mye eller lite) Sett ett kryss *Vitemest*

Svaralternativer: Mor **1**, Far **2**, Søsken **3**, Venner **4**, Kontaktlæreren min **5**, Andre lærere **6**, Internett **7**, Utdanningsmesser **8**, Rådgiver på ungdomsskolen **9**, Rådgiver i videregående opplæring **10**, Skriftlig informasjon om videregående opplæring **11**, Bedrifter **12**, Annet, hvis ingen passer **13**

Hvem har vært den viktigste for deg å snakke med om hvilket 84. utdanningsprogram du skal velge i videregående? Sett ett kryss *Viktignakk*

Svaralternativer: Mor **1**, Far **2**, Søskene **3**, Annen slektning **4**, Venner **5**, Kontaktlæreren **6**, Andre lærere **7**, Rådgiver på ungdomsskolen **8**, Annen **9**

Overgang fra grunnskole til videregående skole

Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? Sett ett kryss for hvert utsagn 85.

- Jeg synes det er riktig at lærerne i videregående skole skal få vite karakterene fra ungdomsskolen, slik at de kan tilpasse undervisningen ut fra hva de enkelte elevene kan fra før *Vitekar*
  - Jeg har så svakt faglig grunnlag fra ungdomsskolen at jeg hadde trengt et ekstra år i ungdomsskolen eller et innledende år i videregående opplæring for å tilegne meg et faglig nivå godt nok til å klare videregående opplæring *Ekstraår*
  - Dersom det hadde vært mulig ville jeg heller begynt å jobbe etter tiende klasse enn å begynne i videregående opplæring *Begynnejobb*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Faget utdanningsvalg

Hva synes du om faget utdanningsvalg? Sett ett kryss på hver linje 86.

- Faget utdanningsvalg har ikke endret mine utdanningsplaner *Uvendretikke*
  - På grunn av faget utdanningsvalg oppdaget jeg at et utdanningsprogram som jeg hadde lyst til å søke, likevel ikke var noe for meg *Uvsøke*
  - Jeg synes faget utdanningsvalg er kjedelig *Uvkjedelig*
  - Faget utdanningsvalg har gjort meg sikrere på hva som er mine sterke sider *Uvsikker*
  - Faget utdanningsvalg har gjort meg sikrere på hva jeg skal søke i videregående *Uvvalg*
  - Det er gode lærebøker i faget utdanningsvalg *Uvbøker*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

44

Hva har du gjort i faget utdanningsvalg og hvilken hjelp har du hatt av dette 87. for å kunne velge utdanningsprogram i videregående? Sett ett kryss for hver linje

- Jeg har vært på kurs i videregående skole for å bli kjent med et utdanningsprogram som jeg ville vite mer om *Uvkurs*
  - Jeg har arbeidet i en bedrift i en uke *Uvbedriftuke*
  - Jeg har arbeidet i en bedrift en eller flere dager i uka over flere uker *Uvbedrift*
  - Jeg har lest om utdanningsprogram på Vilbli.no *Uvvilbli*
  - Lærere fra videregående har kommet til vår skole og fortalt om forskjellige utdanningsprogram *Uvfortalt*
  - Vi har fått snakke med elever i videregående om det utdanningsprogrammet de har valgt *Uvsnakket*
  - Jeg har vært elev i videregående over flere uker i ett bestemt fag *Uvelev*
  - Lærere på vår skole har undervist om utdanningsprogram i videregående *Uvundervist*
  - Vi har lagd presentasjoner av utdanningsprogram eller yrker *Uvpresentasjon*
- Svaralternativer: Ja, og det var til hjelp **3**, Ja, men det var ikke til hjelp **2**, Nei, dette har ikke skjedd **1**

Hvilke utdanningsprogram har du blitt bedre kjent med gjennom kurs på 88. videregående skole? Sett så mange kryss som nødvendig

- Studiespesialisering *UvST*
- Studiespesialisering med formgivning *UvSTform*
- Idrettsfag *UvID*

- Musikk, dans og drama *UvMD*
- Bygg- og anleggsteknikk *UvBA*
- Design og håndverk *UvDH*
- Elektrofag *UvEL*
- Helse- og sosialfag *UvHS*
- Medier og kommunikasjon *UvMK*
- Naturbruk *UvNA*
- Restaurant- og matfag *UvRM*
- Service og samferdsel *UvSS*
- Teknikk og industriell produksjon *UvTIP*

Fremtidig yrke

Hva er viktig og mindre viktig for deg når du skal velge yrke. Sett et kryss 89 for hver linje

- Å jobbe med mennesker heller enn ting *Mennesker*
- Å hjelpe andre *Hjelpeandre*
- Å jobbe med dyr *Jobbedyr*
- Å jobbe med miljøvern *Jobbemiljø*
- Å jobbe med noe lett og enkelt *Lettjobb*

45

- Å bygge eller reparere ting med bruk av hendene *Byggeting*
- Å jobbe med maskiner eller verktøy *Maskin*
- Å jobbe kunstnerisk og kreativt *Jobbekunst*
- Å bruke mine evner og talenter *Brukevne*
- Å lage, designe eller oppfinne noe *Lagedesign*
- Å komme med nye ideer *Nyide*
- Å ha mye tid til vennene mine *Vennetid*
- Å bestemme selv *Bestemselv*
- Å arbeide uavhengig av andre *Uavhengig*
- Å jobbe med noe som er viktig og meningsfylt for meg *Meningsfylt*
- Å jobbe med noe som stemmer med mine holdninger og verdier *Holdninger*
- Å ha mye tid til familien *Familietid*
- Å ha en jobb hvor jeg reiser mye *Reisemye*
- Å ha en jobb som gir høy sosial status *Høystatus*
- Å ha en jobb hvor det stadig skjer nye og overraskende ting *Skjernye*
- Å tjene mye penger *Penger*
- Å bli berømt *Berømt*
- Å ha mye tid til hobbyer og interesser *Hobbytid*
- Å være sjef *Væresjef*
- Å utvikle mine kunnskaper og ferdigheter *Utvkunnskap*
- Å samarbeide med andre i team *Teamarb*

Firetrinnskala: Ikke viktig **1**, Lite viktig **2**, Ganske viktig **3**, Svært viktig **4**

46

5. Lærere 4. og 7. trinn

Bakgrunnsspørsmål

Er du...? *Kjønn* 90.

Svaralternativer: Kvinne **1**, Mann **2**

Hvilket år er du født? *Før opp årstall/Rullegardin Alder* 91.

Har du godkjent lærerutdanning? *Lærerutd* 92.

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Routing: De som svarer ja på spørsmål 3 skal guides til spørsmål 4 og deretter til spørsmål 6, mens de som svarer nei på spørsmål 3 skal guides til spørsmål 5 og deretter til spørsmål 6.

Hvis ja, hvilken type lærerutdanning har du? *Sett ett kryss Typlærutd* 93.

Svaralternativer: Førskolelærerutdanning **1**, Allmennlærerutdanning **2**, Faglærerutdanning **3**, Lærerutdanning fra et universitet/Praktisk pedagogisk utdanning **4**

Hvis nei, hva er ditt høyeste utdanningsnivå? *Sett ett kryss Høyutd* 94.

Svaralternativer: Videregående opplæring **1**, Bachelor/3-årig høyere utdanning **2**, Master/hovedfag **3**

Hvor mange års praksis som lærer har du? *Sett ett kryss Årpraksis* 95.

Svaralternativer: 5 år eller mindre **1**, 5 – 10 år **2**, 10 – 20 år **3**, Mer enn 20 år **4**

Kryss av for skoletype og skolestørrelse for skolen du jobber ved: *Sett ett 96.kryss*

• **Barneskole *Barneskole***

Svaralternativer: Mindre enn 50 elever **1**, 50 – 100 elever **2**, 100 – 300 elever **3**, 300 – 500 elever **4**, >500 elever **5**

• **Kombinert skole (både barne- og ungdomstrinn) *Kombiskole***

Svaralternativer: Mindre enn 100 elever **1**, 100 – 300 elever **2**, 300 – 500 elever **3**, >500 elever **4**

Hvilke(t) trinn er du kontaktlærer på? *Du kan krysse av for begge* 97.

• **4. trinn *4trinn***

• **7. trinn *7trinn***

Underviser du i noen av følgende fag? *Sett ett eller flere kryss* 98.

• Norsk *Undnorsk*

• Samfunnsfag *Undsamf*

• Naturfag *Undnat*

47

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Kunnskapsløftet ved din skole

Ut fra din erfaring med reformen, hvor enig eller uenig er du i at ⁹⁹Kunnskapsløftet har ført til: *Sett ett kryss for hvert utsagn*

• Bedre tilpasset opplæring *Bedtilopp*

• Bedre samarbeid mellom lærerne *Bedsamlær*

• Bedre arbeid med læreplaner lokalt *Bedlærepl*

• Bedre samarbeid mellom skole og hjem *Bedskolhjem*

• Bedre vurderingspraksis *Bedvurd*

• Større metodefrihet *Størremet*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Kompetansemål, arbeidsmåter og metodefrihet

Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene: *Sett ett kryss for hvert 100.utsagn*

- Læreplanverkets prinsipp om at undervisningen skal fokusere på elevenes oppnåelse av spesifikke kompetansemål er riktig *Prinsipp*
  - Kompetansemålene i læreplanverket gir meg hjelp til å definere mål for den daglige undervisningen *Defmål*
  - Kompetansemålene gir meg hjelp til å definere kriterier for å vurdere elevenes måloppnåelse *Defkriterie*
  - Metodefrihet er et riktig prinsipp for gjennomføring av undervisning *Metodefri*
  - Variasjon i arbeidsmåter er et riktig prinsipp for gjennomføring av undervisning *Variasjonmåte*
  - Læreplanverket for Kunnskapsløftet gir meg hjelp til å velge arbeidsmåter *Velgmåte*
  - Læreplanverket for Kunnskapsløftet gir meg hjelp til å sørge for variasjon i arbeidsmåtene *Sørgevariasjon*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Vurdering

Hvor ofte benytter du de nedenfor angitte vurderingsmåtene? Sett ett kryss for hver linje

- Jeg kontrollerer elevenes skolearbeid *Kontrollarb*
- Jeg gir elevene oppgaver som de får tilbakemelding på *Tilbakemeld*
- Jeg ber elevene skrive logg som jeg leser og gir tilbakemelding på *Skrivelogg*
- Jeg gjennomfører samtaler med elevene for å kontrollere at det faglige innholdet er forstått *Erforstått*

48

- Jeg bruker kartleggingsprøver for å finne ut hva elevene kan *Kartlegging*
- Jeg bruker mappevaluering *Mappevurd*
- Jeg gir elevene en prøve på slutten av et tema *Prøvetema*
- Jeg ber jevnlig elevene vurdere og reflektere over sitt eget arbeid *Jevnvurd*

Firetrinnskala: Aldri, eller nesten aldri **1**, I omtrent en fjerdedel av timene **2**, I omtrent halvparten av timene **3**, I nesten alle timene **4**, Vet ikke **0**

I hvilken grad vil du si deg enig i følgende utsagn? Sett ett kryss for 102.hvert utsagn

- Et godt vurderingssystem skiller klart mellom elevenes læringsprosess og deres faglige kompetanse. *Vurdpros*
- Elevenes innsats og aktivitet i klasserommet bør telle med som en viktig del av den faglige vurderingen av eleven *Vurdinn*
- Lærerkollegiet har en felles forståelse av bestemmelsene om vurdering i forskrift og læreplan *Vurdfelles*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

I hvilken grad vil du si at lærerkollegiet du er del av, etter 103.Kunnskapsløftet: Sett ett kryss for hver linje

- bruker resultater fra obligatoriske kartleggingsprøver for endring av undervisningspraksis *Brukobl*
  - bruker resultater fra elevundersøkelsen for endring av undervisningspraksis *Brukelev*
  - bruker resultater fra nasjonale prøver for endring av undervisningspraksis *Bruknasj*
- Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Grunnleggende ferdigheter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet setter fokus på fem 104.grunnleggende ferdigheter. Vi ber deg angi hvor enig eller uenig du er i følgende. Sett ett kryss for hver påstand

- Læreplanverket gir god hjelp i arbeidet med grunnleggende ferdigheter *Lærehjelp*
- Læreplanverkets fokus på de samme grunnleggende ferdigheter i alle fag er ikke hensiktsmessig *Ikkehensikt*
- Læreplanverket har lyktes med å få lærerne til å fokusere på undervisning i lesing, skriving og muntlige ferdigheter i andre fag enn norskfaget *Andrenorsk*
- Læreplanverket har lyktes med å få lærerne til å fokusere på undervisning i regneferdigheter i andre fag enn matematikk *Andrematte*

49

- Læreplanverket har lyktes med å få lærerne til å fokusere på undervisning i digitale ferdigheter i de ulike fagene *Andredig*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Hvor ofte gjør du noe for at elevene skal utvikle seg til å bli gode til 105.å.... Sett ett kryss for hver linje

- Kunne uttrykke seg muntlig *Muntlig*
- Kunne uttrykke seg skriftlig *Skriftlig*
- Kunne lese *Lese*
- Kunne regne *Regne*
- Kunne bruke digitale verktøy *Digverk*

Firetrinnskala: Omtrent hver eneste time **4**, Omtrent hver dag **3**, Ukentlig **2**, Sjeldnere **1**, Vet ikke **0**

Samarbeid og kompetanseutvikling

I hvilken grad beskriver disse påstandene situasjonen ved din skole? 106.Sett ett kryss for hver påstand

- Lærerne samarbeider om planlegging av undervisningen *Samund*
- Lærerne samarbeider om gjennomføringen av undervisningen *Samgjen*
- Lærerne samarbeider om vurdering av elevenes resultater *Samvurd*
- Det legges til rette for at lærerne kan delta i kurs /etter- og videreutdanning *Rettekurs*
- Lærerne ved skolen samarbeider godt *Samgodt*
- Lærerne og skolens ledelse samarbeider godt *Lærerledelse*
- Elevene og lærerne ved skolen samarbeider godt *Eleverlærer*
- Lærerne observerer andre læreres undervisning og bidrar med tilbakemeldinger

Observerund

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

I hvilken grad er dette viktige kilder for din egen 107.kompetanseutvikling? Sett ett kryss for hver linje

- Faglitteratur, forskningsrapporter, fagtidsskrifter eller lignende *Faglitt*
- Systematisk vurdering av egen skoles praksis *Systvurd*
- Kolleger (via samtaler, diskusjoner, observasjoner eller lignende) *Kollega*
- Ekstern veiledning *Eksternveil*
- Deltakelse i profesjonelle foreninger (for eksempel fagforeninger) *Proffor*
- Etterutdanning, kurs, seminarer, skolebesøk eller lignende *Etterutd*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

I hvilken grad vil du si at skoleleder (rektor) ved din skole har 108.bidratt: Sett ett kryss for hvert utsagn

- til å ansvarliggjøre deg som lærer gjennom å gi deg mer selvstendig beslutningsmyndighet *Ansvbesl*
- til å ansvarliggjøre deg som lærer gjennom å gi deg flere oppgaver *Ansvoppg*
- til å utvikle den kompetansen du trenger for å gjennomføre reformen *Utvkomp*
- til å disponere økonomiske ressurser til beste for gjennomføringen av reformen ved din skole *Dispøk*
- til å etablere arenaer for samarbeid og erfaringsutveksling i gjennomføringen av reformen *Etabarena*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Styring og handlingsrom, roller og ansvar

Ut fra din erfaring, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene Sett 109.ett kryss for hver påstand

- Det nye læreplanverket er et godt styringsverktøy *Godstyr*
- Jeg oppfatter rolle- og ansvarsdelingen i styringen av skolesektoren som klar *Rolleansv*
- Kommunens pedagogiske støtteapparat for gjennomføring av reformen Kunnskapsløftet fungerer godt *Pedstøtte*

• Etter Kunnskapsløftet styres skolene i større grad nedenfra, av brukere og lærere *Styrned*

- Skoleledere har fått større innflytelse med Kunnskapsløftet *Skolinn*
- Som lærer har jeg fått tilbud om relevant kompetanseutvikling i forbindelse med reformen *Tilbkomp*
- Som lærer har jeg tilstrekkelig kompetanse til å bidra til å gjennomføre reformen etter hensikten *Tilstrkomp*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Egne erfaringer med Kunnskapsløftet

I hvilken grad vil du si at du som lærer... Sett ett kryss for hvert utsagn 110.

- kan slutte deg til reformens målsettinger *Refmål*
- har tillit til reformens virkemidler *Refvirk*
- har fått mer selvstendig beslutningsmyndighet enn før Kunnskapsløftet *Selvbesl*
- har fått andre oppgaver enn før Kunnskapsløftet *Andopp*
- opplever at lærerne styrer egen skoles valg av mål og arbeidsformer *Lærstyrevalg*
- bruker kunnskap om egen skoles resultater i ditt pedagogiske arbeid *Skoleres*

51

- opplever at elevgrunnlaget styrer egen skoles valg av mål og arbeidsformer *Elevstyrevalg*
- Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Routing: Resten av spørsmålene (spørsmål 22 – 29) skal bare besvares av lærere som har svart at de underviser i norsk, samfunnsfag eller naturfag på spørsmål 9, det vil si har verdi 1 på minst et av underspørsmålene på spørsmål 9.

Vurdering

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om vurdering: Sett ett 111.kryss for hvert utsagn

- Det går klart frem av forskriften hvordan *underveisvurdering* skal gjennomføres

Underveisvurd

- Det går klart frem av forskriften hvordan *sluttvurdering* skal gjennomføres *Sluttvurd*
- Jeg er enig i at læreplan og forskrift har ført til at vurdering brukes til å fremme elevenes læring *Vurdfremme*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Elevmedvirkning

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om elevmedvirkning: Sett 112.ett kryss for hvert utsagn

- Læreplanverket gir god hjelp til å gjennomføre prinsippet om elevmedvirkning *Godelevmed*
  - Læreplanverket har hatt positiv effekt på elevmedvirkning i læringsarbeidet *Positivelevmed*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Elevmedvirkning kan omfatte ulike deler av læringsarbeidet. Angi i 113.hvilken grad du er enig eller uenig i at elevene får medvirke på de nedenfor angitte områder: Sett ett kryss for hver linje

- Sette mål for læringsarbeidet *Settemål*
- Valg av arbeidsmåter *Valgmåte*
- Valg av læremidler *Valgmidler*
- Valg av hvem de skal samarbeide med *Valgsamarb*
- Valg av vurderingsmåter *Valgvurd*
- Vurdering av eget arbeid *Vurdeget*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

52

Tilpasset opplæring

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om tilpasset opplæring: 114.Sett ett kryss for hvert utsagn

- Læreplanverket gir god hjelp til å realisere prinsippet om tilpasset opplæring *Godtilpopp*
- 25-prosentregelen (muligheten til å omdisponere inntil 25 prosent av timene fastsatt i det enkelte fag når det er grunn til å anta at dette vil kunne føre til bedre måloppnåelse i fagene samlet sett) er et godt tiltak for å få til mer tilpasset opplæring *Godttiltak*
- Det fremgår klart hvordan 25-prosentregelen skal brukes *Fremgåbruk*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

I hvor mange tilfeller har dere anvendt 25-prosentregelen på det 115.hovedtrinnet du jobber i løpet av inneværende skoleår? Bruk25

Fire-trinnskala: Ingen tilfeller **1**, 1-2 tilfeller **2**, 3-5 tilfeller **3**, Mer enn 5 tilfeller **4**, Vet ikke **0**

Læringsstrategier

I hvilken grad er du enig i følgende utsagn om læringsstrategier: Sett 116.ett kryss for hvert utsagn

- Læreplanverket gir god hjelp til å inkludere arbeid med læringsstrategier i fagene

Inkluderstrat

- Etter Kunnskapsløftet fokuserer lærerne mer på læringsstrategier i arbeidet med fagene

Fokusstrat

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Påstander om Kunnskapsløftet

Nedenfor framsettes en del påstander om ulike forhold innenfor 117.Kunnskapsløftet.

Angi i hvilken grad du er enig eller uenig i påstandene: Sett ett kryss for hver påstand

- Lærebøkene tilbyr den beste fortolkningen av kompetansemålene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet *Bestfortolk*
  - Læreplanverket for Kunnskapsløftet har lyktes med å gjøre oss mer målfokuserte i undervisningen *Mermålfokus*
  - Sluttvurdering foretas bare ved slutten av 10. klasse og i videregående opplæring *Bareslutt*
  - Når man foretar sluttvurdering kan man ikke bruke vurderingsinformasjon fra tidligere perioder av skoleåret *Tidligperiode*
  - Undervisvurdering omfatter bare det som skjer i løpet av undervisningstimene *Bareiløpet*
- 53
- Undervisningen har blitt altfor fokusert på det som kan testes på en enkel måte *Testfokus*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Effekter av implementeringen av Læreplanverket for Kunnskapsløftet

Angi i hvilken grad du mener at Kunnskapsløftet har medført økning 118.eller reduksjon for hvert av forholdene som er angitt nedenfor: Sett ett kryss for hver linje

- Lærernes avhengighet av lærebøker og lærerveiledninger på det hovedtrinnet du arbeider *Avhengveil*
- Andelen lærerstyrt undervisning *Lærerstyrtund*
- Bruken av lærebøker som det viktigste læremiddelet *Brukbøker*
- Det totale omfanget av prøver/tester *Totalomfang*
- Omfanget av hyppig testing ukentlig eller oftere av elevene *Hyppigtest*
- Elevmedvirkning i vurderingsarbeidet *Elevmedvurd*
- Undervisning etter planer som andre enn du selv har laget *Etterplan*
- Variasjon i bruk av arbeidsmåter *Variasjonmåte*

Femtrinnskala: Stor økning **5**, En viss økning **4**, Ingen endring **3**, En viss reduksjon **2**, Stor reduksjon **1**, Vet ikke/ikke relevant **0**

54

6. Rektorer i grunnskoler

Innledning om begrepsbruk

Selv om det brukes litt ulike titler på skolens øverste ansvarlige leder i ulike kommuner, vil vi i dette spørreskjemaet bruke betegnelsen rektor eller skoleleder, for å unngå for mange betegnelser i skjemaet.

Bakgrunnsspørsmål

1. Er du...? *Kjønn*

Svaralternativer: Kvinne **1**, Mann **2**

2. Hvilket år er du født? *Før opp årstall/Rullegardin Alder*

3. Hvor mange innbyggere har kommunen? *Innbygger*

Svaralternativer: Færre enn 1.999 **1**, 2.000 – 4.999 **2**, 5.000 – 9.999 **3**, 10.000 – 19.999 **4**, 20.000 – 29.999 **5**, 30.000 – 49.999 **6**, 50.000 eller flere **7**

4. Hvor mange skoler med ungdomstrinn er det i kommunen? *Før opp antall skoler/Rullegardin Antskol*

5. Har du godkjent lærerutdanning? *Lærerutd*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Routing: De som svarer ja (verdi 1) på spørsmål 5 skal guides til spørsmål 6 og deretter til spørsmål 8, mens de som svarer nei på spørsmål 5 skal guides til spørsmål 7 og deretter til spørsmål 8

6. Hvis ja, hvilken type lærerutdanning har du? *Sett ett kryss Typlærutd*

Svaralternativer: Førskolelærerutdanning **1**, Allmennlærerutdanning **2**, Faglærerutdanning **3**, Lærerutdanning fra et universitet/Praktisk pedagogisk utdanning **4**

7. Hvis nei, hva er ditt høyeste utdanningsnivå? *Sett ett kryss Høyutd*

Svaralternativer: Videregående opplæring **1**, Bachelor/3-årig høyere utdanning **2**, Master/hovedfag **3**

8. Har du fullført noen former for formell lederutdanning og i så fall hvor mye? *Lederutd*

Svaralternativer: Ingen formell lederutdanning **1**, 10 vekttall/30 studiepoeng **2**, 20 vekttall/60 studiepoeng **3**, 30 vekttall/90 studiepoeng **4**, 40 vekttall/120 studiepoeng **5**, Mastergrad **6**

9. Hvor mange elever er det på din skole? *Før opp antall elever/Rullegardin Antelev*

10. Hvilke av følgende trinn er det på din skole? *Trinn*

Svaralternativer: 1.-4. trinn **1**, 1.-7. trinn **2**, 1.-10. trinn **3**, 8.-10. trinn **4**

11. Hvor mange års ansiennitet har du...? *Før opp antall år/Rullegardin*

- Som lærer *Anslærer*

55

- Som rektor *Ansrektor*

- Som rektor ved denne skolen *Ansskole*

- Som leder i annen offentlig eller privat virksomhet *Ansannen*

12. Hvor mange rektorskipper har det vært ved denne skolen de siste ti årene? *Rekskipper*

Svaralternativer: Ingen **0**, 1 **1**, 2 **2**, 3 eller flere **3**

Kunnskapsløftet ved din skole

13. Ut fra din erfaring, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene? *Sett ett kryss for hver påstand*

- Det nye læreplanverket er et godt styringsverktøy *Godstyr*
- Jeg oppfatter rolle- og ansvarsdelingen i styringen av skolesektoren som klar *Rolleansv*
- Kommunens pedagogiske støtteapparat for gjennomføring av reformen

Kunnskapsløftet fungerer godt *Pedstøtte*

- Jeg som skoleleder har fått større handlingsrom til å treffe selvstendige beslutninger med Kunnskapsløftet *Lederselv*
  - Etter Kunnskapsløftet styres skolene i større grad nedenfra, av brukere og lærere *Styrned*
  - Skoleledere har fått større innflytelse med Kunnskapsløftet *Skolinn*
  - Som skoleleder har jeg fått tilbud om relevant kompetanseutvikling i forbindelse med reformen *Tilbkomp*
  - Som skoleleder har jeg tilstrekkelig kompetanse til å bidra til å gjennomføre reformen etter hensikten *Tilstrkomp*
  - Veiledningene som er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet er en god støtte i det lokale læreplanarbeidet *VeilUdir*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

14. Ut fra din erfaring med reformen, hvor enig eller uenig er du i at Kunnskapsløftet har ført til: Sett ett kryss for hvert utsagn

- Bedre undervisningsmetoder *Bedundmet*
- Bedre tilpasset opplæring *Bedtilopp*
- Bedre samarbeid mellom lærerne *Bedsamlær*
- Bedre arbeid med læreplaner lokalt *Bedlærepl*
- Bedre samarbeid mellom skole og hjem *Bedskolhjem*
- Bedre vurderingspraksis *Bedvurd*
- Bedre ivaretagelse av behovene til elever som trenger spesialundervisning *Bedspes*
- Større metodefrihet *Størremet*
- Nye krav til lærernes kompetanse *Kravkomp*

56

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Grunnleggende ferdigheter

15. Læreplanverket for Kunnskapsløftet setter fokus på fem grunnleggende ferdigheter. Vi ber deg angi hvor enig eller uenig du er i følgende. Sett ett kryss for hver påstand

- Det sterke fokuset på grunnleggende ferdigheter i læreplanverket er bra for elevene *Fokusbra*
  - Læreplanverket gir god hjelp i arbeidet med grunnleggende ferdigheter. *Lærehjelp*
  - Læreplanverkets fokus på de samme grunnleggende ferdigheter i alle fag er ikke hensiktsmessig *Ikkehensikt*
  - Det er vanskelig å vurdere måloppnåelse når det gjelder grunnleggende ferdigheter *Vanskvurd*
  - Det er enkelt å knytte arbeidet med de grunnleggende ferdighetene til arbeidet mot kompetansemålene i fagene *Enkeltkomp*
  - For å kunne sikre godt nok fokus på arbeidet med grunnleggende ferdigheter, er man avhengig av at læreboka ivaretar dette på en god måte *Ivaretabok*
  - På skolen vår jobbes det systematisk med grunnleggende ferdigheter *Jobbesyst*
  - Lærerne har fått tilbud om kurs/seminarer om arbeid med grunnleggende ferdigheter *Tilbkurs*
  - Kurs/seminarer jeg har deltatt i, gir god nok hjelp i arbeidet med de grunnleggende ferdighetene *Kurshjelp*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

16. I hvilken grad mener du at Kunnskapsløftet har bidratt til å styrke de fem grunnleggende ferdighetene hos elevene på din skole? Sett ett kryss for hver linje

- Å kunne uttrykke seg muntlig *Muntlig*
- Å kunne uttrykke seg skriftlig *Skriftlig*
- Å kunne lese *Lese*
- Å kunne regne *Regne*
- Å kunne bruke digitale verktøy *Digverk*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

17. I hvor stor grad er du direkte involvert i å motivere lærerne på din skole slik at de blir bedre til å utvikle de grunnleggende ferdighetene hos elevene? Sett ett kryss for hver linje

- Å kunne uttrykke seg muntlig *Invmunt*
- Å kunne uttrykke seg skriftlig *Invskrift*

57

- Å kunne lese *Invlese*
- Å kunne regne *Invregne*
- Å kunne bruke digitale verktøy *Invdigverk*

Femtrinnskala: Svært mye **5**, Nokså mye **4**, Verken mye eller lite **3**, Nokså lite **2**, Svært lite **1**, Vet ikke **0**

Evalueringsverktøy og kvalitetsvurdering

18. I hvilken grad har disse evalueringsverktøyene bidratt til å forbedre undervisningen og/eller elevenes læringsmiljø ved din skole? Sett ett kryss for hver linje

- Elevundersøkelsen *Elevund*
- Andre brukerundersøkelser blant foreldre og/eller elever *Andund*
- Obligatoriske kartleggingsprøver *Oblikart*
- Systematiske elevsamtaler *Systsamt*
- Nasjonale prøver *Nasjprøve*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

19. I hvilken grad har det nasjonale systemet for kvalitetsvurdering bidratt til følgende ved din skole: Sett ett kryss for hver linje

- Endret innhold i skolens planer *Endreinn*
- Flere prøver for elevene *Flereprøv*
- Mer kompetanseutvikling for personalet *Merkompetanse*
- Endrede rutiner for resultatoppfølging ved skolen *Endrerut*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Samarbeid og kompetanseutvikling

20. I hvilken grad beskriver disse påstandene situasjonen ved din skole? Sett ett kryss for hver påstand

- Lærerne samarbeider om planlegging av undervisningen *Samund*
- Lærerne samarbeider om gjennomføringen av undervisningen *Samgjen*
- Lærerne samarbeider om vurdering av elevenes resultater *Samvurd*
- Det legges til rette for at lærene kan delta i kurs /etter- og videreutdanning *Rettekurs*
- Lærerne ved skolen samarbeider godt *Samgodt*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

21. I hvilken grad er dette viktige kilder for din egen kompetanseutvikling? Sett ett kryss for hver linje

- Faglitteratur, forskningsrapporter, fagtidsskrifter eller lignende *Faglitt*

58

- Systematisk vurdering av egen skoles praksis *Systvurd*
- Kolleger (via samtaler, diskusjoner, observasjoner eller lignende) *Kollega*
- Ekstern veiledning *Eksternveil*
- Deltakelse i profesjonelle foreninger (for eksempel fagforeninger) *Proffor*
- Etterutdanning, kurs, seminarer, skolebesøk eller lignende *Etterutd*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Egne erfaringer med Kunnskapsløftet

22. I hvilken grad vil du si at du som skoleleder: Sett ett kryss for hvert utsagn

- kan slutte deg til reformens målsettinger *Refmål*
- har tillit til reformens virkemidler *Refvirk*
- har fått mer selvstendig beslutningsmyndighet enn før Kunnskapsløftet *Selvbesl*
- har fått andre oppgaver enn før Kunnskapsløftet *Andopp*
- opplever at reformen gir deg fleksibilitet og åpenhet i forhold til din skoles forutsetninger og valg av løsninger *Fleksåp*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Skoleeier

23. I hvilken grad vil du si at skoleeier (kommunen) har bidratt: Sett ett kryss for hvert utsagn

- til å ansvarliggjøre din skole gjennom delegering av beslutningsmyndighet *Ansvbesl*
- til å ansvarliggjøre din skole gjennom delegering av oppgaver *Ansvopp*
- til å utvikle den kompetansen skolen din trenger for å gjennomføre reformen *Utvkomp*
- til å styrke din skoles kompetanse for å utvikle lokale læreplaner *Styrkkomp*
- med økonomiske ressurser for å gjennomføre reformen ved din skole *Økressurs*
- til å etablere et system for systematisk vurdering av din skoles praksis og resultater *Vurdpraksis*

- til å forbedre din skoles evne til å gjennomføre skoleutvikling for å innfri reformens mål

Skoleutv

- til å etablere arenaer for samarbeid og erfaringsutveksling i gjennomføringen av reformen

Etabarena

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Routing: Resten av spørsmålene skal bare til rektorer som har svart 1.-10. trinn eller 8.-10. trinn (verdi 3 eller 4) på spørsmål 8.

59

Innledningstekst (på ny side)

På resten av spørsmålene skal rektorer fra skoler med både barne- og ungdomstrinn svare ut i fra ungdomstrinnet.

Faget utdanningsvalg

24. Nedenfor følger noen spørsmål om aktiviteter og organisering av faget utdanningsvalg: *Sett et kryss for hver linje*

- Faglærere i norsk, samfunnsfag osv. underviser i utdanningsvalg innenfor sine fag

Sinefag

- Én lærer har særlig ansvar for å koordinere undervisningen i utdanningsvalg *Læransv*
- Rådgiver har særlig ansvar for å koordinere undervisningen i utdanningsvalg *Rådansv*
- Skolen drev utviklingsarbeid i utdanningsvalg/programfag til valg før det ble et obligatorisk fag fra høsten 2008 *Utfør*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

25. I læreplanen for utdanningsvalg heter det at aktivitetene i hovedområdet utprøving skal være forankret i kompetansemål i utdanningsprogram i videregående opplæring. Hvordan blir dette ivare tatt ved skolen? *Sett ett kryss for hver linje*

- Skolen har samarbeidet med videregående opplæring (skoler eller fylkeskommunen) for å presisere kompetansemål i faget utdanningsvalg *Samarbvgo*
- Skolen har fått bistand fra kommunen som skoleeier for å presisere kompetansemål i faget utdanningsvalg *Bistandkomm*

- Skolens lærere har selv arbeidet med å presisere kompetansemål i faget utdanningsvalg *Selvarb*

- Kompetansemålene ivaretas av videregående skoler når våre elever er på kurs eller i utplassering *Ivaretagvs*

Svaralternativer: Nei **1**, Ja, i begrenset grad **2**, Ja, i høy grad **3**

26. Nedenfor følger noen utsagn om utdanningsvalg og utdannings- og yrkesveiledning, som vi ber deg ta stilling til. *Sett ett kryss på hver linje*

- For at elevene skal få et realistisk bilde av hva et utdannings- eller yrkesvalg innebærer, må både videregående skoler og aktører i arbeidslivet bidra i rådgivningen *Realistbild*

- På vår skole er vi i stor grad overlatt til oss selv og våre egne ressurser i yrkes- og utdanningsveiledningen av elever *Overlatt*

- Foreldre må i større grad involveres i elevenes utdannings- og yrkesvalg *Foreldreinv*

- Det er viktig at faglærere involveres i faget utdanningsvalg *Faglærinv*

60

- På vår skole har vi tilfredsstillende kompetanse for å undervise i faget utdanningsvalg *Tilfredskomp*

- Utdanningsvalg er et fag som vil redusere feilvalg i videregående opplæring *Redfeil*

- Utdanningsvalg er et fag som vil redusere frafall i videregående opplæring *Redfracfall*

- Videregående skoler legger godt til rette for at våre elever får bli kjent med

utdanningsprogram som de interesserer seg for *Leggerett*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Overgang fra grunnskole til videregående skole

27. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? *Sett ett kryss for hvert utsagn*

- All informasjon om karakterer fra grunnskolen bør overføres til videregående skole slik at lærerne kjenner det faglige nivået til Vg1-elevene *Infokar*

- Blant elevene i tiende klasse på vår skole er det noen som burde hatt et ekstra år i ungdomsskolen eller et innledende år i videregående opplæring for å tilegne seg et faglig nivå godt nok til å klare videregående opplæring *Ekstraår*

- Dersom det hadde vært mulig hadde det vært en fordel for mange ungdommer å begynne å jobbe etter tiende klasse heller enn å begynne i videregående opplæring *Begjobb*

- Alle som begynner i videregående opplæring bør få starte med blanke ark, dvs. at videregående opplæring ikke bør kjenne deres faglige forhistorie *Blankeark*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Lærerkvalifikasjoner

28. Hvor godt stemmer følgende utsagn for ungdomstrinnet ved denne skolen? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Skolen har godt kvalifiserte lærere *Godtkval*
  - Skolen har problemer med å rekruttere godt kvalifiserte lærere *Probekreutt*
  - Skolen prioriterer å ansette lærere med lektorkompetanse *Lektorkomp*
- Femtrinnskala: Svært dårlig **1**, Nokså dårlig **2**, Verken godt eller dårlig **3**, Nokså godt **4**, Svært godt **5**, Vet ikke **0**

Samarbeidsklima på skolen

29. Hvordan vurderer du som rektor samarbeidet på skolen? Sett ett kryss for hver linje

- Mellom ledelsen og lærerne *Samledlær*
- Mellom lærerne *Samlær*
- Mellom elevene og lærerne *Samelevlær*

61

- Mellom skolen og hjemmet *Samskolhjem*
- Mellom skolen og barneskolen(e) *Sambarnskol*
- Mellom skolen og lokalmiljøet *Samlokal*

Femtrinnskala: Svært dårlig **1**, Nokså dårlig **2**, Verken godt eller dårlig **3**, Nokså godt **4**, Svært godt **5**, Vet ikke **0**

Skolemiljø

30. I hvilken grad blir elevenes læring ved denne skolen hindret av følgende former for atferd? Sett ett kryss for hver linje

Blant elevene ved skolen:

- Komme for sent på skolen *Forsent_E*
- Ugyldig fravær/skulking *Fravær_E*
- Forstyrrende bråk i timene *Bråk_E*
- At elever truer eller mobber medelever *Mobbe_E*
- Elevers bruk av alkohol eller narkotika *Alkohol_E*
- Elevenes manglende respekt for lærerne *Respekt_E*

Blant lærerne ved skolen:

- Komme for sent til timen *Forsent_L*
- Fravær *Fravær_L*
- Problemer med klasseromsledelse *Klasseled_L*
- Manglende forberedelser til undervisningen *Forbered_L*
- Elever blir ikke oppfordret til å yte maksimalt *Maks_L*
- Lave forventninger til elevenes faglige prestasjoner *Forvent_L*
- Ikke flinke nok til å møte elevenes individuelle behov *Behov_L*
- At lærerne motsetter seg endring *Endring_L*
- Dårlig samarbeid mellom lærerne *Samarb_L*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Organisering av undervisning

31. Hvilke av følgende modeller benytter skolen vanligvis i undervisningen i 10. klasse på ungdomstrinnet? Sett kryss der utsagnet stemmer i forhold til norsk-, engelsk- og matematikundervisningen. Sett gjerne flere kryss dersom det er flere utsagn som passer for din skole.

Norsk

62

- Innen klassen arbeider elevene vanligvis med samme type innhold, men på forskjellig nivå [Nivå_norsk](#)

- Elevene er gruppert og arbeider med ulikt innhold med ulik vanskegrad [Vanske_norsk](#)

- Elevene er gruppert etter faglig nivå innenfor samme gruppe/klasse [Grupp_norsk](#)

- Læreren underviser på en måte som er tilpasset elever med ulikt faglig nivå (elevene er ikke gruppert etter nivå) [Tilpass_norsk](#)

Engelsk

- Innen klassen arbeider elevene vanligvis med samme type innhold, men på forskjellig nivå [Nivå_eng](#)

- Elevene er gruppert og arbeider med ulikt innhold med ulik vanskegrad [Vansk_eng](#)

- Elevene er gruppert etter faglig nivå innenfor samme gruppe/klasse [Grupp_eng](#)

- Læreren underviser på en måte som er tilpasset elever med ulikt faglig nivå (elevene er ikke gruppert etter nivå) [Tilpass_eng](#)

Matematikk

- Innen klassen arbeider elevene vanligvis med samme type innhold, men på forskjellig nivå [Nivå_mat](#)

- Elevene er gruppert og arbeider med ulikt innhold med ulik vanskegrad [Vansk_mat](#)

- Elevene er gruppert etter faglig nivå innenfor samme gruppe/klasse [Grupp_mat](#)

- Læreren underviser på en måte som er tilpasset elever med ulikt faglig nivå (elevene er ikke gruppert etter nivå) [Tilpass_mat](#)

Leksehjelp

32. Tilbyr skolen leksehjelp til elever på ungdomstrinnet? Sett ett kryss for hvert skoleår

- Inneværende skoleår (2010-2011) [Lekse10](#)

- Forrige skoleår (2009-2010) [Lekse09](#)

- Skoleåret 2008-2009 [Lekse08](#)

- Skoleåret 2007-2008 [Lekse07](#)

Svaralternativer: Nei **1**, Ja **2**

Routing: Bare de som svarer Ja (verdi 2) på et eller flere av punktene under spørsmål 31 skal svare på spørsmål 33-36

33. Omtrent hvor stor andel av elevene på ungdomstrinnet har så langt benyttet seg jevnlig av tilbudet om leksehjelp? [Lekseand](#)

Svaralternativer: 0-5 prosent **1**, 6-10 prosent **2**, 11-20 prosent **3**, 21-50 prosent **4**, Mer enn 50 prosent **5**

34. I hvor stor grad benyttes leksehjelpen av: Sett ett kryss for hver linje

- Gutter [Leksegutt](#)

- Jenter [Leksejent](#)

63

- Majoritetsspråklige elever [Leksemaj](#)

- Minoritetsspråklige elever [Leksemin](#)

- Elever med svake læringsforutsetninger [Leksesvak](#)

- Elever med gode læringsforutsetninger [Leksegod](#)

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

35. Har skolens tilbud om leksehjelp etter din mening bidratt til å forbedre de faglige resultatene blant elevene som har benyttet seg av tilbudet? *Leksebedre*

Svaralternativer: Nei **1**, Ja, for noen få **2**, Ja, for de fleste **3**, Ja, for alle **4**, Vet ikke **0**

36. I hvilken grad opplever du at elevene som har størst behov for ekstra hjelp med leksene faktisk benytter seg av skolens tilbud om leksehjelp? *Leksebehov*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Elevvurdering

37. Hvor ofte blir skolens ungdomsskoleelever vurdert ved hjelp av... Sett ett kryss for hver linje

- Sentralgitte eller kommunale prøver *Sentralprøve*
- Prøver utviklet av læreren *Lærerprøve*
- Lærernes samlede inntrykk *Lærinstrykk*
- Mappedvurdering *Mappedvurd*
- Prosjekter og hjemmearbeid *Prosjekt*

Femtrinnskala: Aldri **1**, 1-2 ganger i året **2**, 3-5 ganger i året **3**, Månedlig **4**, Mer enn en gang i måneden **5**, Vet ikke **0**

38. Blir elevvurderingene ved skolen brukt til å ... Sett ett kryss for hver linje

- Informere enkeltelever om hans/hennes forbedringspotensial? *Forbedring*
- Informere foreldrene om elevens utvikling? *Elevutv*
- Gruppere elevene for å gi differensiert undervisning? *Diffund*
- Sammenlikne skolen med det generelle nivået lokalt og/eller nasjonalt? *Gennivå*
- Følge med på skolens utvikling fra år til år? *Utvår*
- Vurdere lærernes innsats? *Lærinnsats*
- Vurdere om deler av pensum eller undervisningen kan forbedres? *Pensum*
- Sammenlikne skolen med andre skoler? *Sammenlign*

Svaralternativer: Nei **1**, Ja, til en viss grad **2**, Ja, i stor grad **3**

64

Variasjon i faglig nivå

39. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Når vi har elever i tiende klasse som vi vurderer til å ha et for svakt faglig grunnlag i forhold til å klare full studie- eller yrkeskompetanse, gir vi råd om å velge en utdanning som sikter mot kompetanse på lavere nivå/grunnkompetanse *Svakgrunn*
- Blant elevene i tiende klasse på vår skole er det elever som ikke har faglige forutsetninger for å begynne i videregående opplæring i det hele tatt *Ikkefag*
- Blant elevene i tiende klasse på vår skole er det noen som burde begynne på en utdanning i videregående opplæring hvor målet ikke er full studie- eller yrkeskompetanse *Ikkefull*
- Alle elevene i tiende klasse på vår skole har forutsetninger for å klare studie- eller yrkeskompetanse i videregående opplæring *Klarefull*
- Det er helt nødvendig å etablere gode ordninger for at elever som har svake faglige forutsetninger for å oppnå studie- eller yrkeskompetanse skal kunne oppnå en dokumentert kompetanse på et lavere nivå/grunnkompetanse *Etablergod*
- Lærerne som underviser i tiende klasse ved våre skoler klarer stort sett å tilpasse undervisningen i forhold til den enkelte elevs forutsetninger *Lertilpopp*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Ulikhet i læringsutbytte

40. Gutter, elever med lavt utdannede foreldre og minoritetsspråklige elever har dårligst læringsutbytte i den norske skolen. Bidrar Kunnskapsløftet etter din oppfatning til å endre på dette når det gjelder... Sett ett kryss for hver linje

- ...forskjeller mellom gutter og jenter *Forkjønn*
- ...forskjeller etter foreldres utdanningsnivå *Forutdniv*
- ... forskjeller mellom majoritets- og minoritetselever? *Formajoritet*

Svaralternativer: Nei **1**, Ja, jeg tror Kunnskapsløftet bidrar til at forskjellene blir mindre over tid **2**, Ja, jeg tror Kunnskapsløftet bidrar til at forskjellene øker over tid **3**, Vet ikke **4**

41. Finnes det i løpet av de siste to årene særskilte tiltak hvor målet er å bedre læringsutbyttet til følgende elevgrupper Sett ett kryss for hver linje

- Elever som generelt sliter med å oppnå kompetansemålene *Tiltakkomp*
- Gutter *Tiltakgutt*
- Jenter *Tiltakjent*
- Elever med manglende støtte hjemmefra *Tiltakstøtte*
- Minoritetsspråklige elever *Tiltakmin*

Svaralternativer: Nei **1**, Ja, begrenset tiltak **2**, Ja, omfattende tiltak **3**

65

Pedagogisk lederskap

42. Nedenfor finner du utsagn som handler om din ledelse ved denne skolen. Angi hvor ofte disse aktivitetene og handlingene forekom ved din skole i løpet av siste skoleår. Sett ett kryss for hver linje

- Jeg forsikrer meg om at det lærerne får av faglig og yrkesmessig utvikling, er i overensstemmelse med skolens undervisningsmål *Fagligutv*
- Jeg forsikrer meg om at lærerne arbeider i henhold til skolens mål for opplæringen

Lærerarb

- Jeg bruker elevresultater for å utvikle skolens mål for opplæringen *Elevmål*
- Jeg tar eksamensresultater i betraktning ved beslutninger om læreplanutvikling *Eksamenres*
- Når en lærer har problemer i klassen, tar jeg initiativ til å diskutere dette *Klasseprob*
- Jeg informerer lærerne om muligheter for oppdatering av deres kunnskaper og ferdigheter

Oppdatere

- Når en lærer tar opp et problem fra klassen, løser vi det i fellesskap *Løsefelles*
- Jeg observerer undervisning i klasserommet *Observere*
- Jeg gir lærerne råd om hvordan de kan forbedre sin undervisning *Rådforbedre*
- Jeg foretar stikkprøver av elevarbeid for å være oppdatert på elevenes arbeid i klassen

Stikkprøve

Firetrinnskala: Aldri **1**, Sjelden **2**, Ganske ofte **3**, Svært ofte **4**, Vet ikke **0**

43. Hvor ofte blir lærerne ved denne skolen vurdert av deg som rektor, av andre i ledelsen og av lærerkolleger ved skolen? Sett ett kryss for hver linje

- Av deg (rektor) *Vurdrektor*
- Av andre i ledelsen *Vurdledelse*
- Av lærerkolleger *Vurdlærer*

Femtrinnskala: Aldri **1**, Mindre enn en gang annethvert år **2**, Annethvert år **3**, En gang i året **4**, To ganger i året eller oftere **5**, Vet ikke **0**

Skolens ressurser

44. Etter ditt syn, i hvilken grad bidrar følgende forhold til å fremme ungdomsskoleelevenes læring på din skole? Sett ett kryss for hver linje

- Lærernes faglige kvalifikasjoner *Fremmefag*

- Lærernes evne til klasseromsledelse *Fremmeklasse*
- Lærernes evne til å samarbeide med hverandre *Fremmesam*
- Skolens spesialpedagogiske kompetanse *Fremmespes*
- Skolens kompetanse om minoritetspråklige elever *Fremmemin*
- Skolebiblioteket *Fremmebib*
- Datamaskiner *Fremmedata*
- Multimediamateriell *Fremmemulti*

66

Femtrinsskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

67

7. Rektorer i videregående skoler

Bakgrunnsspørsmål

Er du...? *Kjønn* 119.

Svaralternativer: Kvinne **1**, Mann **2**

Hvilket år er du født? *Før opp årstall/rullegardin Alder* 120.

Har du godkjent lærerutdanning? *Lærerutd* 121.

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Routing: De som svarer ja på spørsmål 3 skal guides til spørsmål 4 og deretter til spørsmål 6, mens de som svarer nei på spørsmål 3 skal guides til spørsmål 5 og deretter til spørsmål 6.

Hvis ja, hvilken type lærerutdanning har du? *Sett ett kryss Typlærerutd* 122.

Svaralternativer: Førskolelærerutdanning **1**, Allmennlærerutdanning **2**, Faglærerutdanning **3**, Lærerutdanning fra et universitet/Praktisk pedagogisk utdanning **4**

Hvis nei, hva er ditt høyeste utdanningsnivå? *Sett ett kryss Høyutd* 123.

Svaralternativer: Videregående opplæring **1**, Bachelor/3-årig høyere utdanning **2**, Master/hovedfag **3**

Har du fullført noen former for formell lederutdanning og i så fall hvor 124.*mye?*

Lederutd

Svaralternativer: Ingen formell lederutdanning **1**, 10 vekttall/30 studiepoeng **2**, 20 vekttall/60 studiepoeng **3**, 30 vekttall/90 studiepoeng **4**, 40 vekttall/120 studiepoeng **5**, mastergrad **6**

Hvor mange elever er det på din skole? *Før opp antall elever/Rullegardin* 125.*Antelev*

Hvor mange års ansiennitet har du...? *Før opp antall år/Rullegardin* 126.

- Som lærer *Anslærer*
- Som rektor/skoleleder *Ansrektor*
- Som rektor ved denne skolen *Ansskole*
- Som leder i annen offentlig eller privat virksomhet *Ansannen*

Hvilke utdanningsprogrammer har dere ved skolen? *Sett så mange kryss* 127.*som nødvendig*

- Studiespesialisering *ST*
- Idrettsfag *ID*
- Musikk, dans og drama *MD*
- Medier og kommunikasjon *MK*
- Helse- og sosialfag *HS*
- Elektrofag *EL*
- 68
- Teknikk og industriell produksjon *TIP*
- Bygg- og anleggsteknikk *BA*
- Design og håndverk *DH*
- Restaurant og matfag *RM*
- Service og samferdsel *SS*
- Naturbruk *NA*

Kunnskapsløftet ved din skole

Ut fra din erfaring, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene? 128.*Sett ett kryss for hver påstand*

- Det nye læreplanverket er et godt styringsverktøy *Godstyr*
- Jeg oppfatter rolle- og ansvarsdelingen i styringen av skolesektoren som klar *Rolleansv*
- Fylkeskommunens pedagogiske støtteapparat for gjennomføring av reformen

Kunnskapsløftet fungerer godt *Pedstøtte*

- Jeg som skoleleder har fått større handlingsrom til å treffe selvstendige beslutninger med Kunnskapsløftet *Lederselv*
  - Etter Kunnskapsløftet styres skolene i større grad nedenfra, av brukere og lærere *Styrned*
  - Skoleledere har fått større innflytelse med Kunnskapsløftet *Skolinn*
  - Som skoleleder har jeg fått tilbud om relevant kompetanseutvikling i forbindelse med reformen *Tilbkomp*
  - Som skoleleder har jeg tilstrekkelig kompetanse til å bidra til å gjennomføre reformen etter hensikten *Tilstrkomp*
  - Veiledningene som er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet er en god støtte i det lokale læreplanarbeidet *VeilUdir*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Ut fra din erfaring med reformen, hvor enig eller uenig er du i at ¹²⁹Kunnskapsløftet har ført til: Sett ett kryss for hvert utsagn

- Bedre undervisningsmetoder *Bedundmet*
- Bedre tilpasset opplæring *Bedtilopp*
- Bedre samarbeid mellom lærerne *Bedsamlær*
- Bedre arbeid med læreplaner lokalt *Bedlærepl*
- Bedre samarbeid mellom skole og hjem *Bedskolhjem*
- Bedre vurderingspraksis *Bedvurd*
- Bedre ivaretagelse av behovene til elever som trenger spesialundervisning *Bedspes*
- Større metodefrihet *Størremet*
- Nye krav til lærernes kompetanse *Kravkomp*
- Nye krav til instruktørens kompetanse *Kravinst*

69

- Økt samarbeid mellom skole og lærebedrift *Samskolbed*
  - Redusert frafall i videregående *Redfrac*
  - Bedre muligheter for lære kandidater *Muliglær*
  - Større fokus på yrkesretting av undervisningen *Yrkund*
  - Mindre spesialundervisning etter enkeltvedtak *Mindspes*
  - Større fleksibilitet i tilrettelegging av opplæringen (avvik fra normalmodellen) *Tilropp*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Grunnleggende ferdigheter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet setter fokus på fem ¹³⁰grunnleggende ferdigheter. Vi ber deg angi hvor enig eller uenig du er i følgende: Sett ett kryss for hver påstand

- Det sterke fokuset på grunnleggende ferdigheter i læreplanverket er bra for elevene *Fokusbra*
- Læreplanverket gir god hjelp i arbeidet med grunnleggende ferdigheter *Lærehjelp*
- Læreplanverkets fokus på de samme grunnleggende ferdigheter i alle fag er ikke hensiktsmessig *Ikkehensikt*
- Det er vanskelig å vurdere måloppnåelse når det gjelder grunnleggende ferdigheter *Vanskvurd*
- Det er enkelt å knytte arbeidet med de grunnleggende ferdighetene til arbeidet mot kompetansemålene i fagene *Enkeltkomp*
- For å kunne sikre godt nok fokus på arbeidet med grunnleggende ferdigheter, er man avhengig av at læreboka ivaretar dette på en god måte *Ivaretabok*

- På skolen vår jobbes det systematisk med grunnleggende ferdigheter *Jobbesyst*
  - Lærerne har fått tilbud om kurs/seminarer om arbeid med grunnleggende ferdigheter *Tilbkurs*
  - Kurs/seminarer jeg har deltatt i, gir god nok hjelp i arbeidet med de grunnleggende ferdighetene *Kurshjelp*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

I hvilken grad mener du at Kunnskapsløftet har bidratt til å styrke de 131.fem grunnleggende ferdighetene hos elevene på din skole? Sett ett kryss for hver linje

- Å kunne uttrykke seg muntlig *Muntlig*
- Å kunne uttrykke seg skriftlig *Skriftlig*
- Å kunne lese *Lese*
- Å kunne regne *Regne*
- Å kunne bruke digitale verktøy *Digverk*

70

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Overgang fra grunnskole til videregående skole

Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? Sett ett kryss for hvert utsagn 132.

- Ved vår skole skaffer vi oss informasjon om hvordan nye Vg1 elever har gjort det faglig i tiende klasse, slik at vi kan tilpasse undervisningen best mulig til den enkeltes forutsetninger *Skaffefaglig*
  - Ved vår skole skaffer vi oss informasjon over fraværet fra tiende klasse for nye Vg1 elevene som en del av denne kunnskapen vi ønsker om hver enkelt elev for å kunne tilpasse undervisningen best mulig til den enkeltes forutsetninger *Skaffefravær*
  - Det gjennomføres oppstartsamtaler med alle elever som begynner på Vg1 på vår skole, enten med eleven alene eller med foreldre til stede *Oppstartsamt*
  - All informasjon om karakterer fra grunnskolen bør overføres til videregående skole slik at lærerne kjenner det faglige nivået til Vg1-elevne *Infokar*
  - Alle som begynner i videregående opplæring bør få starte med blanke ark, dvs. at videregående opplæring ikke bør kjenne deres faglige forhistorie *Blankeark*
  - Blant elevene på Vg1 ved vår skole er det noen som burde hatt et ekstra år i ungdomsskolen eller et innledende år i videregående opplæring for å tilegne seg et faglig nivå godt nok til å klare videregående opplæring *Ekstraår*
  - Dersom det hadde vært mulig hadde det vært en fordel for mange ungdommer å begynne å jobbe etter tiende klasse heller enn å begynne i videregående opplæring *Begjobb*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Evalueringsverktøy og kvalitetsvurdering

I hvilken grad har følgende evalueringsverktøy bidratt til å forbedre

133.undervisningen og/eller elevenes læringsmiljø? Sett ett kryss for hver linje

- Elevundersøkelsen *Elevund*
- Andre brukerundersøkelser blant foreldre og/eller elever *Andund*
- Obligatoriske kartleggingsprøver *Oblikart*
- Systematiske elevsamtaler *Systsamt*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

I hvilken grad har det nasjonale systemet for kvalitetsvurdering 134. bidratt til følgende ved din skole: Sett ett kryss for hver linje

- Endret innhold i skolens planer *Endreinn*
- Flere prøver for elevene *Flereprøv*
- Mer kompetanseutvikling for personalet *Merkompetanse*

71

- Endrede rutiner for resultatoppfølging ved skolen *Endrerut*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Samarbeid og kompetanseutvikling

I hvilken grad beskriver disse påstandene situasjonen ved din skole? 135. Sett ett kryss for hver påstand

- Lærerne samarbeider om planlegging av undervisningen *Samund*
- Lærerne samarbeider om gjennomføringen av undervisningen *Samgjen*
- Lærerne samarbeider om vurdering av elevenes resultater *Samvurd*
- Det legges til rette for at lærene kan delta i kurs /etter- og videreutdanning *Rettekurs*
- Lærerne ved skolen samarbeider godt *Samgodt*
- Lærerne og skolens ledelse samarbeider godt *Samledelse*
- Elevene og lærerne ved skolen samarbeider godt *Samelev*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

I hvilken grad er dette viktige kilder for din egen kompetanseutvikling? Sett 136. ett kryss for hver linje

- Faglitteratur, forskningsrapporter, fagtidsskrifter eller lignende *Faglitt*
- Systematisk vurdering av egen skoles praksis *Systvurd*
- Kolleger (via samtaler, diskusjoner, observasjoner eller lignende) *Kollega*
- Ekstern veiledning *Eksternveil*
- Deltakelse i profesjonelle foreninger (for eksempel fagforeninger) *Proffor*
- Etterutdanning, kurs, seminarer, skolebesøk eller lignende *Etterutd*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Egne erfaringer med Kunnskapsløftet

I hvilken grad vil du si at du som skoleleder: Sett ett kryss for hvert 137. utsagn

- kan slutte deg til reformens målsettinger *Refmål*
- har tillit til reformens virkemidler *Refvirk*
- har fått mer selvstendig beslutningsmyndighet enn før Kunnskapsløftet *Selvbesl*
- har fått andre oppgaver enn før Kunnskapsløftet *Andopp*
- opplever at reformen gir deg fleksibilitet og åpenhet i forhold til din skoles forutsetninger og valg av løsninger *Fleksåp*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

72

Skoleeier

I hvilken grad vil du si at skoleeier (fylkeskommunen) har bidratt: 138. Sett ett kryss for hvert utsagn

- til å ansvarliggjøre din skole gjennom delegering av beslutningsmyndighet *Ansvbesl*

- til å ansvarliggjøre din skole gjennom delegering av oppgaver *Ansvopp*
- til å utvikle den kompetansen skolen din trenger for å gjennomføre reformen *Utvkomp*
- til å styrke din skoles kompetanse for å utvikle lokale læreplaner *Styrkkomp*
- med økonomiske ressurser for å gjennomføre reformen ved din skole *Økressurs*
- til å etablere et system for systematisk vurdering av din skoles praksis og resultater

Vurdpraksis

- til å forbedre din skoles evne til å gjennomføre skoleutvikling for å innfri reformens mål

Skoleutv

- til å etablere arenaer for samarbeid og erfaringsutveksling i gjennomføringen av reformen

Etabarena

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Yrkes- og utdanningsveiledning

Foregår det samarbeid mellom din skole og det lokale næringslivet om 139.yrkes- og utdanningsveiledning? *Samskolenær*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Foregår det samarbeid mellom din skole og andre skoler om yrkes- og

140.utdanningsveiledning for elever i overgangen mellom skoleslagene? *Du kan sette flere kryss*

- Ja, med grunnskole som ligger i vår kommune *Grunnkomm*
- Ja, med grunnskole som ligger i andre kommuner *Grunnannen*
- Ja, med videregående skole som ligger i vår kommune *Viderekomm*
- Ja, med videregående skole som ligger i andre kommuner *Videreannen*
- Nei *Ikkesam*

Nedenfor følger noen utsagn om utdannings- og yrkesveiledning til

141.ungdomsskoleelever, som vi ber deg ta stilling til. Sett ett kryss for hver linje

- Vår skole legger til rette for at ungdomsskoleelever skal få prøve ut utdanningsprogram som de er interessert i *Prøvutdprog*
- Situasjonen med hensyn til rom og fasiliteter legger begrensninger på hvilke utdanningsprogram ungdomsskoleelever kan få prøve ut ved vår skole *Rombegrens*
- Våre læreres forpliktelser overfor egne elever legger begrensninger på ungdomsskoleelevers utprøving av utdanningsprogram ved vår skole *Forpliktbegrens*

73

- Antall ungdommer som velger feil utdanningsprogram er redusert etter innføringen av faget utdanningsvalg på ungdomstrinnet *Redfeilvalg*
- Faget utdanningsvalg på ungdomstrinnet forebygger frafall i videregående opplæring

Forebyggfrac

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Variasjon i faglig nivå

Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? Sett ett kryss for hvert utsagn 142.

- Når vi ser at noen elever på Vg1 har for svakt faglig grunnlag i forhold til å klare full studie- eller yrkeskompetanse, råder vi dem til å velge en utdanning som sikter mot kompetanse på lavere nivå/grunnkompetanse *Svakgrunn*
- Blant elevene som begynner på Vg1 om høsten er det elever som ikke har faglige forutsetninger for å være elev i videregående opplæring i det hele tatt *Ikkefag*
- Blant elevene på Vg1 på vår skole er det noen som burde gått på en utdanning i videregående opplæring hvor målet ikke er full studie- eller yrkeskompetanse *Ikkefull*

- Alle elevene våre på Vg1 har forutsetninger for å klare full studie- eller yrkeskompetanse *Klarefull*

- Det er helt nødvendig å etablere gode ordninger for at elever som har svake faglige forutsetninger for å oppnå studie- eller yrkeskompetanse skal kunne oppnå en dokumentert kompetanse på et lavere nivå/grunnkompetanse *Etablergod*

- Lærerne som underviser i Vg1 ved vår skole klarer stort sett å tilpasse undervisningen i forhold til den enkelte elevs forutsetninger *Tilpoppg1*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Routing: Resten av spørsmålene (spørsmål 25-32) skal bare til de som har svart at de har yrkesfaglige utdanningsprogram på sin skole, det vil si de som har svart at de har minst ett av følgende utdanningsprogram på spørsmål 9: Medier og kommunikasjon, Helse- og sosialfag, Elektrofag, Teknikk og industriell produksjon, Bygg- og anleggsteknikk, Design og håndverk, Restaurant og matfag, Service og samferdsel, Naturbruk

Prosjekt til fordypning

På din skole, hvem har hovedansvaret for organiseringen av prosjekt til

143.fordypning? *AnsvarPTF*

Svaralternativer: Skoleledelsen **1**, Avdelingsledelsen **2**, Den enkelte faglærer **3**, Vet ikke **4**

Prosjekt til fordypning skal ivareta flere ulike formål. Hvilken vekt vil du si 144.at dere fra skoleledelsens side har lagt på de ulike formålene som nevnes her: Først, prosjekt til fordypning på Vg1: *Sett ett kryss for hver linje*

- At elevene skal få en bredest mulig innføring i aktuelle lærefag innen utdanningsprogrammet *BredVg1*

74

- At elevene selv skal få mulighet til praktisk utprøving av oppgaver og arbeidsmåter i yrkene *UtprøvVg1*

- At elevene skal ha mulighet til å spesialisere seg gjennom fordypning i ett eller flere lærefag *SpesVg1*

- At elevene skal ha mulighet til å ta fellesfag og programfag fra studieforbredende utdanningsprogram *FagVg1*

Tretrinnskala: Stor vekt **3**, Noe vekt **2**, Liten eller ingen vekt **1**, Vet ikke **0**

Hvor stor vekt har man fra skoleledelsens side lagt på følgende formål når 145.det gjelder prosjekt til fordypning på vg2? *Sett ett kryss for hver linje*

- At elevene skal få en bredest mulig innføring i aktuelle lærefag innen utdanningsprogrammet *BredVg2*

- At elevene selv skal få mulighet til praktisk utprøving av oppgaver og arbeidsmåter i yrkene *UtprøvVg2*

- At elevene skal ha mulighet til å spesialisere seg gjennom fordypning i ett eller flere lærefag *SpesVg2*

- At elevene skal ha mulighet til å ta fellesfag og programfag fra studieforbredende utdanningsprogram *FagVg2*

Tretrinnskala: Stor vekt **3**, Noe vekt **2**, Liten eller ingen vekt **1**, Vet ikke **0**

Hvor stor betydning har følgende forhold for elevenes valgmuligheter i 146.prosjekt til fordypning? *Sett ett kryss for hver linje*

- Retningslinjer fra fylkesutdanningsjefen *Retningsjef*

- Lærernes fagbakgrunn og kontakter *Fagbakgrunn*

- Økonomiske rammer *Økramme*

- Utstyrssituasjonen i skolen *Utstyrsit*

- Tilgangen på praksisplasser i arbeidslivet *Praksisplass*

Tretrinnskala: Stor betydning **3**, Noe betydning **2**, Liten eller ingen betydning **1**, Ikke sikker **0**

Ta stilling til følgende påstander: Sett ett kryss for hver påstand 147.

• Den enkelte skole i fylket har stor frihet i gjennomføringen av faget prosjekt til fordypning *Storfrihet*

• Skolen har lagt til rette for at lærere kan ha en tett oppfølging av elever som har praksisperioder i arbeidslivet i forbindelse med prosjekt til fordypning *Tettoppf*

• Prosjekt til fordypning gir elevene et bedre grunnlag for valg av utdanning og yrke *Bedrevalg*

• Prosjekt til fordypning gjør det lettere for elevene å finne læreplass *Letterlære*

• Prosjekt til fordypning har ført til et tettere samarbeid mellom skolen og det lokale arbeidslivet *Tettskolearb*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

75

Fag- og yrkesopplæringen

I hvilken grad har følgende elementer i Kunnskapsløftet bidratt til å styrke

148.kvaliteten i fag- og yrkesopplæringen i videregående skole? Sett ett kryss for hver linje

• Færre og bredere utdanningsprogrammer *Bredeutdprog*

• Større vekt på yrkesretting av opplæringen *Meryrkesrett*

• Større vekt på samarbeid mellom skole og arbeidsliv *Merarbeidsliv*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Hvor vanlig er det ved din skole at: Sett ett kryss for hver linje 149.

• personer i yrkeslivet blir trukket inn i undervisningen på skolen? *Trekkeund*

• yrkesfaglærere på skolen hospiterer hos lokale lærebedrifter? *Hospitere*

• yrkesfaglærere på skolen og opplæringsansvarlige i lærebedrifter deltar i felles kompetanseutvikling? *Felleskomp*

• allmennfaglærere samarbeider med arbeidslivet? *Allmennlær*

• lærerne samarbeider om yrkesretting av undervisningen? *Samarbyrke*

• lærerne samarbeider med arbeidslivet om deler av undervisningen? *Samarbdeler*

• at dere samarbeider med lærebedrifter om formidling av læringer? *Samformidling*

• det foregår samarbeid mellom din skole og det lokale arbeidslivet? *Samarblokal*

Femtrinnskala: Svært vanlig **5**, Nokså vanlig **4**, Verken vanlig eller uvanlig **3**, Nokså uvanlig **2**, Svært uvanlig **1**, Vet ikke **0**

Hvor god kjennskap tror du at de ulike aktører i skoler og lærebedrifter har 150.om Kunnskapsløftet? Sett ett kryss for hver linje

• Rektor/skoleleder *Kjennleder*

• Bedriftsleder/faglig ansvarlig i bedrift *Kjennfaglig*

• Faglærer i skole *Kjennfaglær*

• Allmennfaglærer i skole *Kjennallmenn*

• Instruktører i lærebedrift *Kjenninstruktør*

Femtrinnskala: Svært lite kjennskap **5**, Nokså lite kjennskap **4**, Verken mye eller lite kjennskap **3**, Nokså mye kjennskap **2**, Svært mye kjennskap **1**, Vet ikke **0**

76

8. Instruktører i fagopplæringen

S_01	Først, hvor mange ansatte har bedriften (omtrent)?					
S_02	Vet du hvor mange lærlinger bedriften har per i dag?					
S_03_1	Hvordan rekrutterer bedriften lærlinger? Lærlingene blir formidlet fra fylkeskommunen	Nevnt	Ikke nevnt			
S_03_2	Hvordan rekrutterer bedriften lærlinger? Ledige læreplasser blir utlyst av bedriften	Nevnt	Ikke nevnt			
S_03_3	Hvordan rekrutterer bedriften lærlinger? Elever som har vært utplassert og som gir et godt inntrykk kan få tilbud om læreplass	Nevnt	Ikke nevnt			
S_03_4	Hvordan rekrutterer bedriften lærlinger? De som er interessert i lærekontrakt tar direkte kontakt med bedriften	Nevnt	Ikke nevnt			
S_03_5	Hvordan rekrutterer bedriften lærlinger? Opplæringskontoret skaffer nye lærlinger til bedriften	Nevnt	Ikke nevnt			
S_03_6	Hvordan rekrutterer bedriften lærlinger? Annet	Nevnt	Ikke nevnt			
S_03_7	Hvordan rekrutterer bedriften lærlinger? Ikke sikker	Nevnt	Ikke nevnt			
S_04	Får lærlingene vanligvis tilbud om jobb i bedriften etter endt læretid?	Ja, som regel	I noen tilfeller	Nei, sjelden eller aldri	Ikke sikker	
S_05	Jeg skal nå lese noen påstander og vil gjerne vite hvor enig eller uenig du er i påstanden: Bedriften foretrekker å ta inn lærlinger som har vært utplassert i bedriften tidligere	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_06	Det er viktigere at lærlingene er motivert enn at de har gode karakterer fra skolen	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_07	Videregående skole gir elevene en god forberedelse til læretida	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_08	De som begynner i lære i dag kan mindre om faget enn de som begynte for fem år siden	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_09	Bedriften har et godt samarbeid med én eller flere lokale videregående skoler	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_10	Kompetansenivået på nyutdannede fagarbeidere virker lavere i dag enn for fem år siden	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke

S_11	I hvilken grad mener du at Kunnskapsløftet har styrket lærlingenes grunnleggende ferdigheter, det vil si gjort dem bedre til å lese, regne, skrive, bruke digitale ferdigheter og uttrykke seg muntlig?	I svært liten grad	I liten grad	I verken stor eller liten grad	I stor grad	I svært stor grad	Vet ikke
S_12	I hvilken grad arbeider du som instruktør for at lærlingene skal bli bedre i grunnleggende ferdigheter?	I svært liten grad	I liten grad	I verken stor eller liten grad	I stor grad	I svært stor grad	Vet ikke
S_13	Hvis du nå ikke tenker på lærlinger, men på elever i videregående skole. Har dere hatt én eller flere elever fra videregående skole utplassert i bedriften i løpet av det siste året?	Ja	Nei	Vet ikke			
S_14_1	Hvorfor har dere hatt elever på utplassering? Å få kontakt med elever som det senere kan være aktuelt å ta inn som lærlinger	Nevnt	Ikke nevnt				
S_14_2	Hvorfor har dere hatt elever på utplassering? Å gi elevene mulighet til faglig fordypning og spesialisering	Nevnt	Ikke nevnt				
S_14_3	Hvorfor har dere hatt elever på utplassering? Å gi elevene et bedre grunnlag for valg av yrke	Nevnt	Ikke nevnt				
S_14_4	Hvorfor har dere hatt elever på utplassering? Å gi elevene litt erfaring fra arbeidslivet	Nevnt	Ikke nevnt				
S_14_5	Hvorfor har dere hatt elever på utplassering? Andre grunner	Nevnt	Ikke nevnt				
S_14_6	Hvorfor har dere hatt elever på utplassering? Ikke sikker/ubesvart	Nevnt	Ikke nevnt				
S_15	Da Kunnskapsløftet ble innført, fikk man et nytt fag i skolen, kalt Prosjekt til fordypning. Ett av formålene med faget er at elevene skal komme tidlig i kontakt med aktuelle fag og yrker for eksempel gjennom utplassering i bedrift. Har du hørt om	Ja	Nei	Ikke sikker			
S_16	Hvor enig er du i disse påstandene? Jeg kjenner innholdet i reformen Kunnskapsløftet	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_17	Kunnskapsløftet har liten betydning for hvordan vi driver lærlingeopplæring i min bedrift	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_18	De siste årene er det blitt vanskeligere å få tak i gode lærlinger	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_19	Jeg som instruktør bestemmer fritt over hvordan lærlingene læres opp	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_20	Som instruktør pålegges jeg nye oppgaver og krav fordi staten vil styre opplæringen av lærlinger	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_21	Utplassering av elever i arbeidslivet gjør det lettere for svake elever å få læreplass	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	

	Utplassering av elever i arbeidslivet gjør det lettere for svake elever å gjennomføre læretida			Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_22		Helt enig					
	Min bedrift har mål eller planer for lærlingens opplæring			Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_23		Helt enig					
	Lærlinger får systematisk tilbakemelding og vurdering			Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_24		Helt enig					
	Min bedrift vurderer sin egen opplæringsvirksomhet			Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_25		Helt enig					
	Kunnskapsløftet har bidratt til bedre opplæring i bedrift			Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_26		Helt enig					
	Kunnskapsløftet har bidratt til et høyere kunnskapsnivå hos ferske lærlinger			Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_27		Helt enig					
	Jeg som instruktør har deltatt i relevant kompetanseutvikling i forbindelse med reformen	Ja, flere ganger	I noen tilfeller		Sjeldent	Nei, aldri	Ikke sikker
S_28							
	Jeg som instruktør opplever at jeg har nok kunnskap om kunnskapsløftet til å ivareta lærlingenes kompetansemål			Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
S_29		Helt enig					
S_30	Hvilket yrke er du utdannet til?						
FODT	Hvilket år er du født?						
S_32	Hvor mange lærlinger er du instruktør for?						
KJONN		Kjønn	Mann	Kvinne			

9. Lærlinger

		På ungdoms-skolen eller tidligere	På Vg1	På Vg2	Usikker/husker ikke	
S_01	Når bestemte du deg for å søke læreplass i det faget du er lærling i?					
S_02	Kunne du velge hvilket fag du ville vite mer om i prosjekt til fordypning?	Ja	Nei	Husker ikke		
S_03	Foregikk prosjekt til fordypning for det meste på skolen eller for det meste ute i arbeidslivet?	For det meste på skolen	For det meste i arbeidslivet	Likt fordelt på skolen og i arbeidslivet	Usikker/ husker ikke	
S_04	Ble prosjekt til fordypning gjennomført i hovedsak som enkeltdager eller i perioder på flere sammenhengende dager?	Som enkeltdager	I perioder med flere sammenhengende dager	Likt fordelt på enkeltdager og lengre perioder	Usikker/husker ikke	
S_05	(Hvor enig eller uenig er du) Prosjekt til fordypning ga meg et bedre grunnlag for valg av utdanning og yrke	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig Vet ikke	
S_06	(Hvor enig eller uenig er du) Prosjekt til fordypning gjorde det lettere for meg å få læreplass	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig Vet ikke	
S_07	(Hvor enig eller uenig er du) Prosjekt til fordypning gjorde det lettere å forstå sammenhengen mellom teori og praksis	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig Vet ikke	
S_08	(Hvor enig eller uenig er du) Prosjekt til fordypning gjorde meg mer motivert for å fullføre videregående opplæring	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig Vet ikke	
S_09	(Hvor enig eller uenig er du) Prosjekt til fordypning gjorde meg bedre forberedt på læretida	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig Vet ikke	
S_10	Hvordan fikk du den læreplassen du har nå?	Søkte på stillingsannonse i avis	Søkte på internett	Tok direkte kontakt med bedriften	Søkte gjennom fylkeskom munen	Søkte gjennom et opplæringskontor
		Søkte i en bedrift der jeg hadde hatt praksis i prosjekt	Skolen/ en lærer hjalp meg å finne læreplass	Annet	Ikke sikker	
S_11_1	Hvilken kjennskap hadde du til bedriften før du fikk jobbet der selv ved siden av skolen	Nevnt	Ikke nevnt			

S_11_2	Hvilken kjennskap hadde du til bedriften før du fikk: vært utplassert i forbindelse med prosjekt til fordypning	Nevnt	Ikke nevnt				
S_11_3	Hvilken kjennskap hadde du til bedriften før du fikk: familie eller venner som jobber eller har jobbet i bedriften	Nevnt	Ikke nevnt				
S_11_4	Hvilken kjennskap hadde du til bedriften før du fikk: hørt bedriften presentere seg på skolen	Nevnt	Ikke nevnt				
S_11_5	Hvilken kjennskap hadde du til bedriften før du fikk: vært på besøk i bedriften sammen med skolen	Nevnt	Ikke nevnt				
S_11_6	Hvilken kjennskap hadde du til bedriften før du fikk: annen kjennskap	Nevnt	Ikke nevnt				
S_11_7	Hvilken kjennskap hadde du til bedriften før du fikk: eller ingen spesiell kjennskap	Nevnt	Ikke nevnt				
S_12	Nå noen spørsmål om hvordan læretida er lagt opp Hvor godt har du likt de oppgavene du har arbeidet med i læretida?	Svært godt	Ganske godt	Verken godt eller dårlig	Ganske dårlig	Svært dårlig	Ikke sikker
S_13	Hvor enig eller uenig er du i følgende? Opplæringen jeg fikk i skole var god nok til å forberede meg til læretiden	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_14	(Hvor enig eller uenig er du) Opplæringen jeg får i læretiden er god nok for å bli en god fagarbeider	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_15	(Hvor enig eller uenig er du) Jeg har mulighet til å medvirke i planleggingen av egen læring i læretida	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_16	(Hvor enig eller uenig er du) Jeg har mulighet til å medvirke i gjennomføringen av egen læring i læretida	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_17	(Hvor enig eller uenig er du) Jeg har mulighet til å medvirke i vurdering av egen læring i læretida	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke	
S_18a	Med de erfaringer du selv har gjort, vil du anbefale andre unge å velge... a) ...samme lærefag som du har valgt?	Ja	Nei	Vet ikke			
S_18b	Med de erfaringer du selv har gjort, vil du anbefale andre unge å velge... b) ...samme lærebedrift som du har valgt?	Ja	Nei	Vet ikke			

S_19	Tror du at du kommer til å ta fagprøven?	Ja	Nei	Vet ikke				
S_20	Kunne du tenke deg å søke jobb i den bedriften du er nå etter endt læretid?	Ja	Nei	Vet ikke				
S_21	Hvordan vurderer du muligheten til å få tilbud om fast jobb i bedriften når læretida er over?	Svært gode	Ganske gode	Verken gode eller dårlige	Ganske dårlige	Svært dårlige	Vet ikke	
S_22	Hvor stor sannsynlighet tror du det er for at du jobber i det yrket du nå utdanner deg til om ti år?	Svært stor	Ganske stor	Verken stor eller liten	Ganske liten	Svært liten	Vet ikke	
S_23	Hvor stor sannsynlighet tror du det er for at du kommer til å ta høyere utdanning i løpet av de nærmeste ti årene?	Svært stor	Ganske stor	Verken stor eller liten	Ganske liten	Svært liten	Vet ikke	
S_25	Hvilket år er du født?							
S_25	I hvilket land er du født?							
S_26	I hvilket land er faren din født?							
S_27	I hvilket land er moren din født?							
S_28	Hva slags utdanning har din far (høyeste fullførte)?	Universitet eller høyskole	Videregående, yrkesfaglig	Videregående, allmennfaglig	Ungdomsskole	Vet ikke		
S_29	Hva slags utdanning har din mor (høyeste fullførte)?	Universitet eller høyskole	Videregående, yrkesfaglig	Videregående, allmennfaglig	Ungdomsskole	Vet ikke		
S_30	Har du fullført og bestått alle fag på Vg1 og Vg2?	Ja	Nei, har strøket eller mangler karakter i ett eller flere	Ubesvart				
S_31	Hva var karaktergjennomsnittet ditt siste år på videregående skole? (velg nærmeste tall)	1,0	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5	
		4,0	4,5	5,0	5,5	6,0	Vet ikke/-ubesvart	
kjonn	Kjonn	Mann	Kvinne					
alder	Alder							

10. Kommunene

Bakgrunnsspørsmål

Hvor mange innbyggere har kommunen? *Innbygg* 151.

Svaralternativer: Færre enn 1.999 **1**, 2.000 – 4.999 **2**, 5.000 – 9.999 **3**, 10.000 – 19.999 **4**, 20.000 – 29.999 **5**, 30.000 – 49.999 **6**, 50.000 eller flere **7**

Hvordan er kommunen organisert? *Organisering* 152.

Svaralternativer: To-nivå **1**, Tre-nivå **2**, Parlamentarisk **3**, Annen **4**

Har kommuneadministrasjonen ansatte med skolefaglig kompetanse 153. **på nivået over skolelederne/rektorene?** *Skolefagkomp*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Kunnskapsløftet i din kommune

Ut fra din erfaring med reformen, hvor enig eller uenig er du i at 154. **Kunnskapsløftet har ført til:** *Sett ett kryss for hvert utsagn.*

- Bedre undervisningsmetoder *Bedundmet*
- Bedre tilpasset opplæring *Bedtilpopp*
- Bedre samarbeid mellom lærerne *Bedsamlær*
- Bedre arbeid med læreplaner lokalt *Bedlærepl*
- Bedre samarbeid mellom skole og hjem *Bedskolhjem*
- Bedre vurderingspraksis *Bedvurd*
- Bedre ivaretagelse av behovene til elever som trenger spesialundervisning *Bedspes*
- Større metodefrihet *Størremet*
- Nye krav til lærernes kompetanse *Kravkomp*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Hvor enig er du i at disse delene av Kunnskapsløftet har bidratt til å styrke 155. **kvaliteten i undervisningen i grunnskolene i din kommune?** *Sett ett kryss for hver linje*

- Nye læreplaner *Nyelær*
- Større vekt på arbeid med læreplaner lokalt *Lærlokal*
- Større vekt på grunnleggende ferdigheter *Grunnferd*
- Økt vekt på undervisningsvurdering *Undervurd*
- Større vekt på vurdering av elevresultater *Elevres*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

77

Vurdering

I hvilken grad vil du si deg enig i følgende utsagn? *Sett ett kryss for* 156. *hvert utsagn*

- Et godt vurderingssystem skiller klart mellom elevenes læringsprosess og deres faglige kompetanse. *Vurdpros*
- Elevenes innsats og aktivitet i klasserommet bør telle med som en viktig del av den faglige vurderingen av eleven. *Vurdinn*
- Skolens lærere er kjent med bestemmelser om vurdering i forskriften og læreplanverket *Vurdforsk*

• Forståelsen av bestemmelsene om vurdering er gjenstand for drøfting i personalet *Vurddrøft*
Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Faget utdanningsvalg

I hvilken grad stemmer følgende utsagn om innføringen av faget 157. utdanningsvalg på ungdomstrinnet? *Sett ett kryss for hvert utsagn*

- Kommunen bistår skolene med å presisere kompetansemål fra utdanningsprogram i videregående opplæring i faget utdanningsvalg *Uvkompmål*
- Skolene med ungdomstrinn i vår kommune samarbeider med andre skoler om gjennomføringen av faget utdanningsvalg *Uvsamarb*
- Fylkeskommunen bidrar i arbeidet med å gi utdannings- og yrkesveiledning til ungdomsskolelever *Uvveil*
- Ungdomsskolene får ekstern bistand i logistikkarbeidet for at ungdomsskoleelever skal få prøve ut utdanningsprogram i videregående opplæring eller i arbeidslivet *Uvekstern*
- Innføringen av faget utdanningsvalg på ungdomstrinnet har ført til mer samarbeid mellom ungdomsskoler og videregående skoler *Uvsamskol*
- Innføringen av faget utdanningsvalg har ført til mer samarbeid mellom kommunen og fylkeskommunen *Uvsamkom*
- Kommunens økonomi begrenser ungdomsskoleelevers muligheter for utprøving av utdanningsprogram i videregående opplæring *Uvøkonomi*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Styring, handlingsrom, roller og ansvar

Ut fra din erfaring, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene? 158. *Sett ett kryss for hvert utsagn*

- Det nye læreplanverket er et godt styringsverktøy *Godstyr*
- Jeg oppfatter rolle- og ansvarsdelingen i styringen av skolesektoren som klar *Rolleansv*
78
- Kommunens pedagogiske støtteapparat for gjennomføring av reformen Kunnskapsløftet fungerer godt *Pedstøtte*
- Kommunen har fått større handlingsrom til å treffe selvstendige beslutninger med Kunnskapsløftet *Kommselv*
- Etter Kunnskapsløftet styres skolene i større grad nedenfra, av brukere og lærere *Styrned*
- Skoleledere har fått større innflytelse med Kunnskapsløftet *Skolinn*
- Kommunen som skoleeier har fått tilbud om relevant kompetanseutvikling i forbindelse med reformen *Tilbkomp*
- Kommunen som skoleeier har hatt tilstrekkelig kompetanse til å bidra til å gjennomføre reformen etter hensikten *Tilstrkomp*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Har kommunen som skoleeier laget planer i forbindelse med 159. Kunnskapsløftet? Sett bare ett kryss *Lagplan*

Svaralternativer: Ja, på egen hånd **1**, Ja, i samarbeid med andre kommuner **2**, Nei, men under utvikling på egen hånd **3**, Nei, men under utvikling i samarbeid med andre kommuner **4**, Nei, og ikke under utvikling **5**

Hvis Ja, svar på spørsmål 10

Hvilke egne planer har kommunen laget? Sett så mange kryss som 160. nødvendig

- Planer for arbeidet med grunnleggende ferdigheter *Plangrunnf*
- Lokale læreplaner *Planlokal*
- Planer for kompetanseutvikling for lærerne *Plankomplær*
- Planer for kompetanseutvikling for skoleledere *Plankompskol*
- Planer for kvalitetsvurderinger *Plankval*

- Planer for arbeidet med spesialundervisning *Planspes*
- Planer for utdannings- og yrkesveiledning av elever i overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring *Planveil*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

I hvilken grad vil du si at kommunen som skoleeier: Sett ett kryss for 161.hvert utsagn

- kan slutte seg til reformens målsettinger *Refmål*
- har tillit til reformens virkemidler *Refvirk*
- har fått mer politisk beslutningsmyndighet enn før Kunnskapsløftet *Polbesl*
- har fått andre oppgaver enn før Kunnskapsløftet *Andoppg*
- har blitt mer ansvarliggjort på grunn av delegert *beslutningsmyndighet* fra sentrale (statlige) myndigheter *Ansbeslut*

79

- har blitt mer ansvarliggjort på grunn av delegerte *oppgaver* fra sentrale myndigheter

Ansoppg

- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å utvikle kompetanse for å gjennomføre reformen *Utvkomp*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å styrke kompetansen for å arbeide med læreplaner lokalt *Styrkkomp*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å styrke faglig kompetanse for å innfri reformens ambisjoner *Styrkamb*

- har fått økonomisk bistand fra sentrale myndigheter for å kunne gjennomføre reformen

Økbist

- har fått hjelp fra sentrale myndigheter til å bygge et kvalitetsvurderingssystem for å utvikle skolene *Byggkval*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å bedre skoleeiers evne til å drive den skoleutvikling reformen krever *Skolutv*
- har fått sentrale myndigheters hjelp til å etablere arenaer for samarbeid og erfaringsutveksling mellom nasjonalt og lokalt nivå i gjennomføringen av reformen *Samogerf*
- opplever at reformen gir fleksibilitet og åpenhet i forhold til lokale forutsetninger og valg av løsninger *Fleksåp*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

I hvilken grad vil du si at kommunen som skoleeier, etter 162.Kunnskapsløftet: Sett ett kryss for hver påstand

- drøfter resultater fra obligatoriske kartleggingsprøver *Drøftobl*
- bruker resultater fra obligatoriske kartleggingsprøver for styring av skolene *Brukobl*
- drøfter resultater fra elevundersøkelsen *Drøftelev*
- bruker resultater fra elevundersøkelsen som grunnlag for styring av skolene *Brukelev*
- drøfter resultater fra nasjonale prøver *Drøftnasj*
- bruker resultater fra nasjonale prøver for styring av skolene *Bruknasj*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

80

11. Fylkeskommunene

Kunnskapsløftet i din fylkeskommune

1. Ut fra din erfaring med reformen, hvor enig eller uenig er du i at Kunnskapsløftet har ført til: Sett ett kryss for hvert utsagn

- Bedre undervisningsmetoder *Bedundmet*
  - Bedre tilpasset opplæring i videregående skole *Bedtilopp*
  - Bedre tilpasset opplæring i bedrift *Bedtilpbed*
  - Bedre samarbeid mellom lærerne *Bedsamlær*
  - Bedre arbeid med læreplaner lokalt *Bedlærepl*
  - Bedre samarbeid mellom skole og hjem *Bedskolhjem*
  - Bedre vurderingspraksis *Bedvurd*
  - Bedre ivaretagelse av behovene til elever som trenger spesialundervisning *Bedspes*
  - Større metodefrihet i videregående opplæring *Størremet*
  - Nye krav til lærernes kompetanse *Kravkomp*
  - Nye krav til instruktørens kompetanse *Kravinst*
  - Økt samarbeid mellom skole og lærebedrift *Samskolbed*
  - Redusert frafall i videregående opplæring *Redfrac*
  - Bedre muligheter for lærekandidater *Muliglær*
  - Større fokus på yrkesretting av undervisningen *Yrkund*
  - Mindre spesialundervisning etter enkeltvedtak *Mindspez*
  - Større fleksibilitet i tilrettelegging av opplæringen (avvik fra normalmodellen) *Tilropp*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

2. Ut fra din erfaring, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Det nye læreplanverket er et godt styringsverktøy *Godstyr*
- Jeg oppfatter rolle- og ansvarsdelingen i styringen av videregående opplæring som klar *Rolleansv*
- Fylkeskommunens pedagogiske støtteapparat for gjennomføring av reformen Kunnskapsløftet fungerer godt *Pedstøtte*
- Fylkeskommunen har fått større handlingsrom til å treffe selvstendige beslutninger med Kunnskapsløftet *Fkomm selv*
- Etter Kunnskapsløftet styres skolene i større grad nedenfra, av brukere og lærere *Styrned*
- Skoleledere har fått større innflytelse med Kunnskapsløftet *Skolinn*
- Fylkeskommunen som skoleeier har fått tilbud om relevant kompetanseutvikling i forbindelse med reformen *Tilbkomp*

81

- Fylkeskommunen som skoleeier har hatt tilstrekkelig kompetanse til å bidra til å gjennomføre reformen etter hensikten *Tilstrkomp*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

3. Hvor enig er du i at disse delene av Kunnskapsløftet har bidratt til å styrke kvaliteten i undervisningen i videregående opplæring i din fylkeskommune? Sett ett kryss for hver linje

- Nye læreplaner *Nyelær*
- Større vekt på arbeid med læreplaner lokalt *Lærlokal*
- Større vekt på grunnleggende ferdigheter *Grunnferd*
- Økt vekt på undervisvurdering *Undervurd*

- Større vekt på vurdering av elevresultater *Elevres*
  - Større vekt på vurdering av lærlingenes resultater *Lærlres*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

4. I hvilken grad vil du si at fylkeskommunen som skoleeier: Sett ett kryss for hvert utsagn

- kan slutte seg til reformens målsettinger *Refmål*
- har tillit til reformens virkemidler *Refvirk*
- har mer politisk beslutningsmyndighet enn før Kunnskapsløftet *Polbesl*
- har fått andre oppgaver enn før Kunnskapsløftet *Andoppg*
- har blitt mer ansvarliggjort på grunn av delegert *beslutningsmyndighet* fra sentrale (statlige) myndigheter *Ansbeslut*
- har blitt mer ansvarliggjort på grunn av delegerte *oppgaver* fra sentrale myndigheter *Ansoppg*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å utvikle kompetanse for å gjennomføre reformen *Utvkomp*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å styrke kompetansen for å arbeide med læreplaner lokalt *Styrkkomp*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å styrke faglig kompetanse for å innfri reformens ambisjoner *Styrkamb*
- har fått økonomisk bistand fra sentrale myndigheter for å kunne gjennomføre reformen *Økbist*
- har fått hjelp fra sentrale myndigheter til å bygge et kvalitetsvurderingssystem for å utvikle de videregående skolene *Byggkval*
- har fått hjelp fra sentrale myndigheter til å bygge et kvalitetsvurderingssystem for å utvikle lærebedriftene *Byggkvallær*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å bedre skoleeiers evne til å drive den skoleutvikling reformen krever *Skolutv*

82

- har fått sentrale myndigheters hjelp til å etablere arenaer for samarbeid og erfaringsutveksling mellom nasjonalt og lokalt nivå i gjennomføringen av reformen *Samogerf*
  - opplever at reformen gir fleksibilitet og åpenhet i forhold til lokale forutsetninger og valg av løsninger *Fleksåp*
- Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Overgang fra grunnskole til videregående skole

5. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Ved våre videregående skoler skaffes det informasjon om hvordan nye Vg1 elever har gjort det faglig i tiende klasse, slik at undervisningen kan tilpasses best mulig til den enkeltes forutsetninger. *Infofag*
- Ved våre videregående skoler skaffes det informasjon over fraværet fra tiende klasse for nye Vg1 elever som en del av den kunnskapen som trengs om hver enkelt elev for å kunne tilpasse undervisningen best mulig til den enkeltes forutsetninger. *Infofravær*
- Ved våre videregående skoler gjennomføres oppstartsamtaler med alle elever som begynner på Vg1, enten med eleven alene eller med foreldre til stede *Oppstartsamt*
- All informasjon om karakterer fra grunnskolen bør overføres til videregående skole slik at lærerne kjenner det faglige nivået til Vg1-elevene *Infokar*
- Alle som begynner i videregående opplæring bør få starte med blanke ark, dvs. at videregående opplæring ikke bør kjenne deres faglige forhistorie *Blankeark*

- Blant elevene på Vg1 ved våre skoler er det noen som burde hatt et ekstra år i ungdomsskolen eller et innledende år i videregående opplæring for å tilegne seg et faglig nivå godt nok til å klare videregående opplæring *Ekstraår*
  - Dersom det hadde vært mulig hadde det vært en fordel for mange ungdommer å begynne å jobbe etter tiende klasse heller enn å begynne i videregående opplæring *Begjobb*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Implementeringen av Kunnskapsløftet

6. Har fylkeskommunen som skoleeier laget planer i forbindelse med Kunnskapsløftet?

Sett bare ett kryss Lagplan

Svaralternativer: Ja, på egen hånd **1**, Ja, i samarbeid med andre fylkeskommuner **2**, Nei, men under utvikling på egen hånd **3**, Nei, men under utvikling i samarbeid med andre fylkeskommuner **4**, Nei, og ikke under utvikling **5**

Hvis ja, svar på spørsmål 7

83

7. Hvilke egne planer har fylkeskommunen laget? Sett så mange kryss som nødvendig

- Planer for arbeidet med grunnleggende ferdigheter *Plangrunnf*
- Lokale læreplaner *Planlokal*
- Planer for kompetanseutvikling for lærerne *Plankomplær*
- Planer for kompetanseutvikling for skoleledere *Plankompskol*
- Planer for kvalitetsvurderinger *Plankval*
- Planer for arbeidet med spesialundervisning *Planspes*
- Planer for kompetanseutvikling for instruktører i bedriftene *Planinst*
- Planer for arbeid med lære kandidatordningen i skole og bedrift *Planlærek*
- Planer for arbeid med fleksible opplæringsløp i skole og bedrift *Planfleks*
- Planer for utdannings- og yrkesveiledning av elever i overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring *Planveil*

Svaralternativer: : Ja **1**, Nei **2**

8. I hvilken grad vil du si at fylkeskommunen som skoleeier, etter Kunnskapsløftet: Sett ett kryss for hver linje

- drøfter resultater fra obligatoriske kartleggingsprøver *Drøftobl*
- bruker resultater fra obligatoriske kartleggingsprøver for styring av skolene *Brukobl*
- drøfter resultater fra elevundersøkelsen *Drøftelev*
- bruker resultater fra elevundersøkelsen som grunnlag for styring av skolene *Brukelev*
- drøfter resultater fra nasjonale prøver *Drøftnasj*
- bruker resultater fra nasjonale prøver for styring av skolene *Bruknasj*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Vurdering

9. I hvilken grad vil du si deg enig i følgende utsagn: Sett ett kryss for hvert utsagn

- Et godt vurderingssystem skiller klart mellom elevenes læringsprosess og deres faglige kompetanse. *Vurdpros*
  - Elevenes innsats og aktivitet i klasserommet bør telle med som en viktig del av den faglige vurderingen av eleven. *Vurdinn*
  - Skolens lærere er kjent med bestemmelser om vurdering i forskriften og læreplanverket *Vurdforsk*
  - Forståelsen av bestemmelsene om vurdering er gjenstand for drøfting i personalet *Vurddrøft*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Variasjon i faglig nivå

10. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene: Sett ett kryss for hvert utsagn

- Elever på Vg1 som har for svakt faglig grunnlag i forhold til å klare full studie- eller yrkeskompetanse, får ved våre videregående skoler råd om å velge en utdanning som sikter mot kompetanse på lavere nivå/grunnkompetanse *Svakgrunn*
  - Blant elevene som begynner på Vg1 om høsten er det noen som ikke har faglige forutsetninger for å være elev i videregående opplæring i det hele tatt *Ikkefag*
  - Blant elevene som begynner på Vg1 er det noen som ikke burde ta sikte på full studie- eller yrkeskompetanse, men heller sikte mot kompetanse på lavere nivå/grunnkompetanse *Ikkefull*
  - Alle elevene på Vg1 på våre skoler har forutsetninger for å klare full studie- eller yrkeskompetanse *Klarefull*
  - Lærerne som underviser i Vg1 ved våre videregående skoler klarer stort sett å tilpasse undervisningen i forhold til den enkelte elevs forutsetninger *Lærtillpopp*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Faget utdanningsvalg

11. I hvilken grad forventer du at innføringen av utdanningsvalg som fag i ungdomsskolen vil innebære: Sett ett kryss for hver linje

- Redusert feilvalg i videregående opplæring *Redfeil*
  - Redusert frafall i videregående opplæring *Redfracfall*
  - Tettere samarbeid mellom videregående skoler og grunnskoler med ungdomstrinn *Tettskol*
  - Tettere samarbeid mellom kommuner og fylkeskommunen *Tettkomm*
- Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Prosjekt til fordypning

12. I hvilken grad er du enig i følgende påstander? Sett ett kryss for hver påstand

- Den enkelte skole i fylket har stor frihet i gjennomføringen av faget prosjekt til fordypning *Storfrihet*
  - Fylkeskommunen oppfordrer skolene til å inngå partnerskapsavtaler med lokale lærebedrifter *Partneravt*
  - Prosjekt til fordypning har ført til et tettere samarbeid mellom skolene i fylket og det lokale arbeidslivet *Tettskolarb*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

13. Faget prosjekt til fordypning skal ivareta mange ulike formål. Hvis du tenker på ditt eget fylke, hvor stor vekt vil du si at man fra skoleeiers side har lagt på følgende formål når det gjelder prosjekt til fordypning på Vg1: Sett ett kryss for hver linje

- At elevene skal få en bredest mulig innføring i aktuelle lærefag innen utdanningsprogrammet *BredVg1*
- At elevene selv skal få mulighet til praktisk utprøving av oppgaver og arbeidsmåter i yrkene *UtprøvVg1*
- At elevene skal ha mulighet til å spesialisere seg gjennom fordypning i ett eller flere lærefag *SpesVg1*

- At elevene skal ha mulighet til å ta fellesfag og programfag fra studieforbereidende utdanningsprogram *FagVg1*

Tretrinnskala: Stor vekt **3**, Noe vekt **2**, Liten eller ingen vekt **1**, Vet ikke **0**

14. Hvor stor vekt vil du si at man fra skoleeiers side har lagt på følgende formål når det gjelder prosjekt til fordypning på Vg2: Sett ett kryss for hver linje

- At elevene skal få en bredest mulig innføring i aktuelle lærefag innen utdanningsprogrammet *BredVg2*
- At elevene selv skal få mulighet til praktisk utprøving av oppgaver og arbeidsmåter i yrkene *UtprøvVg2*
- At elevene skal ha mulighet til å spesialisere seg gjennom fordypning i ett eller flere lærefag *SpesVg2*
- At elevene skal ha mulighet til å ta fellesfag og programfag fra studieforbereidende utdanningsprogram *FagVg2*

Tretrinnskala: Stor vekt **3**, Noe vekt **2**, Liten eller ingen vekt **1**, Vet ikke **0**

Innledende Vg1-kurs

15. Tilbyr fylkeskommunen søkbare innledende Vg1-kurs? *Innkurs*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**

Routing: Bare de som svarer Ja på spørsmål 15 (verdi 1) skal svare på spørsmål 16

16. Hvordan informeres det om ordningen? Sett ett kryss *Infoinnkurs*

Svaralternativer: Ikke i det hele tatt **1**, Via egen brosjyre **2**, På utdanningsmesser **3**, På fylkeskommunens informasjonssider **4**, På annen måte **5**

Lærekandidatordningen og praksisbrev

17. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene: Sett ett kryss for hvert utsagn

- I vår fylkeskommune satser vi på lærekandidatordningen *Satslærek*
- Lærekandidatordningen er en god ordning for elever med svake faglige forutsetninger for å klare full studie- eller yrkeskompetanse *Lærekgod*
- I vårt fylke satser vi på praksisbrevordningen *Satspraksis*

86

- Praksisbrevordningen er en god ordning for elever med svake faglige forutsetninger for å klare full studie- eller yrkeskompetanse *Praksisgod*
- Når lærekandidatordningen først eksisterte var det unødvendig å innføre praksisbrevordningen *Unødpraksis*
- Det er helt nødvendig å etablere gode ordninger for at elever som har svake faglige forutsetninger for å oppnå studie- eller yrkeskompetanse skal kunne oppnå en dokumentert kompetanse på et lavere nivå/grunnkompetanse. *Etablergod*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Fag- og yrkesopplæringen

18. Vi ber deg om å svare på følgende spørsmål om fag- og yrkesopplæringen i din fylkeskommune: Sett ett kryss for hver linje

- Har fylkeskommunen utarbeidet eget system for kvalitetssikring av opplæringen i skole og bedrift? *Systkvalsik*
- Samarbeider fylkeskommunen med lærebedrifter/opplæringskontor utenfor fylkets grenser? *Samgrense*
- Samarbeider fylkeskommunen med kommuner for å bidra til en god overgang mellom grunnskolen og videregående opplæring? *Godskole*

- Samarbeider fylkeskommunen med arbeidslivet for å bidra til en god overgang mellom videregående skole og opplæring i bedrift? *Godbedrift*
- Har Kunnskapsløftet ført til økt samarbeid mellom skole og arbeidsliv i din fylkeskommune? *Samarbliv*
- Har fylkeskommunen gitt tilbud om kurs i yrkesretting av fag til lærere i den videregående skolen? *Tilbudkurs*
- Er det behov for kurs i yrkesretting av fag til lærere i den videregående skolen? *Behovkurs*
- Har fylkeskommunen gitt kurs til instruktører/faglige ledere i bedrift? *Gittkurs*
- Har det vært stor interesse for kurs til instruktører/faglige ledere i bedrift? *Intkurs*
- Vil fylkeskommunen fortsette å tilby kurs til instruktører/faglige ledere i bedrift i fremtiden? *Fortsett kurs*
- Har fylkeskommunen gitt tilbud til alle prøvenemndsmedlemmene om kurs etter innføringen av Kunnskapsløftet? *Kursprøve*
- Har kurs for prøvenemndsmedlemmene etter innføringen av Kunnskapsløftet vært pålagt? *Kurspålagt*
- Ønsker fylkeskommunen at det utarbeides nasjonale retningslinjer for vurdering av fag- og yrkespøver? *Retningvurd*

Svaralternativer: Ja **1**, Nei **2**, Vet ikke **3**

87

12. Fylkesmennene

Lokale vilkår for gjennomføring av Kunnskapsløftet

1. Ut fra din erfaring som Utdanningsdirektør, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene? Sett ett kryss for hvert utsagn

- Kommuner med færre enn 2.500 innbyggere mangler den nødvendige faglige kompetansen for å kunne lykkes med å gjennomføre reformen Kunnskapsløftet *Manglerkomp*
  - Fylkeskommunen har mer kontakt med det statlige politisk/administrative nivået og har derfor bedre forutsetninger for å lykkes med iverksettingen enn kommunen *Merkontakt*
  - Kommuner som har ansatte med skolefaglig kompetanse i administrasjonen på nivå over skolelederne/rektorene har bedre forutsetninger for å lykkes med iverksetting av Kunnskapsløftet *Skolefagkomp*
  - Tonivåkommuner er i seg selv dårligere rustet enn trenivåkommuner til å gjennomføre Kunnskapsløftet *Dårligrust*
  - Kommuner med færre enn 2.500 innbyggere mangler de nødvendige økonomiske ressurser for å gjennomføre Kunnskapsløftet *Manglerøk*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Kunnskapsløftet i din region

2. Ut fra din erfaring med reformen som Utdanningsdirektør, hvor enig eller uenig er du i at Kunnskapsløftet har ført til: Sett ett kryss for hvert utsagn

- Bedre undervisningsmetoder *Bedundmet*
  - Bedre tilpasset opplæring *Bedtilopp*
  - Bedre samarbeid mellom lærerne *Bedsamlær*
  - Bedre arbeid med læreplaner lokalt *Bedlærepl*
  - Bedre samarbeid mellom skole og hjem *Bedskolhjem*
  - Bedre vurderingspraksis *Bedvurd*
  - Bedre ivaretagelse av behovene til elever som trenger spesialundervisning *Bedspes*
  - Større metodefrihet *Størremet*
  - Nye krav til lærernes kompetanse *Kravkomp*
  - Nye krav til instruktørens kompetanse *Kravinst*
  - Økt samarbeid mellom skole og lærebedrift *Samskolbed*
  - Redusert frafall i videregående *Redfrac*
  - Bedre muligheter for lærekandidater *Muliglær*
  - Større fokus på yrkesretting av undervisningen *Yrkund*
- 88

- Mindre spesialundervisning etter enkeltvedtak *Mindspes*
  - Større fleksibilitet i tilrettelegging av opplæringen (avvik fra normalmodellen) *Tilropp*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

3. Hvor enig er du som Utdanningsdirektør i at disse delene av Kunnskapsløftet har bidratt til å styrke kvaliteten i undervisningen i grunnpoplæringen i din region? Sett ett kryss for hver linje

- Nye læreplaner *Nyelær*
- Større vekt på arbeid med læreplaner lokalt *Lærelokal*

- Større vekt på grunnleggende ferdigheter *Grunnferd*
  - Økt vekt på undervisvurdering *Undervurd*
  - Større vekt på vurdering av elevresultater *Elevres*
  - Større vekt på vurdering av lærlingenes resultater *Lærlingres*
- Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

Styring, handlingsrom, roller og ansvar

4. Ut fra din erfaring som Utdanningsdirektør, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene om skoleeiernivået i din region? Sett ett kryss for hvert utsagn

Fylkeskommunen som skoleeier:

- har laget egne planer i forbindelse med gjennomføring av reformen Kunnskapsløftet *Egneplaner_FK*
- sitt pedagogiske støtteapparat for gjennomføring av Kunnskapsløftet fungerer godt *Pedstøtte_FK*
- har fått større handlingsrom til å treffe selvstendige beslutninger med Kunnskapsløftet *Handling_FK*
- har fått tilbud om relevant kompetanseutvikling i forbindelse med reformen *Tilbkompe_FK*
- har hatt tilstrekkelig kompetanse til å bidra til å gjennomføre reformen etter hensikten *Tilstrkompe_FK*

Kommunen som skoleeier:

- har laget egne planer i forbindelse med gjennomføring av reformen Kunnskapsløftet *Egneplaner_K*
- sitt pedagogiske støtteapparat for gjennomføring av Kunnskapsløftet fungerer godt *Pedstøtte_K*
- har fått større handlingsrom til å treffe selvstendige beslutninger med Kunnskapsløftet *Handling_K*

89

- har fått tilbud om relevant kompetanseutvikling i forbindelse med reformen *Tilbkompe_K*
- har hatt tilstrekkelig kompetanse til å bidra til å gjennomføre reformen etter hensikten *Tilstrkompe_K*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

5. Formidling, veiledning, tilsyn og kontroll med kommunesektoren er viktige kjennetegn ved fylkesmannsembetet er. Hvor stor prosentandel av tiden mener du at du som Utdanningsdirektør anslagsvis bruker på disse oppgavene overfor kommunene og fylkeskommunene som skoleeiere? Omtrentlige anslag er tilstrekkelig. Skriv ett tall i hver rad. Skriv 0 (null) hvis ingen. Pass på at summen av tallene blir 100 %.

- Formidling av statlige styringssignaler *TidFormidling*
- Faglig/pedagogisk veiledning *TidFagligveil*
- Økonomisk/administrativ veiledning *TidØkveil*
- Fordeling av statlige tilskuddsordninger *TidFordeling*
- Klagesaksbehandling over kommunale og fylkeskommunale vedtak etter særlov *TidKlage*
- Tilsyn etter særlov *TidTilsyn*
- Annet, spesifiser: *TidAnnet*

6. Hvordan vurderer du som Utdanningsdirektør skoleeierenes behov for fylkesmannens veiledning, tilsyn og kontroll? Sett ett kryss for hver linje

Kommunen som skoleeier har behov for:

- Formidling av statlige styringssignaler *KomFormidling*
- Faglig/pedagogisk veiledning *KomFagligveil*
- Økonomisk/administrativ veiledning *KomØkveil*
- Fordeling av statlige tilskuddsordninger *KomFordeling*
- Klagesaksbehandling over kommunale og fylkeskommunale vedtak etter særlov

KomKlage

- Tilsyn etter særlov *KomTilsyn*
- Annet *KomAnnet*

Fylkeskommunen som skoleeier har behov for:

- Formidling av statlige styringssignaler *FkFormidling*
- Faglig/pedagogisk veiledning *FkFagligveil*
- Økonomisk/administrativ veiledning *FkØkveil*

90

- Fordeling av statlige tilskuddsordninger *FkFordeling*
- Klagesaksbehandling over kommunale og fylkeskommunale vedtak etter særlov

FkKlage

- Tilsyn etter særlov *FkTilsyn*
- Annet *FkAnnet*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

7. Ut fra din erfaring som Utdanningsdirektør, hvor enig eller uenig er du i disse påstandene om skolenivået? Sett ett kryss for hver påstand

- Det nye læreplanverket i grunnopplæringen er et godt styringsverktøy *Godstyr*
- Jeg oppfatter rolle- og ansvarsdelingen i styringen av grunnopplæringen som klar *Rolleansv*

- Skolene styres i større grad nedenfra, av brukere og lærere, med Kunnskapsløftet *Styrned*

- Skoleledere/rektorer har fått større innflytelse med Kunnskapsløftet *Skolinn*

Femtrinnskala: Helt enig **5**, Nokså enig **4**, Verken enig eller uenig **3**, Nokså uenig **2**, Helt uenig **1**, Vet ikke **0**

8. Ut fra din erfaring som Utdanningsdirektør, i hvilken grad vil du si at skoleeier Sett ett kryss for hvert utsagn

- kan slutte seg til reformens målsettinger *Refmål*
- har tillit til reformens virkemidler *Refvirk*
- har fått mer politisk beslutningsmyndighet enn før Kunnskapsløftet *Polbesl*
- har fått andre oppgaver enn før Kunnskapsløftet *Andoppg*
- har blitt mer ansvarliggjort på grunn av delegert *beslutningsmyndighet* fra sentrale myndigheter *Ansbeslut*
- har blitt mer ansvarliggjort på grunn av delegerte *oppgaver* fra sentrale myndigheter *Ansoppg*
- har blitt mer ansvarliggjort på grunn av delegert *forvaltningsmyndighet* fra sentrale myndigheter *Ansforvalt*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å utvikle kompetanse for å gjennomføre reformen *Utvkomp*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å styrke kompetansen for å arbeide med læreplaner lokalt *Styrkkomp*
- har fått økonomisk bistand fra sentrale myndigheter for å kunne gjennomføre reformen *Økbist*

- har fått hjelp fra sentrale myndigheter til å bygge et kvalitetsvurderingssystem for å utvikle skolene *Byggkval*
- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å bedre skoleeiers evne til å drive den skoleutvikling reformen krever *Skolutv*

91

- har fått hjelp av sentrale myndigheter til å etablere arenaer for samarbeid og erfaringsutveksling i gjennomføringen av reformen *Samogerf*
- opplever at reformen gir fleksibilitet og åpenhet i forhold til lokale forutsetninger og valg av løsninger *Fleksår*

Femtrinnskala: I svært liten grad **1**, I liten grad **2**, I verken stor eller liten grad **3**, I stor grad **4**, I svært stor grad **5**, Vet ikke **0**

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in
Innovation, Research and Education

www.nifu.no